

EASO

Pokyny týkající se podmínek přijetí dětí bez doprovodu: operativní normy a ukazatele

*Soubor praktických příruček úřadu
EASO*

prosinec 2018

EASO

Pokyny týkající se podmínek přijetí dětí bez doprovodu: operativní normy a ukazatele

*Soubor praktických příruček úřadu
EASO*

prosinec 2018

Rukopis dokončen 27. srpna 2018.

Ani EASO, ani žádná jiná osoba jednající jménem úřadu EASO není odpovědná za případné využití těchto informací.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2019

Print	ISBN 978-92-9494-986-8	doi:10.2847/15152	BZ-01-18-726-CS-C
PDF	ISBN 978-92-9494-920-2	doi:10.2847/108547	BZ-01-18-726-CS-N

© Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, 2019

Reprodukce povolena s uvedením zdroje.

V případě jakéhokoliv využití fotografií nebo jiného materiálu, který nepodléhá autorským právům úřadu EASO, je třeba požádat o svolení přímo majitele autorských práv.

Obsah

Seznam zkratk	5
Úvod	6
Úvodní poznámky	6
Zranitelnost dětí bez doprovodu	7
Zásada nejlepšího zájmu dítěte	7
Působnost pokynů	10
Právní rámec a obecné zásady	12
Struktura a formát	13
Jak vykládat tyto pokyny	15
1. Informace, zapojení a zastupování dětí bez doprovodu	17
1.1 Informace	18
1.2 Zapojení	19
1.3 Zastupování	20
2. Zvláštní potřeby a bezpečnostní rizika	22
2.1 Zvláštní potřeby	23
2.2 Bezpečnostní rizika	24
3. Přidělení	27
4. Každodenní péče	30
5. Zaměstnanci	34
6. Zdravotní péče	37
7. Vzdělání – přípravné třídy a odborné vzdělávání	40
7.1 Přístup k vzdělávacímu systému a jiným vzdělávacím zařízením	41
7.2 Přípravné třídy	42
7.3 Přístup k odbornému vzdělávání	43
8. Strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby, příspěvky	44
8.1 Strava	45
8.2 Ošacení a jiné nepotravinové potřeby	46
8.3 Denní příspěvky	48
9. Ubytování	49
9.1 Místo	49
9.2 Infrastruktura	50
9.3 Bezpečnost	53
9.4 Společné prostory	54
9.5 Hygiena	55
9.6 Údržba	57
9.7 Komunikační vybavení a služby	57
Příloha – Souhrnná tabulka	59

Seznam zkratek

CEAS	společný evropský azylový systém
COM	Evropská komise
CRC	Úmluva OSN o právech dítěte (1989)
EASO	Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu
EU	Evropská unie
RCD	směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, kterou se stanoví normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu (přepracované znění)
SOP	standardní operační postup
Státy EU+	členské státy EU plus Norsko a Švýcarsko
UNHCR	Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky

Úvod

Úvodní poznámky

Přepracovaná **Směrnice o podmínkách přijímání** (Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/33/EU ze dne 26. června 2013, dále jen RCD) stanovila normy pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu. Jejím cílem je zajistit důstojnou úroveň života a srovnatelné životní podmínky ve všech členských státech Evropské unie.

Současně směrnice RCD ponechává značnou volnost, co se týče definování důstojné úrovně života i toho, jak ji dosáhnout. Současně se vnitrostátní přijímací systémy značně liší v nastavení a způsobech poskytování podmínek přijímání a v důsledku toho se normy pro podmínky přijímání i nadále liší v členských státech plus v Norsku a ve Švýcarsku (státech EU+) (*).

Evropský program pro migraci (²) dále zdůraznil význam jasného systému pro přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu jako součást silné společné evropské azylové politiky. Konkrétně zmiňuje, že jsou zapotřebí další pokyny, aby bylo možné zlepšit normy týkající se podmínek přijetí v členských státech EU.

Příchod zranitelných migrantů do EU, zejména dětí, včetně dětí bez doprovodu, představuje významnou výzvu pro vnitrostátní systémy a administrativy, včetně systémů ochrany dětí. Tyto systémy se dostávají stále pod tlak, když čelí potřebě zajistit mimo jiné kvalifikovaný personál pro řešení a zajištění zvláštních potřeb a přiměřené ubytování, jakož i dodatečné zdroje pro vzdělávání a když mají zabránit tomu, aby děti zmizely.

Zatímco *Pokyny úřadu EASO týkající se podmínek přijetí: operativní normy a ukazatele* (2016) platí pro všechny žadatele o mezinárodní ochranu, tyto pokyny se soustředí na aspekty specifických podmínek přijímání dětí bez doprovodu (³) a také na jejich zvláštní potřeby. Vzhledem k jejich zranitelnosti vyžadují migrující děti, a zejména děti bez doprovodu, zvláštní a přiměřenou ochranu. Normy a ukazatele stanovené v tomto pokynu proto řeší specifické potřeby dětí bez doprovodu (⁴). Nicméně normy a ukazatele uvedené v těchto pokynech mohou být použitelné i pro děti s doprovodem, např. k identifikaci zvláštních potřeb přijímání u dětí, pokud jde o zdravotní péči, vzdělávání, jakož i volnočasové a skupinové aktivity. Do určité míry se potřebami dětí s doprovodem při přijetí také zabývají výše zmíněné *Pokyny EASO o podmínkách přijímání* (2016).

Celkovým cílem těchto pokynů je pomáhat státům EU+ při provádění klíčových ustanovení směrnice RCD pro zajištění odpovídající úrovně života všech dětí bez doprovodu, která zohlední jejich zvláštní potřeby při přijetí.

Pokyny jsou koncipovány tak, aby sloužily několika účelům:

- *na politické úrovni* slouží jako nástroj na podporu reformy nebo rozvoje a jako rámec pro stanovování / další rozvoj norem pro přijímání,
- *na operativní úrovni* je mohou používat přijímací orgány / provozovatelé a zejména ti, kdo pracují s dětmi bez doprovodu, jako pomůcku při plánování/provozování přijímacích zařízení, zajištění odpovídající péče podle specifických potřeb anebo pro podporu pracovníků a jejich školení.

Cílovou skupinou těchto pokynů pro podmínky přijímání dětí bez doprovodu jsou tudíž ti, kdo pracují s dětmi bez doprovodu, jakož i tvůrci politik. Pokyny se zaměřují na přijímací orgány a jsou sepsány s ohledem na jejich zaměstnance. Existují však určité prvky, které se uplatňují na širokou škálu zaměstnanců bez ohledu na jejich pozici a profesi. Proto se mezi **ty, kdo pracují s dětmi bez doprovodu**, zahrnují všechny osoby, které jsou v přímém kontaktu s dětmi bez doprovodu při přijetí, a to bez ohledu na jejich zaměstnavatele (stát nebo obce, mezivládní organizace, nevládní organizace, soukromí dodavatelé atd.). Patří mezi ně zejména sociální pracovníci, zaměstnanci v oblasti vzdělávání a zdravotní péče, registrující pracovníci, tlumočníci, manažeři zařízení, zaměstnanci v oblasti správy a koordinace, jakož i zástupci.

(¹) Viz Agentura Evropské unie pro základní práva, dokument *Current migration situation in the EU: Oversight of reception facilities with reference to oversight of reception facilities for children* (Současná migrační situace v EU: Přehled přijímacích zařízení s odvoláním na přehled přijímacích zařízení pro děti), s. 4.

(²) Evropská komise, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů: Evropský program pro migraci, 13. května 2015, COM(2015) 240; pokud jde o ochranu migrujících dětí viz Evropská komise, sdělení Komise Evropskému parlamentu: Ochrana migrujících dětí, 12. dubna 2017, COM(2017) 211 final, oddíl 4, s. 8ff.

(³) Definice „dětí bez doprovodu“ viz s. 12f.

(⁴) Na základě diskusí v rámci sítě přijímacích orgánů EASO a v souladu s dokumentem Evropská komise, sdělení Komise Evropskému parlamentu: Ochrana migrujících dětí, 12. dubna 2017, COM(2017) 211 final, bylo vypracování pokynů týkajících se operativních norem a ukazatelů pro přijímání dětí bez doprovodu stanoveno jako priorita v rámci sítě pro rok 2017.

Tyto pokyny by mohly dále sloužit jako **základ pro vytvoření rámců sledování**, které umožní hodnotit kvalitu vnitrostátních přijímacích systémů.

Proces sestavování tohoto dokumentu se řídí zavedenou metodikou matice kvality stanovenou úřadem EASO. Dokument vypracovala pracovní skupina složená z odborníků z členských států, která zohlednila předběžné vstupy a konzultace referenční skupiny subjektů v oblasti přijímání a základních práv, včetně Evropské komise, Agentury Evropské unie pro základní práva, Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky (UNHCR), Evropské rady pro uprchlíky a vyhnání (ECRE) a Mezinárodní organizace pro migraci (IOM). Před dokončením pokynů byly pokyny konzultovány se sítí přijímacích orgánů úřadu EASO, která zahrnuje státy EU+, a následně byly formálně schváleny správní radou úřadu EASO.

Zranitelnost dětí bez doprovodu

Migrující děti bez doprovodu vyžadují zvláštní a přiměřenou ochranu ⁽⁵⁾. Jsou ve stavu zvláštní zranitelnosti vzhledem ke svému věku, vzdálenosti od domova a odloučení od rodičů nebo opatrovníků. Jsou vystaveny riziku a mohly být svědky extrémních forem násilí, vykořisťování, obchodování s lidmi, fyzického, psychického a sexuálního zneužívání před svým příjezdem na území EU anebo po něm. Existuje u nich riziko marginalizace a zapojení do trestné činnosti nebo radikalizace. Děti bez doprovodu jako zvláště zranitelná skupina jsou snadněji ovlivněny svým prostředím. U dívek hrozí zejména riziko nucených sňatků, neboť jejich rodiny se často potýkají s obtížemi ve vypjatých podmínkách nebo chtějí dívky ochránit před dalším sexuálním násilím. Dívky bez doprovodu také mohou již být zodpovědné za péči o vlastní děti. Kromě toho jsou obzvláště zranitelné děti s postižením bez doprovodu; hrozí u nich vysoké riziko, že se stanou oběťmi násilí. Děti bez doprovodu mohou být také obzvláště zranitelné kvůli své sexuální identitě, sexuální orientaci nebo vyjádření genderové identity. Proto je prioritou EU ochrana migrujících dětí, a zejména dětí bez doprovodu, a zajištění toho, že bude respektován jejich nejlepší zájem, bez ohledu na jejich status a ve všech fázích migrace ⁽⁶⁾.

Posouzení zranitelných stránek a řešení potřeb dětí bez doprovodu neznamena, že jejich silné stránky by neměly být brány v úvahu. Potřebné zaměření na zranitelnost by nemělo omezovat vývoj vhodných politik, podpory a péče přizpůsobené potřebám a schopnostem dětí bez doprovodu, při současném uznání jejich odolnosti ⁽⁷⁾.

Zásada nejlepšího zájmu dítěte

Bez ohledu na migraci nebo status uprchlíka mají děti bez doprovodu v první řadě nárok na všechna práva zakotvená v Úmluvě OSN o právech dítěte (CRC) z roku 1989. Článek 3 úmluvy CRC uvádí: „Zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, správními nebo zákonodárnymi orgány.“ Výbor pro práva dítěte vydal obecné komentáře, aby poskytl autoritativní pokyny státům ohledně výkladu a provádění úmluvy CRC. Relevantní obecné komentáře Výboru pro práva dítěte týkající se dětí bez doprovodu s ohledem na zásadu nejlepšího zájmu dítěte jsou například:

- Obecný komentář č. 12 (2009) o právu dítěte být vyslyšeno,
- Obecný komentář č. 14 (2013) o nejlepšího zájmu dítěte,
- Obecný komentář č. 22 (2017) o obecných zásadách týkajících se lidských práv dětí v kontextu mezinárodní migrace ⁽⁸⁾.

Zásada nejlepšího zájmu dítěte se rovněž projevuje ve všech právních nástrojích společného evropského azylového systému. Podle článku 23 směrnice RCD je pro členské státy při rozhodování o uplatňování ustanovení RCD, které se týkají dětí, nejdůležitější zájem dítěte. Článek 24 Listiny základních práv Evropské unie (Listiny EU) stanoví, že „při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými orgány nebo soukromými institucemi, nejlepší zájem dítěte musí být prvořadým hlediskem“. Při uplatňování směrnice RCD by proto členské státy měly usilovat o zajištění úplného souladu se zásadou nejlepšího zájmu dítěte v souladu s úmluvou CRC a Listinou EU ⁽⁹⁾.

⁽⁵⁾ Evropská komise, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Ochrana migrujících dětí, 12. dubna 2017, COM(2017) 211 final.

⁽⁶⁾ Evropská komise, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Ochrana migrujících dětí, 12. dubna 2017, COM(2017) 211 final.

⁽⁷⁾ Viz Björklund, *Unaccompanied refugee minors in Finland – Challenges and good practices in a Nordic context* (Nezletilí uprchlíci bez doprovodu ve Finsku – výzvy a osvědčené postupy v severském kontextu) 2015, (odkaz ověřen 24. července 2018); Vervliet, *The trajectories of unaccompanied refugee minors: Aspirations, agency and psychosocial wellbeing* (Trajektorie nezletilých uprchlíků bez doprovodu: Touhy, agentury a psychosociální blaho), 2013.

⁽⁸⁾ Výbor OSN pro ochranu práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin (CMW), *společný obecný komentář č. 3 (2017) Výboru pro ochranu práv všech migrujících pracovníků a členů jejich rodin; Obecný komentář č. 22 (2017) Výboru pro práva dítěte o obecných zásadách týkajících se lidských práv dětí v kontextu mezinárodní migrace*, 16. listopadu 2017, CMW/C/GC/3-CRC/C/GC/22.

⁽⁹⁾ 9. bod odůvodnění směrnice RCD.

Při posuzování nejlepšího zájmu dítěte státy EU+ náležitě přihlížejí zejména k následujícím faktorům:

- možnostem opětovného sloučení rodiny,
- blahu a sociálnímu rozvoji dítěte, kdy se přihlédne zejména k jeho původnímu prostředí,
- otázkám bezpečnosti a ochrany, zejména pokud existuje riziko, že by se dítě mohlo stát obětí obchodování s lidmi,
- názorům dítěte úměrně jeho věku a zralosti ⁽¹⁰⁾.

Pro další pokyny, *Praktická příručka úřadu EASO k nejlepšímu zájmu dítěte v azylovém řízení* (připravuje se) poskytuje přehled zásady nejlepšího zájmu s příslušnou terminologií, předpoklady a zárukami, ukazateli zranitelnosti a rizik i pokyny k tomu, jak posoudit nejlepší zájem dítěte ⁽¹¹⁾.

Uplatňování zásady nejlepšího zájmu je nedílnou součástí norem a ukazatelů obsažených v těchto pokynech a zásada by měla být dodržována při poskytování podmínek přijímání ve vnitrostátních systémech. Uplatnění zásady nejlepšího zájmu dítěte v praxi vyžaduje posouzení řady prvků přispívajících do celkového procesu provedení **posouzení nejlepšího zájmu**. Kapitoly věnované zapojení, zvláštním potřebám a rizikům, jakož i kapitoly o přidělení, každodenní péči a zdravotní péči podrobně rozpracovávají rozsah nezbytných a navrhovaných úvah, které jsou součástí hodnocení nejlepšího zájmu.

Posuzování provádějí ti, kdo jsou v přímém kontaktu s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání, přičemž je třeba vzít v úvahu multidisciplinární charakter posouzení nejlepšího zájmu. Multidisciplinární charakter posouzení nejlepšího zájmu znamená, že jsou brány v úvahu perspektivy a názory různých typů odborníků, jejichž názory jsou relevantní pro rozhodování o určitém bodě (např. zástupci, opatrovníci, sociální asistenti, psychologové, lékaři, pedagogové).

Hodnocení se provádějí v různých fázích po příjezdu. Podle článku 22 směrnice RCD se posouzení zvláštních potřeb při přijímání zahájí v přiměřené lhůtě po podání žádosti o mezinárodní ochranu. Navíc členské státy zajistí, aby se tyto zvláštní potřeby při přijetí zohledňovaly podle ustanovení směrnice RCD rovněž v případech, kdy vyjdou najevo až v pozdějším stadiu azylového řízení. Členské státy zajistí, aby podpora poskytovaná žadatelům o mezinárodní ochranu se zvláštními potřebami při přijímání podle směrnice RCD zohledňovala jejich zvláštní potřeby při přijímání po celou dobu trvání azylového řízení.

Proto musí být v každém případě provedeno okamžité předběžné hodnocení týkající se zranitelnosti, zvláštních potřeb a rizik (viz kapitola 2 „Zvláštní potřeby a bezpečnost“) a v této fázi by mělo být zahájeno i posouzení nejlepšího zájmu. Výše uvedená hodnocení musí být prováděna komplexním a pravidelným způsobem souběžně s průběžným hodnocením nejlepšího zájmu u všech aktivit a rozhodnutí týkající se dětí.

⁽¹⁰⁾ Článek 23 směrnice RCD.

⁽¹¹⁾ Pro další pokyny k zásadě nejlepšího zájmu dítěte viz: UNHCR, *Safe and Sound* (Bezpečné a zdravé), 2014, (odkaz ověřen 25. dubna 2018); UNHCR/ Mezinárodní záchranný výbor, *Field Handbook for the Implementation of UNHCR BID Guidelines* (Terénní příručka pro provádění pokynů UNHCR pro BID), 2011; UNHCR, *Směrnice pro určování nejlepšího zájmu dítěte*, 2008.

Obrázek 1. Nejlepší zájem dítěte Převzato z publikace úřadu EASO, Praktický průvodce nejlepším zájmem dítěte v azylovém řízení (připravuje se).

Obrázek 2. Fáze hodnocení.

Působnost pokynů

V souladu se směrnicí RCD je cílem tohoto dokumentu poskytnout pokyny k podmínkám přijetí pro:

Děti bez doprovodu, které žádají o mezinárodní ochranu anebo pobývají v přijímacích zařízeních.

Přestože se na ně směrnice RCD nevztahuje, měly by být tyto pokyny zohledněny také při přijímání dětí bez doprovodu, které se zdržují v přijímacích zařízeních, ale nepodaly žádost o mezinárodní ochranu, s cílem náležitě zvážit právo na nediskriminaci (článek 2 úmluvy CRC).

Následující dílčí oddíly se zaměřují na tři sféry působnosti (tj. děti bez doprovodu, žádost o mezinárodní ochranu, umístění a zařízení).

Děti bez doprovodu

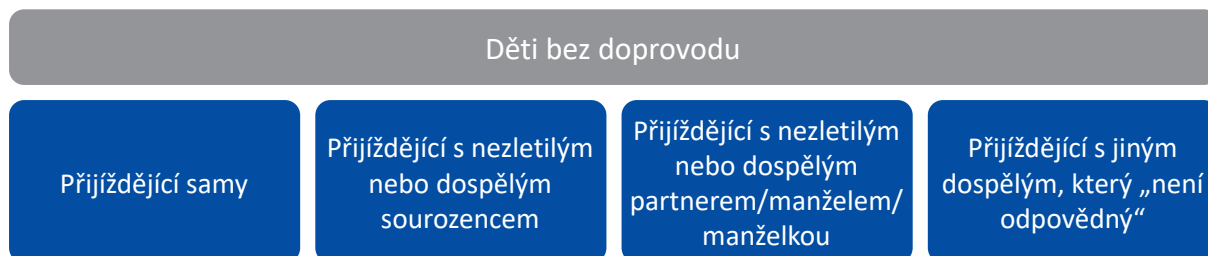
Pro účely těchto pokynů a v souladu s čl. 2 písm. e) směrnice RCD dítětem bez doprovodu:

je nezletilá osoba, jež vstupuje na území členských států bez doprovodu dospělé osoby, která je za ni podle práva nebo praxe daného členského státu zodpovědná, a to po dobu, po kterou se skutečně nenachází v péči takové osoby. Tato definice zahrnuje i nezletilou osobu, jež je ponechána bez doprovodu po vstupu na území členských států ⁽¹²⁾.

Pro účely těchto pokynů spadá pojem „děti odloučené od rodiny“ pod definici dětí bez doprovodu ⁽¹³⁾.

Předpoklad, že se jedná o dítě bez doprovodu, jak jej definuje směrnice RCD, se nemění, pokud dítě vstupuje na území členského státu společně s:

- nezletilým nebo dospělým sourozencem,
- nezletilým nebo dospělým partnerem/manželem/manželkou anebo
- rodinnými příslušníky, příbuznými nebo nepříbuznými dospělými, kteří za něj nejsou odpovědní podle práva nebo praxe daného členského státu.

Obrázek 3. Děti bez doprovodu (rámeček).

Děti, které přijíždějí samy

Děti, které přijíždějí samy na území členského státu, nejsou doprovázeny dospělou osobou odpovědnou za ně podle práva nebo praxe daného členského státu, a proto spadají do působnosti těchto pokynů.

Děti, které přijíždějí s nezletilým nebo dospělým sourozencem

Dva nezletilí sourozenci jsou dvě příbuzné děti bez doprovodu. Dospělý sourozenec není dospělý odpovědný za jiného nezletilého sourozence. Děti, které přijíždějí na území členského státu s dospělým sourozencem, nejsou doprovázeny dospělou osobou odpovědnou za ně podle práva nebo praxe daného členského státu, a proto spadají do působnosti těchto pokynů.

⁽¹²⁾ Podle čl. 2 písm. d) původní směrnice RCD dítě znamená státního příslušníka třetí země nebo osobu bez státní příslušnosti mladší 18 let. Pojmy „dítě“ a „nezletilá osoba“ jsou považovány za synonyma (označující jakoukoliv osobu mladší 18 let) a oba pojmy jsou v tomto dokumentu používány. Preferovaným pojmem je však „dítě“. Pojem „nezletilá osoba“ je zvolen tehdy, pokud jej výslovně používá zákonné ustanovení nebo konkrétní článek (například ustanovení unijního *acquis* v oblasti azylu).

⁽¹³⁾ Unijní *acquis* v oblasti azylu nezahrnuje definici pojmu děti odloučené od rodiny. Podle Výboru OSN pro práva dítěte, *Obecného komentáře č. 6 (2005) o zacházení s dětmi bez doprovodu a odloučenými dětmi mimo jejich zemi původu*, odst. 8, dítě odloučené od rodiny je takové dítě, které vstoupí na území členských států bez doprovodu dospělé osoby, jež je za něj zodpovědná podle práva nebo praxe daného členského státu (tedy oddělené od odpovědné dospělé osoby), které však nepřichází nutně odděleno od ostatních příbuzných.

Děti, které přijíždějí s nezletilým nebo dospělým partnerem/manželem/manželkou

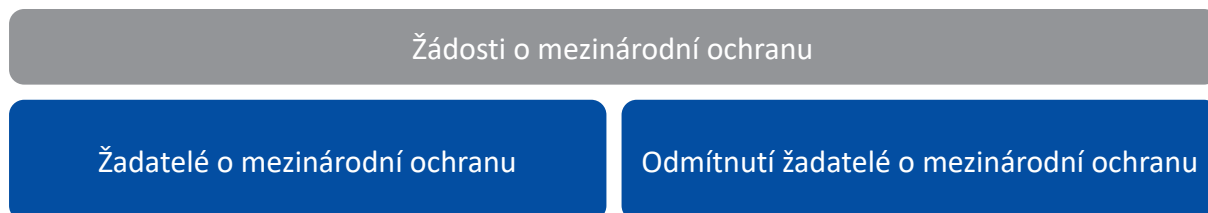
Dospělý partner/manžel/manželka není dospělý odpovědný za nezletilého partnera/manžela/manželku. Děti, které přijíždějí na území členského státu s dospělým partnerem/manželem/manželkou, nejsou doprovázeny dospělou osobou odpovědnou za ně podle práva nebo praxe daného členského státu, a proto spadají do působnosti těchto pokynů.

Děti, které přijíždí s jinými dospělými než s rodiči

Děti, které přijíždějí na území členského státu s dospělými osobami, které nejsou jejich rodiči, nejsou doprovázeny dospělou osobou odpovědnou za ně podle práva nebo praxe daného členského státu, a proto spadají do působnosti těchto pokynů.

Žádost o mezinárodní ochranu

V souladu se směrnicí RCD se pokyny soustředí na děti bez doprovodu ve všech fázích a typech řízení v souvislosti se žádostí o mezinárodní ochranu. Patří sem děti bez doprovodu – státní příslušníci třetí země nebo osoby bez státní příslušnosti – které podaly žádost o mezinárodní ochranu, o níž dosud nebylo pravomocně rozhodnuto. Platí rovněž pro takové děti bez doprovodu, jejichž žádost o mezinárodní ochranu byla zamítnuta, dokud pobývají v přijímacím zařízení.

Obrázek 4. Žadatelé o mezinárodní ochranu (rámeček)

Osoby, které nežadají o mezinárodní ochranu: jak již bylo uvedeno výše, tyto pokyny by měly být také zohledněny při přijímání dětí bez doprovodu, které nepodaly žádost o mezinárodní ochranu, ale pobývají v přijímacím zařízení.

Přijímací zařízení pro děti bez doprovodu

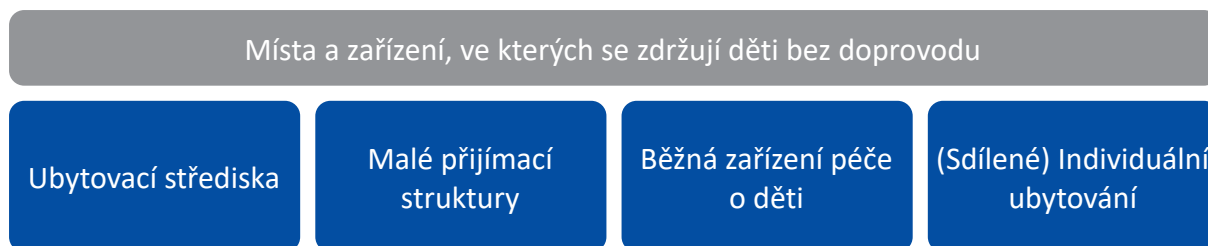
Aby bylo zajištěno rovné zacházení se žadateli o mezinárodní ochranu v celé EU, měla by se směrnice RCD uplatňovat ve všech fázích a typech postupů týkajících se žádostí o mezinárodní ochranu a měla by se vztahovat na všechna místa a zařízení, v nichž se žadatelé o mezinárodní ochranu zdržují⁽¹⁴⁾. Působnost pokynů tedy zahrnuje všechna místa a zařízení, v nichž se zdržují děti bez doprovodu.

Pěstounská péče⁽¹⁵⁾ je přiměřenou a často výhodnou a nákladově efektivní možností pro ubytování dětí bez doprovodu. Je však třeba poznamenat, že normy týkající se řízení pěstounské péče nespádají do působnosti těchto pokynů. Důvodem je skutečnost, že osobní a strukturální prostředí náhradních rodin se liší od výše zmíněných míst a zařízení, v nichž se zdržují děti bez doprovodu.

Většina států EU+ ubytovává děti bez doprovodu v samostatných přijímacích zařízeních speciálně určených pro děti bez doprovodu, v určených částech pro děti bez doprovodu v rámci běžných přijímacích zařízení, v běžných zařízeních péče nebo v pěstounských rodinách. Tyto pokyny předepisují normy a ukazatele pro děti bez doprovodu v přijímacích zařízeních a zařízeních péče, včetně následujících: ubytovací střediska, malé přijímací struktury, běžná zařízení péče o děti a (sdílené) individuální ubytování. Tyto pokyny platí ve všech aspektech přijímání podle směrnice RCD.

⁽¹⁴⁾ 8. bod odůvodnění směrnice RCD.

⁽¹⁵⁾ Pokud jde o přijetí a život v rodinách, viz dokument NIDOS, *Reception and Living in Families (RLF), Final report (Přijetí a život v rodinách (RLF), závěrečná zpráva)*, 2015; více informací o projektech a nástrojích *Alternativní péče o rodinu (ALFACA)* viz Evropská síť orgánů pro opatrovnictví (ENGI), dokument *Alternative Family Care (Alternativní péče o rodinu) (ALFACA)*.

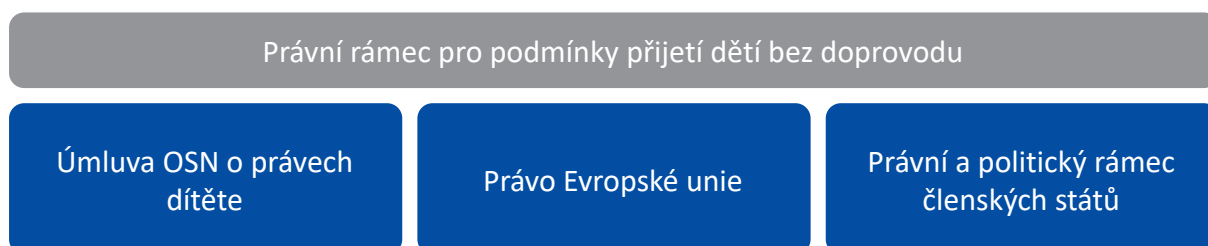
Obrázek 5. Místa a zařízení (rozsah).

Aniž je dotčena existence vnitrostátních systémů regulujících rovnoměrné rozvržení žadatelů o mezinárodní ochranu na území členských států, otázky přidělení je třeba vykládat a provádět plně v souladu s výše zmíněnou zásadou nejlepšího zájmu dítěte a zásadou celistvosti rodiny a také při respektování případných zvláštních potřeb dětí bez doprovodu při přijetí. Pokud jsou děti bez doprovodu ubytovány v zařízeních, musí být tato zařízení přizpůsobena specifickým potřebám dětí a musí mít personál kvalifikovaný tak, aby zohledňoval potřeby dětí bez doprovodu. Podrobné pokyny k přidělení jsou uvedeny v kapitole VI.

Pokud jde o poskytování odpovídajících podmínek přijetí, účelem pokynů není vymezit jeden způsob poskytování podmínek přijetí. Není-li stanoveno jinak, normy a ukazatele uvedené v tomto dokumentu se uplatní na poskytování podmínek přijetí bez ohledu na to, zda se poskytují ve formě věcného plnění, peněžitých dávek nebo poukazek. Tento přístup se řídí čl. 2 písm. g) směrnice RCD, který vyjmenovává různá pravidla pro poskytování podmínek přijetí.

Právní rámec a obecné zásady

Na ochranu dětí bez doprovodu se vztahuje řada práv na mezinárodní, regionální i národní úrovni.

Obrázek 6. Právní rámec

Podle mezinárodního práva je hlavním právním nástrojem pro ochranu dětí úmluva CRC. Relevantní obecné komentáře Výboru pro práva dítěte týkající se dětí bez doprovodu jsou, mimo těch, co jsou zmíněny výše a odkazují na zásadu nejlepšího zájmu dítěte, následující:

- obecný komentář č. 6 (2005) o zacházení s dětmi bez doprovodu a odloučenými dětmi mimo jejich zemi původu,
- obecný komentář č. 13 (2011) o právu dítěte na ochranu před všemi formami násilí.

Rada Evropské unie a zástupci vlád členských států přijali závěry o ochraně migrujících dětí⁽¹⁶⁾, aby znovu potvrdili, že migrující děti mají právo být chráněny v souladu s příslušnými ustanoveními práva EU, včetně Listiny základních práv EU a s mezinárodním právem v oblasti práv dítěte.

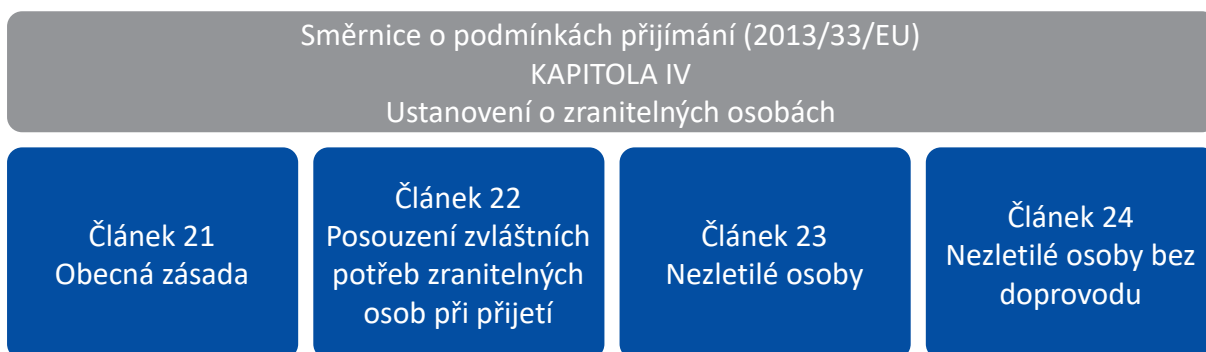
Sdělení o ochraně migrujících dětí uvádí řadu opatření, které by měly být zohledněny nebo lépe uplatněny EU a jejími členskými státy tak, aby byla zajištěna účinná ochrana všech migrujících dětí, a vyzývá, aby se přistoupilo ke krokům týkajícím se všech fází migrace⁽¹⁷⁾. Členské státy se vyzývají, aby, mimo jiné:

- zajistily, že po příjezdu dětí bude prováděno posouzení jejich zranitelnosti v souvislosti s pohlavím či věkem, jakož i posouzení jejich individuálních potřeb a že bude k těmto posouzením přihlíženo v rámci všech následujících postupů,
- zajistily, aby byl všem dětem poskytnut včasný přístup ke zdravotní péči (včetně preventivní péče), psychosociální podpoře, jakož i k inkluzivnímu formálnímu vzdělávání, bez ohledu na jejich status,

⁽¹⁶⁾ Rada Evropské unie, závěry Rady o podpoře a ochraně práv dítěte, 3. dubna 2017, Doc. 7775/17; Rada Evropské unie, Závěry Rady Evropské unie a zástupců vlád členských států o ochraně migrujících dětí, 8. června 2017, Doc. 10085/17.

⁽¹⁷⁾ Evropská komise, sdělení Komise Evropskému parlamentu, Ochrana migrujících dětí, 12. dubna 2017, COM(2017) 211 final, oddíl 4 s. 8ff.

- zajistily, že dětem bez doprovodu budou poskytovány možnosti alternativní péče, včetně péčovské péče či péče poskytované v rámci rodiny,
- začlenily postupy na ochranu dětí do činnosti všech přijímacích zařízení, ve kterých jsou ubytovány děti, včetně jmenování osoby, jež bude za ochranu dětí odpovědná,
- zajistily zavedení účinného monitorovacího systému ve vztahu k přijímání migrujících dětí.

Obrázek 7. Právní rámec podle směrnice RCD.

Směrnice RCD zaručuje, že všem dětem je zaručena standardní úroveň podmínek přijetí. Článek 21 směrnice RCD definuje zvláštní kategorie zranitelných žadatelů o mezinárodní ochranu (včetně dětí bez doprovodu) a ukládá státům, aby vzaly v úvahu specifickou situaci těchto zranitelných osob. Článek 22 směrnice RCD upravuje posouzení zvláštních potřeb při přijímání zranitelných osob. Článek 23 směrnice RCD požaduje, aby nejlepší zájem dítěte byl vždy nejdůležitějším hlediskem. Článek 24 směrnice RCD stanoví pravidla pro přijímání dětí bez doprovodu a zacházení s nimi.

Vedle zásady nejlepšího zájmu dítěte jsou nedílnou součástí norem a ukazatelů uvedených v tomto dokumentu následující zásady, které by měly být dodržovány při poskytování podmínek přijetí ve vnitrostátních systémech:

- **Transparentnost a odpovědnost:** Poskytování podmínek přijetí by mělo být založeno na průhledných a spravedlivých pravidlech a rozhodovacích postupech. Aniž je dotčen význam zapojení dalších subjektů pro plnění specifických úkolů v rámci vnitrostátních přijímacích systémů (tj. nevládních organizací, soukromého sektoru atd.), celkovou odpovědnost za zajištění nejvyšší úrovně průhlednosti a odpovědnosti nese příslušný přijímací orgán.
- **Důvěrnost:** při uplatňování norem a ukazatelů uvedených v tomto návodu jsou respektována pravidla důvěrnosti stanovená ve vnitrostátním a mezinárodním právu ve vztahu k veškerým informacím získaným těmi, kdo pracují s dětmi bez doprovodu v rámci své práce.
- **Zapojení:** v souladu s čl. 18 odst. 8 směrnice RCD a s cílem respektovat právo dětí na zapojení podle Listiny základních práv EU a úmluvy CRC, jsou přijímací orgány důrazně povzbuzovány k tomu, aby usnadnily účast a zapojení všech dětí bez doprovodu do řízení materiálních a nemateriálních podmínek přijetí.
- **Nediskriminace:** rovný přístup k podmínkám přijetí musí být poskytnut všem dětem bez doprovodu bez diskriminace.

Struktura a formát

Tento dokument se zaměřuje na pokyny, identifikaci, posuzování a zohledňování zvláštních potřeb a zajištění podmínek přijetí dětí bez doprovodu ve vnitrostátních přijímacích systémech. Všechny normy v uvedených oblastech jsou považovány za důležité pro zajištění poskytování podmínek přijetí v souladu se směrnicí RCD.

Po této úvodní části začínají pokyny krátkým oddílem s názvem „Jak vykládat tyto pokyny“, kde jsou vysvětleny použité pojmy. Následně jsou pokyny rozděleny do devíti oddílů, které se zaměřují na následující témata:

1. informace, zapojení a zastupování dětí bez doprovodu;
2. zvláštní potřeby a rizika;
3. přidělení;
4. každodenní péče;
5. zaměstnanci;
6. zdravotní péče;
7. vzdělávání;

8. strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby, příspěvky;
9. ubytování.

Každý oddíl obsahuje konkrétní společné „normy“, které lze uplatnit na vnitrostátní přijímací systémy ve všech státech EU+. U každé normy jsou uvedeny příslušné „ukazatele“, které usnadňují posuzování, do jaké míry je norma plněna. V různých oddílech pokynů používáme ukazatele, jejichž prostřednictvím lze měřit, zda byla ve vnitrostátním přijímacím systému přijata vhodná opatření zohledňující zvláštní potřeby. Tam, kde je to potřeba, je podrobnější vysvětlení ukazatele uvedeno v „doplňujících poznámkách“.

Konečná odpovědnost za uplatňování norem spočívá na orgánech států EU+ a většina norem v těchto pokynech by konkrétně spadala do kompetence vnitrostátních přijímacích orgánů. V praxi však do poskytování materiálních a nemateriálních podmínek přijetí bývají často zapojeny i další subjekty, například další státní, regionální nebo místní služby a mezivládní nebo nevládní organizace.

Je však důležité, že státy EU+ mohou v duchu článku 4 směrnice RCD zavést nebo zachovat příznivější úpravu podmínek přijetí žadatelů o mezinárodní ochranu, než uvádí tyto pokyny. Tento dokument nelze v žádném případě chápat jako výzvu ke snižování stávajících standardů, ale spíše jako podnět k dosažení přinejmenším zde uvedených referenčních úrovní.

Jak vykládat tyto pokyny

Veškeré normy a ukazatele v pokynech je třeba vykládat a provádět plně v souladu se zásadou nejlepšího zájmu dítěte, jak je uvedena výše (viz str. 7).

Jako takové se pokyny nesnaží vytvořit model perfektního přijímacího systému, ale spíše shromáždit schválené normy, ukazatele a příklady správné praxe, které lze uplatňovat a dosahovat ve všech členských státech EU.

Normy zahrnuté do těchto pokynů odrážejí současnou praxi v členských státech, tj. norma představuje společně schválený postup a její dodržování by mělo být „zajištěno“ ve všech vnitrostátních přijímacích systémech.

Indikátory představují nástroj pro posouzení shody s normou. Alternativní ukazatele se použijí v situacích, kdy lze pro měření dodržování normy uplatnit různé možnosti. Indikátory uvedené u každé normy je třeba chápat jako kumulativní bez hierarchie.

Doplňující poznámky ukazují, co by bylo možné považovat za dodržení ukazatele. Vzhledem k odlišným vnitrostátním situacím může být uplatnitelnost „doplňujících poznámek“ v členských státech různá.

Výraz „správná praxe“ neoznačuje výsledek formálního hodnocení a posouzení, ale vychází ze současné praxe v některých členských státech. Přestože se zatím nejedná o společně schválenou normu, členské státy by měly zvážit začlenění těchto příkladů správné praxe do svých vnitrostátních systémů. Příklady správné praxe v pokynech odkazují na vyšší stávající normy ve státech EU+ s cílem podpořit tyto příklady.

NORMA (představuje společně schválený postup a její dodržování by mělo být zajištěno ve všech vnitrostátních přijímacích systémech)	NORMA 16: Zajistit každodenní péči o dítě bez doprovodu v ubytovacím středisku (16.1) nebo v individuálním ubytování (16.2).
UKAZATEL (představuje nástroj pro posouzení shody s normou)	Ukazatel 16.1 a): Kvalifikovaný personál je přítomen v ubytovacím středisku nepřetržitě.
ALTERNATIVNÍ UKAZATELE (použijí se v situacích, kdy lze pro měření dodržování normy uplatnit různé možnosti)	Ukazatel 16.1 a): Personál je přítomen v ubytovacím středisku nepřetržitě. NEBO Ukazatel 16.2 a): Když dítě bez doprovodu bydlí v individuálním ubytování, je možné nepřetržitě kontaktovat kvalifikovaný personál.
DOPLŇUJÍCÍ POZNÁMKY (Naznačení toho, co by bylo možné považovat za splnění ukazatele, může se lišit v členských státech)	Doplňující poznámky: Dítěti bez doprovodu ubytovanému v individuálním ubytování je minimálně 16 let a bylo vyhodnoceno jako dostatečně zralé a soběstačné, aby mohlo žít v tomto typu přijímacího zařízení.
SPRÁVNÁ PRAXE (vyšší stávající normy v rámci států EU+ s cílem podpořit tyto příklady)	Správná praxe: Příručka je k dispozici ve všech přijímacích zařízeních pro děti bez doprovodu. Tato příručka obsahuje všechny postupy a politiky týkající se přijímání dětí bez doprovodu a je vypracována ve spolupráci s orgány zastupujícími děti bez doprovodu. Požadavky na konzultaci s dítětem bez doprovodu, registraci a koordinaci s dalšími subjekty a organizacemi jsou v příručce jasně popsány.

Obrázek 8. Příklady norem, ukazatelů, poznámek, doplňujících poznámek a správné praxe.

Příloha obsahuje tabulku, která shrnuje všechny normy a ukazatele uvedené v tomto dokumentu. Tabulku byste však měli používat společně s hlavním dokumentem, který poskytuje doplňující vysvětlení (doplňující poznámky, příklady správné praxe) k výkladu pokynů.

Posláním úřadu EASO je podporovat členské státy a přidružené země při provádění společného evropského azylového systému (CEAS) na území EU+ (státy EU+ plus Island a Lichtenštejnsko) mimo jiné prostřednictvím společné odborné přípravy, společné kvality a společných informací o zemi původu. Tak jako všechny **podpůrné nástroje úřadu EASO**,

i tyto pokyny vycházejí ze společných norem CEAS. Pokyny je třeba považovat za doplňkový dokument k dalším dostupným nástrojům, zejména následujícím:

- *Praktický průvodce úřadu EASO posouzením nejlepšího zájmu dítěte v azylovém řízení,*
- *Pokyny úřadu EASO týkající se podmínek přijetí: operativní normy a ukazatele,*
- *Praktická příručka úřadu EASO k určování věku,*
- *Praktická příručka úřadu EASO k vyhledávání rodinných příslušníků,*
- *Školící modul úřadu EASO k pohovorům s dětmi a*
- *Nástroj úřadu EASO pro identifikaci osob se zvláštními potřebami (nástroj EASO IPSN).*

Tyto pokyny byly vypracovány pro fungování přijímacího systému. Situace spadající do **nouzového rámce** nespádají do rozsahu těchto pokynů. Takové situace řeší *Pokyny úřadu EASO pro plánování nepředvídaných událostí v souvislosti s přijímáním*. Přesto by měly být tyto pokyny a v nich obsažené normy zohledněny, pokud je to možné, i v situacích spadajících do nouzového rámce. Jak je uvedeno v *Pokynech úřadu EASO pro plánování nepředvídaných událostí v souvislosti s přijímáním*, každá lidská bytost musí být oceňována a respektována bez ohledu na nouzovou situaci. Uplatňování těchto pokynů by mělo být prováděno v souladu s úmluvou CRC a Listinou EU, a to při s ohledem na směrnici RCD.

1. Informace, zapojení a zastupování dětí bez doprovodu

Úvodní poznámky

Poskytováním informací se v tomto dokumentu rozumí pouze informací v rámci směrnice RCD. V souladu s článkem 5 směrnice RCD členské státy informují děti bez doprovodu v přiměřené lhůtě nepřesahující 15 dnů po podání žádosti o mezinárodní ochranu alespoň o stanovených dávkách a o povinnostech, které musí splňovat v souvislosti s podmínkami přijímání.

Nutno poznamenat, že v některých členských státech může poskytování takových informací spadat také do působnosti přijímacích orgánů. Z tohoto důvodu a v souladu s tematickým okruhem se tyto pokyny zaměřují na normy pro poskytování informací v souvislosti s podmínkami přijímání.

Aby se předešlo jazykovým bariérám a komunikačním problémům, musí být informace poskytnuty v jazyce, kterému děti bez doprovodu rozumí. Aby se zabránilo nadměrnému zatížení dětí bez doprovodu rozsáhlými informacemi při přijetí, může se poskytování informací uskutečňovat specifickým způsobem, pokud jde o čas nebo fáze, v souladu s potřebami jednotlivých dětí a podle jejich zralosti. V reakci na zjištěné zvláštní potřeby při přijímání by děti bez doprovodu měly obdržet informace o přijímání (např. domovní řád, kdo dělá co, klíčoví zaměstnanci, mechanismy podávání stížností), jakož i o dostupných podpůrných opatřeních. Tato opatření mohou zahrnovat mimo jiné psychosociální poradenství a různé typy pomoci, od orientace dětí bez doprovodu, jak získat přístup k veřejným službám, přes zprostředkování kultury a informace o kultuře, po řešení problémů i poskytování pokynů, jak řešit specifické situace a další kroky. Členské státy se vyzývají, aby zavedly časový harmonogram, který stanoví, jaký druh informací se má dětem bez doprovodu poskytovat na vnitrostátní úrovni, přičemž je nutno přihlídnout k celkové maximální lhůtě 15 dnů, kterou stanoví článek 5 směrnice RCD.

Článek 12 úmluvy CRC a článek 24 Listiny základních práv EU vyžadují, aby byly názory dětí zohledněny a respektovány, a to s ohledem na jejich věk a zralost. Úmluva CRC vyzývá dospělé k tomu, aby naslouchali názorům dětí a zapojili je do rozhodování. Právo být vyslyšeno se týká všech dětí schopných formulovat svůj vlastní názor bez ohledu na věk a vyslyšení názorů dítěte tedy nemá být omezeno na určitý věk, protože pochopení a schopnost dítěte formulovat a vyjadřovat své názory nejsou vždy spojeny s jeho chronologickým věkem. Zralost dětí bez doprovodu musí být individuálně posouzena dětským psychologem nebo sociálními pracovníky, kteří mají zkušenosti s prací s dětmi⁽¹⁸⁾. Toto posouzení pomůže při úpravě jazyka pro poskytování informací dětem bez doprovodu a pro ověření jejich porozumění. Navíc je třeba upravit postupy, aby bylo dětem umožněno vyjádřit jejich názory.

Zajištění toho, že se názorům dítěte dává náležitá váha ve všech rozhodnutích, která se jich týkají, není zárukou, že všechna rozhodnutí budou vždy odpovídat názorům vyjádřeným dítětem. Pokud taková situace nastane, důvody by měly být dítěti řádně vysvětleny.

Vzhledem ke zranitelnosti dětí bez doprovodu je rychlé jmenování zástupce jedním z nejdůležitějších opatření, které je třeba přijmout k ochraně dětí bez doprovodu. Zástupci hrají zásadní roli při zaručení přístupu k právům a při ochraně zájmů všech dětí bez doprovodu, včetně těch, které nežádají o azyl. Mohou pomoci s budováním důvěry s dětmi bez doprovodu a zajistit jejich blaho, včetně integrace, a to ve spolupráci s ostatními subjekty.

Zatím neexistuje jednotná definice pojmu „zástupce“ v členských státech. Úloha, kvalifikace a pochopení kompetencí zástupců se v jednotlivých členských státech liší⁽¹⁹⁾. V některých členských státech je užíván pojem „opatrovník“ a může mít podobnou nebo odlišnou roli; v jiných se mohou obě funkce vyskytovat společně, avšak s různými úlohami. Ustanovení čl. 2 písm. j) směrnice RCD definuje zástupce jako „osobu nebo organizaci jmenovanou příslušnými orgány, jež má za úkol pomáhat nezletilé osobě bez doprovodu a zastupovat ji v řízeních stanovených touto směrnicí, tak aby byl zajištěn nejlepší zájem dítěte a aby mohla v případě potřeby za nezletilou osobu činit právní úkony“.

Podle článku 24 směrnice RCD členské státy „přijmou co nejdříve opatření k zajištění zástupce, který bude nezletilé osoby bez doprovodu zastupovat a pomáhat jim, tak aby mohly uplatňovat svá práva a plnit povinnosti“ uvedené

⁽¹⁸⁾ Výbor OSN pro práva dítěte, obecný komentář č. 12 (2009) o právu dítěte být vyslyšeno.

⁽¹⁹⁾ Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Strategie EU pro vymýcení obchodu s lidmi 2012–2016, 19. června 2012, COM(2012) 286 final.

ve směrnici RCD. Zástupce musí při provádění svých povinností postupovat v souladu s nejlepším zájmem dítěte, jak stanoví čl. 23 odst. 2 směrnice RCD, a musí mít k tomuto účelu nezbytné odborné znalosti.

Podle unijních *acquis* v oblasti azylu je jednou z hlavních povinností členských států za účelem řešení této přirozené zranitelnosti a naplnění práva na celistvost rodiny přijmout nezbytná opatření pro vyhledávání rodinných příslušníků dětí bez doprovodu a opětovné spojení dětí s jejich rodinnými příslušníky, pokud je zjištěno, že je to v nejlepším zájmu dítěte.

Vedle výše uvedeného zastoupení by měl být nejlepší zájem dětí bez doprovodu chráněn také jmenováním příslušných pracovníků (např. zdravotnických/sociálních pracovníků atd.) odpovědných za přijímání dětí bez doprovodu a péči o ně. Jak je doporučeno ve sdělení o ochraně migrujících dětí, měly by mít všechny organizace (včetně přijímacích zařízení), které pracují s dětmi, zavedeny interní politiky ochrany dětí (tj. soubor vnitřních předpisů, jak prověřovat, přijímat a školit zaměstnance, kteří budou pracovat s dětmi, jak sledovat jejich interakci s dětmi a jak řešit stížnosti a případně provádět nezbytné disciplinární sankce).

Odkazy na právní předpisy – informace, zapojení a zastupování

- Čl. 2 písm. j) směrnice RCD: Zástupce
- Článek 5 směrnice RCD: Informace
- Článek 23 směrnice RCD: Nezletilé osoby
- Čl. 24 odst. 1 směrnice RCD: Nezletilé osoby bez doprovodu
- Článek 12 úmluvy CRC: Respektování názorů dítěte

Normy a ukazatele

1.1 Informace

NORMA 1: Zajistit, aby děti bez doprovodu obdržely příslušné informace.

Ukazatel 1.1: Informace musí být poskytnuty v přiměřené lhůtě nepřesahující 15 dní po podání žádosti o mezinárodní ochranu alespoň o stanovených dávkách a o povinnostech, které musí splňovat v souvislosti s podmínkami přijímání.

- **Doplňující poznámky:** Informace jsou poskytovány ve formě vhodné pro daný věk, jako je písemný text, letáky, obrázky, videa. Hlavní formou poskytování informací dětem bez doprovodu by měly být ústní informace.

Ukazatel 1.2: Informace by měly být poskytovány zdarma.

Ukazatel 1.3: Poskytnuté informace by měly řešit otázky dětí bez doprovodu nebo jejich zástupce.

Ukazatel 1.4: Informace zahrnují všechny aspekty podmínek přijetí týkající se dětí bez doprovodu a přinejmenším práva na příjem, způsobu poskytování hmotných podmínek příjmu (ubytování, stravy, ošacení a denních příspěvků), přístupu ke zdravotní péči, vzdělání, volnočasovým aktivitám a zvláštních opatření pro žadatele o mezinárodní ochranu se zvláštními potřebami, je-li to relevantní.

- **Doplňující poznámky:** Informace by měly být jasně sdělovány dětem bez doprovodu způsobem vhodným pro děti a měly by zahrnovat také dostupnost další psychosociální podpory, sociální normy v členském státě, poradenství o každodenním životě, včetně řízení konfliktů.

Ukazatel 1.5: Informace jsou poskytovány podle zvláštních potřeb a individuální situace dětí bez doprovodu.

Ukazatel 1.6: Informace zahrnují úlohu pracovníků pracujících s dětmi bez doprovodu.

Ukazatel 1.7: Informace by měly vysvětlovat povinnost jmenovat zástupce, aby pomáhal dětem bez doprovodu v procesních otázkách i v jejich každodenním životě.

- **Doplňující poznámky:** Děti bez doprovodu by měly být informovány o rolích jmenovaného zástupce, zaměstnanců a zejména sociálních pracovníků, kteří jim budou poskytovat plnou podporu během jejich pobytu v přijímacím zařízení.

Ukazatel 1.8: Informace se týkají hlavních aspektů postupu mezinárodní ochrany, včetně přístupu k azylovému řízení, dostupné právní pomoci a přístupu k ní, možnosti vyhledávání rodinných příslušníků, sloučení rodiny, dobrovolného návratu a postupů při odvolání, které jsou pro jejich případ relevantní.

- **Doplňující poznámky:** Informace poskytují převážně zástupci a přijímací orgány. V praxi bývají do poskytování materiálních a nemateriálních podmínek přijetí často zapojeny i další subjekty, například další regionální nebo místní služby a mezivládní nebo nevládní organizace.
- Poskytování informací může zahrnovat také aspekty týkající se genderově podmíněného násilí, rizika obchodování s lidmi a pašování, postupu hodnocení věku, sexuální orientace a záležitostí genderové identity, pokud jsou relevantní pro zjištěné zvláštní potřeby.

NORMA 2: Zajistit, aby děti bez doprovodu pochopily příslušné informace.

Ukazatel 2.1: Informace jsou poskytovány způsobem vhodným pro děti, přiměřeně věku a kulturně citlivým způsobem.

- **Doplňující poznámky:** Informace poskytovaná způsobem vhodným pro děti se rozumí jakákoli komunikační metoda, která je přizpůsobena věku a zralosti dítěte bez doprovodu, je poskytnuta v jazyce, jemuž dítě rozumí, a je citlivá vůči pohlaví a kultuře.
- Informace vhodné pro děti mohou sdělovat ti, kteří pracují s dětmi bez doprovodu (např. přijímající zaměstnanci, sociální pracovníci, zástupci i další zúčastněné strany), prostřednictvím celé řady metod a formátů, včetně ústní komunikace, vizuálních materiálů, multimediálního elektronického průvodce atd.
- Používání materiálů vhodných pro děti nebo materiálů přizpůsobených specifickým potřebám dětí bez doprovodu může pomoci dětem bez doprovodu pochopit proces a zvládnout komunikační potíže, např. negramotnost. V praxi jsou však dovednosti a empatický a podpůrný postoj osoby poskytující informace nesmírně důležité pro úspěšný výsledek.

Ukazatel 2.2: Informace musí být poskytovány systematicky během procesu a musí být zdokumentovány důkazy o poskytnutí těchto informací (kdy byly poskytnuty, kým atd.).

- **Doplňující poznámky:** Ti, kdo poskytují informace, kontrolují, zda děti bez doprovodu poskytnuté informace skutečně pochopily. Informace týkající se azylového řízení, vyhledávání rodinných příslušníků, sloučení rodiny, dobrovolného návratu a identifikovaných zvláštních potřeb se opakuje v pozdější fázi a při několika příležitostech.

Ukazatel 2.3: Tlumočníci anebo jazykoví mediátoři musí být k dispozici v přijímacích zařízeních, aby umožnili komunikaci s dětmi bez doprovodu v jejich rodném jazyce.

- **Doplňující poznámky:** Vyškolení tlumočníci jsou k dispozici pro důležité rozhovory o otázkách souvisejících s azylem nebo tehdy, když děti bez doprovodu vyjádří takovou potřebu.

Správná praxe při poskytování informací

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zajistit informační materiály vhodné pro děti daného věku, a to ve formě informačních brožur, kapesních letáků, omalovánek anebo digitálních informačních nástrojů, pro informování dětí bez doprovodu o azylovém řízení, přijímání, integraci a dobrovolném návratu,
- ✓ poskytovat ústní informace a vést dialog s dětmi bez doprovodu, aby byla identifikována jejich potřeba dodatečných informací prostřednictvím interkulturních mediátorů, a to pod dohledem,
- ✓ organizovat skupinová a individuální informační setkání s cílem poskytnout sociální a právní pomoc žadatelům o mezinárodní ochranu (např. o azylovém řízení a jejich právech a povinnostech).

1.2 Zapojení

NORMA 3: Zajistit, aby byly názory/stanoviska dětí zohledněny a respektovány, a to s ohledem na jejich věk a zralost.

Ukazatel 3.1: Dětem bez doprovodu jsou poskytnuty bezpečné a přístupné příležitosti pro vyjádření jejich názorů/postojů a právo na to, aby jejich názory byly zohledněny s ohledem na jejich věk a zralost.

- **Doplňující poznámky:** Při zohlednění těchto názorů je respektováno posouzení věku a zralosti. Zaměstnanci pro přijímání dětí mohou podporovat děti bez doprovodu, aby svobodně vyjádřily své názory prostřednictvím organizování individuálních a skupinových schůzek. Zpráva o schůzce je případně vypracována jako následná zpráva. Přátelské zacházení s dětmi ze strany zaměstnanců je důležité pro vytvoření prostředí podporujícího zapojení dětí.

Ukazatel 3.2: Pro děti bez doprovodu v přijímacím zařízení je stanoven dobře zveřejněný, důvěrný a přístupný postup pro interní stížnosti.

- **Doplňující poznámky:** Pro děti bez doprovodu je zaveden zjednodušený postup pro podávání stížností v otázkách všech podmínek příjmu, včetně každodenní péče, ubytování, stravy, zaměstnanců, volnočasových aktivit atd. Stížnost může být podána ústně nebo písemně dětmi bez doprovodu anebo jejich zástupcem. Výsledek je sdělen dětem bez doprovodu a jejich zástupci.

Ukazatel 3.3: Dětem bez doprovodu je poskytnuta zpětná vazba, která vysvětluje, jak byly jejich vstupy zohledněny a jak ovlivnily přijaté kroky, a to alespoň jednou měsíčně.

- **Doplňující poznámky:** Informace o pozitivním vyřízení stížnosti, popřípadě vysvětlení, proč se tak nestalo (a jak mohou být stížnosti dětí řešeny jiným způsobem), může přispět k prevenci konfliktů.

Správná praxe, pokud jde o zapojení/komunikaci

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ pořádat pravidelné schůzky s dětmi bez doprovodu, kde jsou vyslechnuty jejich názory a požadavky a kde je jim poskytnuta zpětná vazba k přijatým opatřením.

1.3 Zastupování

NORMA 4: Zajistit jmenování zástupce co nejdříve, nejpozději však do 15 pracovních dnů po podání žádosti o mezinárodní ochranu, a umožnit zástupci poskytovat pomoc dětem bez doprovodu v souvislosti s jejich právními závazky.

Ukazatel 4.1: Zajistit, že zástupce je schopen ověřit, zda jsou opatření pro ubytování dětí a péči o ně přiměřena pro tělesný, duševní, duchovní, morální a sociální rozvoj dětí.

Ukazatel 4.2: Umožnit zástupci, aby hlásil případné problémy přijímacím zaměstnancům, kteří zajišťují ubytování dětí bez doprovodu; zapojení a konzultace s interkulturními mediátory, je-li to vhodné.

Ukazatel 4.3: Umožnit zástupci, aby poskytl dětem bez doprovodu informace o jejich právech a povinnostech v souvislosti s ubytováním a materiální pomocí a v této souvislosti pomáhal dětem při podání stížnosti podle potřeby.

Ukazatel 4.4: Umožnit zástupci, aby ověřil, zda jsou děti bez doprovodu informovány o úloze a odpovědnosti personálu a opatrovníků v ubytovacích zařízeních.

Ukazatel 4.5: Umožnit zástupci, aby ověřil, že děti bez doprovodu mají účinný přístup ke vzdělávacímu systému a že děti pravidelně navštěvují vyučování.

Ukazatel 4.6: Umožnit zástupci, aby podporoval přístup dětí k volnočasovým aktivitám, včetně her a rekreačních aktivit odpovídajících jejich věku, zralosti a zájmům.

NORMA 5: Zajistit, aby právní poradci nebo poradci, osoby zastupující mezinárodní organizace a příslušné nevládní organizace uznané dotčeným státem EU+ měli odpovídající přístup k přijímacím strukturám, aby mohli pomáhat dětem bez doprovodu.

Ukazatel 5.1: Přístup výše uvedených činitelů je omezen jen tehdy, je-li to nutné z důvodu bezpečnosti zařízení a dětí bez doprovodu, pokud tím tento přístup není omezen příliš nebo znemožněn.

Ukazatel 5.2: Výše uvedení činitelé se mohou s dětmi bez doprovodu setkat a hovořit s nimi za podmínek zajišťujících odpovídající soukromí.

NORMA 6: Zajistit, že je zaveden postup, který umožňuje zahájit vyhledávání⁽²⁰⁾ příslušníků rodiny dětí bez doprovodu co nejdříve po příjezdu a identifikaci, v případě potřeby za pomoci mezinárodních nebo jiných příslušných organizací, a to s ohledem na zásadu ochrany nejlepšího zájmu dítěte.

Ukazatel 6.1: Příjímací orgány anebo jiní odpovědní zaměstnanci a zástupce iniciují nebo zahájí vyhledávání rodinných příslušníků na základě informací poskytnutých dětmi bez doprovodu a v souladu s nejlepším zájmem dítěte bez doprovodu.

- **Doplňující poznámky:** V případech ohrožení života nebo fyzické integrity dítěte bez doprovodu nebo jeho blízkých příbuzných, zejména pokud tito příbuzní zůstali v zemi původu, musí členské státy přijmout nezbytná opatření, aby při shromažďování, zpracování a předávání informací o těchto osobách bylo dbáno na důvěrnost těchto informací tak, aby nebyla ohrožena bezpečnost těchto osob. Je poskytnut čas na budování vztahu důvěry s dětmi, aby odpovědný úředník mohl vysvětlit, jak získat minimální informace potřebné k zahájení procesu a také vyhodnotit nejlepší zájem dětí.
- Širší definice rodinných příslušníků se používá pro účely vyhledávání s ohledem na prostředí dětí, zvláštní okolnosti závislosti a jejich nejlepší zájem.
- Všichni činitelé, kteří jsou v kontaktu s dětmi během procesu, včetně zástupce, by měli poskytnout podobné informace dětem o procesu vyhledávání rodinných příslušníků. Je zásadní, aby děti vnímaly konzistentnost informací a aby chápaly, že primárním cílem vyhledávání rodinných příslušníků je obnovení rodinných vazeb, pokud je to v jejich nejlepší zájmu.
- Tento proces by měl být prováděn jako důvěrný a zejména by neměly být poskytnuty žádné údaje o postavení dětí jako žadatele nebo osoby, která je příjemcem mezinárodní ochrany, během procesu vyhledávání rodinných příslušníků. Zvláštní pozornost by měla být věnována dětem bez doprovodu, které byly identifikovány jako oběti obchodování s lidmi, nebo u kterých existuje takové podezření.

⁽²⁰⁾ EASO, *Praktická příručka úřadu k vyhledávání rodinných příslušníků*, 2016.

2. Zvláštní potřeby a bezpečnostní rizika

Úvodní poznámky

Děti bez doprovodu jsou jednou kategorií žadatelů se zvláštními potřebami ve stavu zvláštní zranitelnosti, a proto vyžadují zvláštní a přiměřenou péči, vedení a ochranu. Každé dítě bez doprovodu má právo být chráněno před všemi formami fyzického nebo duševního násilí, zraněním nebo zneužíváním, zanedbáním nebo nedbalostí, špatným zacházením nebo vykořisťováním, včetně sexuálního zneužívání. Přijímání a vedení dětí bez doprovodu by mělo prováděno takovým způsobem, aby zvláštní potřeby, jako je intenzivní (24hodinový) dohled, speciální lékařská a psychologická pomoc přátelská k dětem nebo zvláštní přijímací zařízení s ohledem na věk, pohlaví nebo ohrožení byly zohledněny a bezpečnostní rizika byla řešena a omezena na minimum (čl. 19 odst. 1 úmluvy CRC).

Na základě směrnice RCD musí členské státy mimo jiné provádět individuální posouzení v různých fázích po příjezdu, aby identifikovaly a pokryly zvláštní potřeby a bezpečnostní rizika ohrožených osob.

Ve skupině dětí bez doprovodu mohou některé děti vyžadovat další zvláštní podporu, která je založena na specifických zvláštních potřebách a která jim umožní využít jejich práv a výhod v rámci směrnice RCD za stejných podmínek.

Děti bez doprovodu jsou zvláště zranitelné, pokud jde o nebezpečné situace. Vedle uplatnění zvláštních potřeb je třeba věnovat pozornost možným bezpečnostním rizikům pro tuto skupinu. To znamená, že profesionálové musí vždy zjistit, zda děti bez doprovodu bydlí na bezpečném místě. Místo s fyzickou bezpečností se automaticky nepovažuje za bezpečné místo; musí nabízet dostatečnou sociální a emoční bezpečnost, která umožňuje standardní vývoj dítěte.

Směrnice RCD neposkytuje podrobnější informace o tom, jaká by tato bezpečnost měla být. Sdělení Komise o ochraně migrujících dětí⁽²¹⁾ požaduje zavedení vnitřních politik pro ochranu dětí ve všech organizacích a orgánech jednajících s dětmi, včetně přijímacích zařízení. Interní ochrana nebo ochrana dětí je soubor vnitřních pravidel, které jasně určují, co organizace nebo skupina dělá, aby děti byly v bezpečí. Cílem hodnocení rizik je účinně předcházet újmám dítěte plánováním a zmírněním rizikových faktorů a zajistit péči a ochranu dětí bez doprovodu při přijímání.

Záměrem hodnocení bezpečnostních rizik je zajistit, aby dětem bez doprovodu bylo poskytnuto vhodné vedení a přijímací zařízení. Tímto způsobem jsou děti bez doprovodu chráněny před nebezpečími, která ohrožují jejich blaho a vývoj v přítomnosti i v budoucnosti.

Zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu, tj. všechny osoby, které jsou v přímém kontaktu s dětmi bez doprovodu v rámci přijímání, by si měly být vědomy zvláštních potřeb a rizik a musí být schopny je identifikovat. Označení zvláštních potřeb a rizik by mělo být zaznamenáno co nejdříve po zjištění a tyto informace by měly být sděleny příslušným zúčastněným stranám s cílem poskytnout potřebné záruky (zvláštní potřeby a bezpečnostní opatření) a podporu (viz kapitola 5. Zaměstnanci, norma 25).

Navíc je členský stát povinen posoudit, označit a řešit zvláštní potřeby a rizika dětí bez doprovodu v přiměřené lhůtě po podání žádosti o mezinárodní ochranu a zajistit, aby identifikace byla možná také v pozdější fázi pro případ, že by zranitelnost nebyla zřejmá v ranější fázi. Z tohoto důvodu by měli být vyškoleni kvalifikovaní přijímající zaměstnanci (viz kapitola 5. Zaměstnanci, norma 24), schopní posoudit zvláštní potřeby a rizika.

Jedním důležitým aspektem je nutnost zajistit, aby v členských státech řádně fungovaly referenční mechanismy, aby bylo možné o zvláštních potřebách i rizicích efektivně informovat. Aniž by byla dotčena zásada důvěrnosti, vnitrostátní orgány by při určování zvláštních potřeb a bezpečnostních rizik měly přijmout multidisciplinární přístup a sdílet příslušné informace. Například pokud úředníci v přední linii, jako jsou příslušníci pohraniční stráže, zjistí, že dítě má zvláštní potřeby, měli by tuto informaci předat přijímacím orgánům, aby zajistily nezbytné záruky, co nejdříve je to možné. Na druhou stranu ti, kdo denně pracují s dětmi bez doprovodu, mohou být často schopni pozorovat žadatele o mezinárodní ochranu po delší dobu a budovat důvěru. Tak mohou efektivně identifikovat zvláštní potřeby a rizika, které nemusejí být zřejmé hned napoprvé. V případě, že se tyto informace týkají také potenciálních zvláštních potřeb v rámci řízení, je zásadní, aby je přijímací orgán mohl sdělit rozhodujícímu orgánu.

V různých oddílech těchto pokynů je uvedeno několik příkladů zvláštních záruk přijetí. Podrobnější pokyny a praktický nástroj v tomto ohledu poskytuje nástroj úřadu EASO pro identifikaci osob se zvláštními potřebami (nástroj EASO IPSN)⁽²²⁾.

⁽²¹⁾ Evropská komise, *Sdělení Komise Evropskému parlamentu, Ochrana migrujících dětí*, 12. dubna 2017, COM(2017) 211 final.

⁽²²⁾ EASO, Nástroj pro identifikaci osob se zvláštními potřebami, k dispozici na adrese <https://ipsn.easo.europa.eu/>.

Odkazy na právní předpisy – identifikace, posuzování a zohledňování zvláštních potřeb

- Čl. 18 odst. 4 směrnice RCD: Přijetí příslušných opatření pro prevenci útoku / genderově podmíněného násilí
- Čl. 18 písm. 9a) směrnice RCD: Posouzení specifických potřeb
- Článek 22 směrnice RCD: Posouzení zvláštních potřeb při přijímání
- Článek 25 směrnice RCD: Oběti mučení a násilí
- Čl. 3 odst. 3 úmluvy CRC: Normy stanovené příslušnými orgány
- Článek 19 úmluvy CRC: Ochrana před všemi formami násilí

Normy a ukazatele

2.1 Zvláštní potřeby

NORMA 7: Zajistit, aby byl zaveden počáteční postup k určení a vyhodnocení zvláštních potřeb dětí bez doprovodu.

Ukazatel 7.1: Je zaveden standardizovaný mechanismus / postup pro systematické zjišťování a hodnocení zvláštních potřeb dětí bez doprovodu.

- **Doplňující poznámky:** *Jak stanoví čl. 22 odst. 2 směrnice RCD, tento mechanismus/postup nemusí mít formu správního řízení, ale měl by odkazovat na normy týkající se ochrany dítěte a záruk dítěte. Součástí takového mechanismu/postupu může být nástroj IPSN úřadu EASO.*

Ukazatel 7.2: Mechanismus jasně stanoví, kdo odpovídá za identifikaci a posouzení zvláštních potřeb.

Ukazatel 7.3: Mechanismus jasně stanoví, jak se identifikace a posouzení potřeb zaznamenají a sdělí dětem bez doprovodu a příslušným subjektům.

- **Doplňující poznámky:** *Zaznamenávání a efektivní sdělování informací týkajících se zvláštních potřeb dětem bez doprovodu a příslušným subjektům je stěžejní k tomu, aby byly zajištěny nezbytné záruky. Při používání mechanismu by se uplatnily vnitrostátní právní předpisy o zachování důvěrnosti a ochraně údajů. V některých případech by se uplatnily formální postupy, jako například v případě vnitrostátních referenčních mechanismů pro oběti obchodování s lidmi.*

Správná praxe, pokud jde o počáteční identifikaci zvláštních potřeb

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zavést mechanismus pro počáteční identifikaci zvláštních potřeb při přijímání v rámci vnitrostátních operačních postupů,
- ✓ použít šablonu pro identifikaci zvláštních potřeb a potenciálních rizik pro blaho dítěte v počáteční fázi, která zahrnuje následující:
  - údaje o datu a místě narození, zemi původu, rodném jazyce, rodinném stavu a dětech,
  - informace o rodičích, sourozencích anebo informace o jiných příbuzných v rámci stávajícího členského státu přijetí, jiného státu EU+ nebo třetí země,
  - zdravotní stav dítěte (obecný zdravotní stav, chronické nemoci, zdravotní postižení, operace, léky, duševní zdraví),
  - životní podmínky v zemi původu,
  - vzdělání v zemi původu,
  - důvody pro opuštění země původu (včetně souhlasu rodičů).

NORMA 8: Zajistit, aby byl mechanismus / postup pro identifikaci a hodnocení zvláštních potřeb účinně použit co nejdříve po příjezdu.

Ukazatel 8.1: Jsou přiděleny dostatečné zdroje pro systematické zjišťování a vyhodnocení zvláštních potřeb každého dítěte bez doprovodu.

Ukazatel 8.2: Počáteční identifikace a posouzení zjevné zranitelnosti za účelem řešení zvláštních potřeb se provádí při příjezdu během přijetí v první den nebo nejpozději do 24 hodin.

Ukazatel 8.3: Zvláštní potřeby, které vyjdou najevo až v pozdějším stadiu, jsou vhodným způsobem identifikovány a posuzovány, řešeny a zdokumentovány.

Ukazatel 8.4: V příslušných případech se do posuzování zvláštních potřeb zapojí specializované subjekty.

- **Doplňující poznámky:** Do posuzování zvláštních potřeb mohou být zapojeni zástupci a specializované subjekty, jako například sociální pracovníci, psychologové nebo zdravotničtí pracovníci, a to v závislosti na povaze těchto potřeb. Příjímací orgány by měly mít v případě potřeby jejich odborné znalosti skutečně k dispozici. V případě potřeby by měl být k dispozici kvalifikovaný tlumočnick.

Ukazatel 8.5: Komunikační kanály a spolupráce mezi přijímacím orgánem a rozhodujícím orgánem jsou zavedeny a používány v mezích zachování důvěrnosti.

- **Doplňující poznámky:** Identifikace a posuzování zvláštních potřeb je účinnější, když si orgány vzájemně vyměňují informace, aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy o zachování důvěrnosti a ochraně údajů.

Ukazatel 8.6: Identifikace a posuzování zvláštních potřeb probíhá, aniž je tím dotčeno zkoumání žádosti dětí bez doprovodu o mezinárodní ochranu.

- **Doplňující poznámky:** Je důležité zřetelně oddělovat otázky identifikace a posuzování zvláštních potřeb při přijetí (a řízení) a posuzování žádosti dětí bez doprovodu o mezinárodní ochranu. Přestože v některých případech by zranitelnost dětí bez doprovodu měla vliv na výsledek posuzování žádosti o mezinárodní ochranu, účelem identifikace a posuzování zvláštních potřeb podle těchto pokynů je výhradně zaručit efektivní přístup k právům a výhodám v souladu se směrnicí RCD během azylového řízení.

NORMA 9: Zajistit, aby zjištěné zvláštní potřeby byly včas zohledněny.

Ukazatel 9.1: Je přijato odpovídající opatření, aby byly zohledněny zjištěné a posouzené zvláštní potřeby. Naléhavost reakce bude záviset na zjištěné potřebě.

- **Doplňující poznámky:** Měly by být přiděleny dostatečné zdroje umožňující zohledňovat zvláštní potřeby. Kromě toho by měly být v případě potřeby použity standardní pracovní postupy anebo mechanismy předávání, například v případech dětí, s nimiž bylo obchodováno, vdancých/ženatých dětí, dětí s příbuznými dospělými, dětí s postižením.

Ukazatel 9.2: Pokud byly zjištěny zvláštní potřeby, existuje mechanismus, který zajistí jejich pravidelné monitorování.

- **Doplňující poznámky:** Státy EU+ by měly rovněž počítat s pravidelným následným monitorováním zjištěných zvláštních potřeb.

Správná praxe při identifikaci, posuzování a zohledňování zvláštních potřeb

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zavést mechanismus pro identifikaci a posuzování zvláštních potřeb v rámci vnitrostátních operačních postupů. Identifikační nástroj by mohl být integrován do těchto postupů,
- ✓ pravidelně organizovat multidisciplinární setkání se všemi příslušnými činiteli, včetně nevládních organizací; shromažďovat informace aktivním způsobem, využívat dostupné zdroje před příjmem,
- ✓ zohlednit určení zvláštních potřeb v každodenním vedení dítěte bez doprovodu, a to tak:
  - že se stanou opakovaným tématem konverzací s dítětem bez doprovodu a
  - že budou tématem diskusí v multidisciplinárních konzultacích (viz kapitola 4. Každodenní péče).

2.2 Bezpečnostní rizika

NORMA 10: Zajistit, aby zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu v přijímacím zařízení identifikovali včas bezpečnostní rizika a rizika pro blaho dětí.

Ukazatel 10.1: Je zavedeno standardní hodnocení rizik pro určení bezpečnostních rizik pro děti bez doprovodu.

- **Doplňující poznámky:** Tento nástroj by mohl sloužit jako kontrolní seznam nebo pokyny pro pohovory, které pomáhají zaměstnancům hodnotit na základě dostupných informací, zda dětem bez doprovodu v současné době nebo v budoucnu hrozí bezpečnostní riziko újmy ve smyslu zneužívání, zanedbávání, vykořisťování nebo násilí v rámci přijímacího zařízení nebo mimo něj.

Ukazatel 10.2: Bezpečnostní rizika dětí bez doprovodu jsou posuzována během prvního týdne po příjezdu a posouzení se opakuje pravidelně nejméně jednou za šest měsíců.

- **Doplňující poznámky:** *Doporučuje se, aby hodnocení rizik proběhlo co nejdříve nebo co nejdříve po příjmu v přijímacím zařízení, ale nejpozději týden po příjezdu.*

Ukazatel 10.3: Bezpečnostní rizika jsou systematicky hodnocena.

- **Doplňující poznámky:** *Situace dětí bez doprovodu se může měnit pod vlivem jejich prostředí (v přijímacím zařízení nebo v jeho okolí). Identifikace nebo přehodnocení rizik je tudíž trvalým procesem, a proto by se mělo raději uskutečnit každé tři až šest měsíců, nebo kdykoli je vyvolána změnou okolností nebo událostí.*

Ukazatel 10.4: Výstup z hodnocení rizik je projednáván v multidisciplinárním kontextu.

- **Doplňující poznámky:** *Zástupci nebo jiní specializovaní činitelé se podílejí na hodnocení rizik nebo jeho výstupu.*

NORMA 11: Bezpečnostní rizika jsou snížena na absolutní minimum.

Ukazatel 11.1: Potřebná péče a odpovídající přijímací zařízení na základě hodnocení rizik jsou poskytnuty do jednoho týdne po příjezdu.

- **Doplňující poznámky:** *Bezpečné místo, kde mohou vyrůstat, je základní potřebou všech dětí bez doprovodu.*

Ukazatel 11.2: Ve velmi nebezpečných situacích uskutečňují přijímací úřady okamžité kroky s cílem odstranit nebezpečnou situaci.

- **Doplňující poznámky:** *Při konfrontaci s vysokými bezpečnostními riziky, jako jsou signály o obchodování s lidmi a potenciálním útěkovým chováním na neznámé místo, je důležité, aby odborníci byli schopni rozpoznat a vědět, jak musí jednat. Pokud dojde k nebezpečné situaci (ohrožení ze sítě obchodování s lidmi, ohrožení vraždou ze cti, šikanování spolubydlíci atd.), je důležité, aby odborníci podnikli kroky k co nejrychlejšímu vytvoření bezpečné a stabilní situace.*

Správná praxe, pokud jde o zmírnění rizik a nebezpečí útěku

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ dočasně zabavit mobilní telefony při příjezdu s ohledem na zásadu nejlepšího zájmu dítěte, jsou-li zjištěny náznaky možného obchodování s lidmi, aby se snížilo riziko kontaktu s potenciální sítí obchodování s lidmi. V takovém případě je třeba zajistit, aby bylo stále možné telefonovat pod dohledem, a děti by měly mít zejména možnost kontaktovat rodinu v zemi původu nebo v jiné zemi, aby mohly podat zprávu, že jsou v bezpečí,
- ✓ vytvořit bezpečné domy / speciální zařízení na ochranu dětí bez doprovodu, kterým hrozí obchodování s lidmi, nucené sňatky atd. To může zahrnovat ochranná opatření, jako například přestěhování dítěte bez doprovodu na venkov, do hlídaného útočiště a pod intenzivní dohled.

Ukazatel 11.3: Přijímací zařízení má vytvořen varovný nástroj a zajišťuje systematické hlášení a okamžitou reakci na chybějící děti bez doprovodu.

- **Doplňující poznámky:** *Jakmile je zaznamenáno, že dítě bez doprovodu chybí, musí být podáno na policii hlášení o pohřešované osobě a měl by být informován i úřad pro péči o mládež. Dítě bude chápáno jako pohřešované, pokud opustí zařízení, aniž by nejprve informovalo přijímací personál, a místo pobytu dítěte je neznámé. Prvním krokem je hledat dítě bez doprovodu; doba trvání a intenzita hledání závisí na věku dítěte bez doprovodu, jeho předchozím chování a pozorováních a na kontextu. Pro dítě mladší 14 let je obecně nepřijatelné čekat přes noc. Informace o osobě musí být co nejpřesněji poskytnuty policii, pokud jde o ošacení / číslo mobilního telefonu apod. Jakmile se dítě bez doprovodu znovu objeví, musí být informována policie i úřad pro péči o mládež. Musí se brát v úvahu veškeré informace poskytované policií nebo úřadem pro péči o mládež.*

Správná praxe, pokud jde o varovné nástroje

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ použít vnitrostátní systém varování pro nalezení pohřešovaných dětí, po konzultaci s policií a zástupcem, aby byl posouzen dopad takového zveřejnění.

NORMA 12: *Zajistit, aby děti bez doprovodu věděly o radikalizaci a aby pracovníci sdíleli signály týkající se (potenciální) radikalizace dětí bez doprovodu se zodpovědnými orgány.*

Ukazatel 12.1: O tématu radikalizace diskutují s dětmi bez doprovodu, je-li to nezbytné, zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu.

Ukazatel 12.2: Přístupové zařízení má vytvořen varovný nástroj, který hlásí signály radikalizace odpovědným osobám a orgánům.

Správná praxe ve věci radikalizace

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ vytvořit oznamovací formulář pro sociální pracovníky, který mohou vyplnit v případech radikalizace a předat příslušným orgánům veřejné správy,
- ✓ podporovat koordinaci a výměnu údajů a informací s jinými příslušnými veřejnými orgány prostřednictvím rozvoje nebo rozšíření spolupráce v rámci společných pracovních skupin,
- ✓ měla by také existovat možnost najmout odborníka na radikalizaci nebo mít zaměstnance se specifickými znalostmi, aby mluvili s dětmi.

3. Přidělení

Úvodní poznámky

Aniž je dotčena existence vnitrostátních disperzních systémů regulujících rovnoměrné rozvržení dětí bez doprovodu na území členských států, normy a ukazatele uvedené v tomto oddílu je třeba vykládat a provádět plně v souladu se zásadou nejlepšího zájmu dítěte a zásadou celistvosti rodiny a také při respektování případných zvláštních potřeb dětí bez doprovodu při přijetí.

Dodržování těchto zásad nemá význam jen při vstupu do přijímacího systému, ale také v momentě přerozdělování nebo stěhování dětí bez doprovodu do jiného ubytování. V souladu s čl. 24 odst. 3 směrnice RCD by tedy mělo být stěhování dětí bez doprovodu omezeno na minimum a mělo by k němu docházet pouze v nejlepším zájmu dítěte.

Vedle kolektivních, malých a běžných ubytovacích zařízení by měla být při přidělování ubytování pro děti bez doprovodu zvažována také pěstounská péče a individuální ubytování, pokud jsou považovány za vyhovující nejlepšímu zájmu dítěte a jeho individuálním zvláštním potřebám.

Počáteční a komplexní posouzení (kdykoliv v průběhu ubytování) by mělo být provedeno v nejlepším zájmu dítěte (např. ubytování s manželem/manželkou nebo rodinným příslušníkem). Počáteční posouzení by mělo být provedeno při příjezdu s cílem nalézt nejlepší ubytování pro děti bez doprovodu. Komplexní hodnocení jsou pokračující, multidisciplinární a pravidelná.

Přidělování a přerozdělování dětí bez doprovodu

Počáteční posouzení při příjezdu

Pravidelné, komplexní a multidisciplinární posuzování po celou dobu přijímání

Odkazy na právní předpisy – přidělení

- Článek 18 směrnice RCD: Další ustanovení o materiálních podmínkách přijetí
- Článek 24 směrnice RCD: Nezletilé osoby bez doprovodu

Normy a ukazatele

NORMA 13: *Zvláštní a objektivní důvody (např. věk, zralost a zvláštní potřeby) související s individuální situací dětí bez doprovodu, specifická péče nabízená přijímacím zařízením a druhem zařízení a možnosti neinstytucionalizovaných forem péče jsou vzaty v úvahu při přidělování dětí bez doprovodu.*

Ukazatel 13.1: Je zaveden mechanismus umožňující zvážit, zda existují specifické a objektivní důvody pro přidělení konkrétního ubytování.

- **Doplňující poznámky:** *Individuální situace dětí ve výše uvedené normě se týká zejména věku, zralosti a pohlaví (např. transgender osoby), stejně jako kulturního, jazykového a náboženského prostředí dětí bez doprovodu. Navíc je třeba zohlednit i individuální faktory, např. stávající rodinné vazby.*
- *Zvláště by měla být zohledněna ustanovení o ochraně dětí bez doprovodu před sexuálním násilím a genderově podmíněným násilím při všech opatřeních v rámci přidělení.*
- *Pokud jsou děti bez doprovodu mimořádně umístěny v přijímacím středisku pro dospělé (např. společně s dospělými sourozenci), mají děti bez doprovodu stejná práva jako ostatní děti bez doprovodu (např. ochrana před všemi formami násilí) a platí i procesní záruky (např. jmenování zástupce).*

Správná praxe při přidělení

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zvážit pěstounskou péči nebo jakékoliv jiné formy alternativní (neinstitucionalizované) péče jako možnost přidělení,
- ✓ přidělit děti bez doprovodu do vhodného přijímacího zařízení po nepřetržitém intenzivním pozorování a hodnocení během omezeného časového období (např. dva týdny) v prvním přijímacím zařízení,
- ✓ připravovat děti bez doprovodu na to, aby žily nezávislý život po posouzení zralosti a soběstačnosti dítěte, a to přidělením do individuálního ubytování od 16 let.

NORMA 14: Zajistit, aby byla respektována celistvost rodiny v souladu se zásadou nejlepšího zájmu dítěte.

Ukazatel 14.1: Děti bez doprovodu, které jsou sourozenci (v souladu s definicí uvedenou v čl. 24 odst. 2 směrnice RCD), jsou ubytovány společně, pokud s tím souhlasí.

- **Doplňující poznámky:** *Souhlas sourozenců, kteří mají být ubytováni společně, je získáván dobrovolně, s přihlédnutím k věku a pohlaví sourozenců a k jejich nejlepšímu zájmu. Pokud jsou děti bez doprovodu s dospělými sourozenci / sourozensci, mohou být ubytováni společně v přijímacích zařízeních pro dospělé s přihlédnutím k nejlepšímu zájmu dítěte, jeho věku, pohlaví a stupni zralosti.*
- *Nejlepší zájem dítěte musí být neustále posuzován a sledován sociálními pracovníky, dalšími přijímacími úředníky i jeho zástupci. Měla by být zohledněna bezpečnost a s tím spojené možné výjimky.*
- *Aby se zabránilo budoucímu odloučení, pokud jsou děti bez doprovodu stěhovány, měli by být přestěhováni i jejich sourozenci.*

Ukazatel 14.2: Děti bez doprovodu, jejich manželé/manželky a jejich děti mohou být ubytováni společně, pokud je to v souladu s nejlepším zájmem dětí bez doprovodu a v souladu s příslušnými vnitrostátními právními předpisy.

- **Doplňující poznámky:** *Ženaté/vdané děti bez doprovodu, které jsou starší, než je věk dospělosti podle vnitrostátních předpisů, mohou být ubytované společně se svými dospělými manželi/manželkami a se všemi případnými dětmi v přijímacích zařízeních pro rodiny, s primárním ohledem na nejlepší zájem dítěte.*
- *Nejlepší zájem dítěte musí být neustále posuzován a sledován sociálními pracovníky, dalšími přijímacími úředníky a zástupcem, aby se zjistilo možné sexuální vykořisťování, nucené manželství nebo obchodování s lidmi. Děti bez doprovodu mladší, než je vnitrostátní věk dospělosti, musí být ubytovány odděleně od svého manžela / manželky.*
- *Existuje potřeba multidisciplinárního týmu, který by okamžitě po příjezdu posoudil nejlepší zájem dítěte v případech dětského manželství. Hodnocení by měl provádět tým, který zahrnuje alespoň sociálního pracovníka, lékaře a zástupce. Pokud se hodnocení neuskuteční po příjezdu, je třeba přijmout opatření, která děti bez doprovodu ochrání.*
- *Děti bez doprovodu, které jsou svobodnými rodiči, by měly být spolu se svým dítětem/děťmi ubytovány s ohledem na zásadu nejlepšího zájmu dítěte (včetně nejlepšího zájmu dítěte, které je také rodičem). Nejlepší zájem dítěte musí být neustále posuzován a sledován sociálními pracovníky, dalšími přijímacími úředníky a zástupcem. Měla by být zohledněna bezpečnost a s tím spojené možné výjimky.*

Správná praxe, pokud jde o děti bez doprovodu, které jsou svobodnými rodiči

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytovat speciální přijímací zařízení s denní péčí / mateřskou školou, aby rodiče mohli navštěvovat školu.

Ukazatel 14.3: Je-li to možné a vhodné, měla by být respektována celistvost rodiny, pokud jde o členy širší rodiny.

- **Doplňující poznámky:** *Širší definice rodinných příslušníků se používá s ohledem na prostředí dětí bez doprovodu, zvláštní okolnosti závislosti a jejich nejlepší zájem.*
- *V závislosti na vnitrostátních opatřeních a na souhlasu dětí bez doprovodu by mohli být společně ubytováni také členové širší rodiny dětí (včetně příbuzných nespádajících do definice v čl. 2 písm. c) směrnice RCD) a děti bez doprovodu.*

- *Děti bez doprovodu a dospělí členové širší rodiny mohou být ubytováni společně v přijímacím zařízení pro dospělé, pokud je to v nejlepším zájmu dítěte. To je třeba vzít v úvahu zejména u dětí bez doprovodu, které jsou doprovázeny příbuznými, jež za ně nejsou odpovědní podle práva nebo z praxe daného členského státu. Nejlepší zájem dítěte musí být neustále posuzován a sledován sociálními pracovníky, dalšími přijímacími úředníky a zástupcem. Měla by být zohledněna bezpečnost a s tím spojené možné výjimky.*

NORMA 15: Zajistit, aby byly zohledněny zvláštní potřeby při (opětovném) přidělení konkrétního ubytování dětem bez doprovodu.

Ukazatel 15.1: Přidělení konkrétního ubytování dětem bez doprovodu vychází z posouzení jejich zvláštních potřeb při přijetí.

- **Doplňující poznámky:** Přidělení ubytování dětem bez doprovodu je založeno zejména na posouzení nejlepšího zájmu dítěte.

Ukazatel 15.2: V případě zjištění zvláštních potřeb při přijetí je možné děti bez doprovodu přestěhovat.

Ukazatel 15.3: Stěhování dětí bez doprovodu by mělo být omezeno na minimum a mělo by k němu docházet pouze tehdy, pokud slouží nejlepšímu zájmu dítěte, například lepšímu přístupu k rodinným příslušníkům nebo k vzdělávacím službám.

- **Doplňující poznámky:** Zejména bezpečnostní důvody, jako jsou případy obětí obchodování s lidmi, sexuální násilí a genderově podmíněné násilí, mučení nebo jiné závažné formy psychického a fyzického násilí, by mohly vyžadovat (opětovné) přidělení jiného ubytování pro děti bez doprovodu, pokud se zvláštní potřeby stanou zřejmé v pozdější fázi, aby byly náležitě identifikovány a hodnoceny (viz kapitola 2. Zvláštní potřeby a bezpečnostní rizika, norma 8 a ukazatel 8.3).

Ukazatel 15.4: Děti bez doprovodu, které dosáhly zletilosti, by měly mít možnost zůstat na stejném místě, pokud je to možné. Zvláštní opatření by měla být přijata při stěhování dětí bez doprovodu, které dosáhly zletilosti, do přijímacího zařízení pro dospělé. Stěhování by mělo být pečlivě zorganizováno společně oběma přijímacími zařízeními i dětmi bez doprovodu.

Správná praxe při (opětovném) přidělování ubytování dětem bez doprovodu

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ vyslyšet dítě a zástupce při plánování nového ubytování pro děti bez doprovodu,
- ✓ zohlednit kontinuitu vzdělávání a osobního učebního plánu a také školního semestru při stěhování dětí bez doprovodu (např. v situacích snižování počtu).

4. Každodenní péče

Úvodní poznámky

Jak je uvedeno v úmluvě CRC, děti potřebují zvláštní ochranu a péči vzhledem ke své fyzické a duševní nezralosti a rodina je přirozeným prostředím pro jejich vývoj a blahobyt. V důsledku toho by každodenní péče a zvláštní činnosti měly být přístupné dětem bez doprovodu žijícím v přijímacích zařízeních bez přítomnosti rodinných příslušníků a měly by představovat nezbytnou součást přijímání tak, aby byla zajištěna úroveň života odpovídající fyzickému, duševnímu a sociálnímu rozvoji. Pojem každodenní péče, jak je používán v těchto pokynech, zahrnuje každodenní podporu dítěte bez doprovodu, organizaci činností zaměřených na zvyšování povědomí a vzdělávací činnosti pro dítě, jakož i volnočasové a rekreační aktivity. Některé normy a ukazatele se vztahují k těm, které jsou uvedeny v oddílech o poskytování informací, hodnocení zvláštních potřeb a bezpečnostních rizik a reakci na ně, zdravotní péči, školní docházce a ubytování. Byly zahrnuty do této části za předpokladu, že pro děti bez doprovodu jsou potřebné další informace a podpora.

Následně se tento oddíl věnuje významu přípravy dětí bez doprovodu na samostatnost, posilování odolnosti a rozvíjení metody zvláštní péče v přijímacích zařízeních se zaměřením na budoucí perspektivy a dovednosti dětí bez doprovodu. Je třeba zohlednit věk, zralost a zvláštní potřeby. Každodenní péče se může lišit mezi dětmi bez doprovodu žijícími v ubytovacích střediscích a dětmi pobývajících v individuálním ubytování vzhledem k rozdílům ve věku, samostatnosti a soběstačnosti. Dále se rozlišuje mezi přítomností přijímajících zaměstnanců s obecným vzděláním a zaměstnanců pro přijímání dětí, kteří absolvovali dostatečnou další odbornou přípravu pro děti bez doprovodu (viz kapitola 5. Zaměstnanci). Pokud jsou děti bez doprovodu přítomny v ubytovacím středisku, nikoliv ve škole, je nezbytná minimálně přítomnost zaměstnanců pro přijímání dětí, ale ne nutně v noci.

Odkazy na právní předpisy – každodenní péče

- Čl. 23 odst. 1 směrnice RCD: Fyzický, duševní, duchovní, morální a sociální rozvoj nezletilé osoby; blaho a sociální rozvoj nezletilé osoby s přihlédnutím k jejímu původnímu prostředí
- Čl. 23 odst. 3 směrnice RCD: Volnočasové aktivity
- Čl. 24 odst. 1 směrnice RCD: Nezletilé osoby bez doprovodu

Normy a ukazatele

NORMA 16: Zajistit každodenní péči o děti bez doprovodu v ubytovacím středisku (16.1) nebo v individuálním ubytování (16.2).

Alternativní ukazatele týkající se zajištění každodenní péče:

Ukazatel 16.1 a): Kvalifikovaný personál je přítomen v ubytovacím středisku nepřetržitě.

Ukazatel 16.1 b): Kvalifikovaní zaměstnanci jsou přítomni zejména tehdy, když se děti bez doprovodu nacházejí v ubytovacím středisku, tedy před školní výukou a po ní, během víkendů a školních prázdnin.

Ukazatel 16.1 c): Pokud zaměstnanci přítomní v noci nejsou kvalifikovaní zaměstnanci, musí být minimálně vyškoleni v oblasti ochrany dětí a práv dítěte a mít potřebné informace o konkrétní situaci dětí bez doprovodu v ubytovacím středisku.

Ukazatel 16.1 d): Přítomnost dětí bez doprovodu v ubytovacím středisku je kontrolována alespoň jednou denně, aby bylo zaručeno, že dítě neuteklo.

NEBO

Ukazatel 16.2 a): Když děti bez doprovodu bydlí v individuálním ubytování, je možné nepřetržitě kontaktovat kvalifikovaný personál.

Ukazatel 16.2 b): Zaměstnanci pro přijímání dětí navštěvují děti bez doprovodu bydlící v individuálním ubytování alespoň dvakrát týdně.

- **Doplňující poznámky:** Dětem bez doprovodu ubytovaným v individuálním ubytování je minimálně 16 let a byly vyhodnoceny jako dostatečně zralé a soběstačné, aby mohly žít v tomto typu přijímacího zařízení.
- Návštěvy provádí například sociální pracovník.

Ukazatel 16.2 c): Přítomnost dětí bez doprovodu v individuálním ubytování je kontrolována při návštěvách, aby bylo zaručeno, že dítě neuteklo.

Ukazatel 16.3: Děti bez doprovodu jsou podporovány v jejich každodenním životě a aktivitách.

- **Doplňující poznámky:** Podpora v každodenním životě zahrnuje širokou škálu činností, jako je budít děti bez doprovodu, podporovat a sledovat jejich školní docházku a zapojení, poskytovat jim informace a podporu v oblasti osobní a domácí hygieny, podporovat děti bez doprovodu v zapojení do komunity a respektování domovního řádu a zvládat konflikty a předcházet jim.
- V první fázi mohou přijímající zaměstnanci doprovázet děti bez doprovodu do školy a na jiná místa. Informace jsou poskytovány způsobem vhodným pro děti a přizpůsobeným věku a zralosti dítěte (např. mapy Google, aplikace veřejné dopravy atd.).

Ukazatel 16.4: Dětem bez doprovodu je poskytována pomoc s domácími úkoly a učením.

- **Doplňující poznámky:** Pomoc s domácími úkoly a učením může být poskytována přijímacím zařízením nebo externími organizacemi, a to v přijímacím zařízení nebo mimo něj.

NORMA 17: Každodenní péče je organizována podle speciální metodiky pro péči o děti bez doprovodu.

Ukazatel 17.1: Metoda pro péči o děti bez doprovodu je sepsaná v příručce, kterou zaměstnanci odpovědní za každodenní péči v přijímacím zařízení znají a používají.

Ukazatel 17.2: Tato příručka obsahuje alespoň popis cílů každodenní péče a frekvenci debat, v jejichž průběhu jsou tyto cíle a výstupy pro děti bez doprovodu diskutovány s dítětem, a také jejich bezpečnost, budoucí perspektivy, dovednosti a zvláštní potřeby.

Ukazatel 17.3: Zaměstnanci diskutují o cílech každodenní péče a výsledcích pravidelně se zástupcem a dětmi bez doprovodu.

Správná praxe v organizaci každodenní péče

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ příručka je k dispozici ve všech přijímacích zařízeních pro děti bez doprovodu. Tato příručka obsahuje všechny postupy a politiky týkající se přijímání dětí bez doprovodu a je vypracována ve spolupráci s orgány zastupujícími děti bez doprovodu. Požadavky na konzultaci s dětmi bez doprovodu, registraci a koordinaci s dalšími subjekty a organizacemi jsou v příručce jasně popsány.

NORMA 18: Děti bez doprovodu jsou připravovány, aby se staly soběstačnými a později žily samostatný život.

Ukazatel 18.1: Dovednosti, pokud jde o soběstačnost, jsou pravidelně posuzovány.

- **Doplňující poznámky:** Hodnocení se provádí prostřednictvím podpory a pozorování dětí bez doprovodu v každodenním životě a zaručuje zapojení dětí bez doprovodu. Uskutečňuje se v různých fázích, aby bylo možné posoudit vývoj dovedností. Může být použit kontrolní seznam pro posouzení úrovně soběstačnosti, včetně dovedností v oblasti úklidu, správy domácího rozpočtu, šetření s energiemi, praní, vaření, nakupování, sdílení života s ostatními atd.

Ukazatel 18.2: Dětem bez doprovodu je poskytována podpora a instruktáž v oblastech řízení domácího rozpočtu a zodpovědné spotřeby energií.

- **Doplňující poznámky:** Mladší děti bez doprovodu potřebují pomoc a dohled nad tím, jak utrácejí nebo šetří kapesné. Starší děti bez doprovodu mohou mít stejné potřeby, ale mohou být schopny nakládat se svými penězi nezávisle, aby se naučily nakládat s domácím rozpočtem.

Ukazatel 18.3: Dětem bez doprovodu je poskytována podpora a instruktáž v oblasti úklidu a praní prádla.

- **Doplňující poznámky:** *Aniž je dotčena skutečnost, že celkovou odpovědnost za údržbu ubytování nese přijímající orgán pro přijímání, mohou některé úkoly v rámci údržby provádět děti bez doprovodu dobrovolně a z výchovných důvodů, a to s přihlédnutím k věku konkrétního dítěte a vždy na základě pokynů zaměstnanců a pod jejich dohledem.*

Ukazatel 18.4: Dětem bez doprovodu je poskytována podpora a instruktáž v oblasti vaření.

- **Doplňující poznámky:** *Instruktáž zohledňuje otázku bezpečnosti a zohledňuje věk a zralost dětí bez doprovodu.*

NORMA 19: Zabezpečit a podporovat zdraví a blahobyt dětí bez doprovodu a posilovat jejich odolnost.

Ukazatel 19.1: Psychologická pohoda a duševní zdraví dětí bez doprovodu jsou zohledněny a chráněny v rámci každodenní péče.

- **Doplňující poznámky:** *Zvláštní pozornost je věnována psychologickému blahu a duševnímu zdraví dětí bez doprovodu, např. je věnována pozornost příznakům úzkosti, stresu, osamělosti, smutku, deprese, traumatu a problémům se spánkem. V případě potřeby je psychologická podpora poskytována prostřednictvím naslouchání, respektování pocitů dětí bez doprovodu, poskytováním poradenství nebo odkazem na specializovanější odborníky, jako jsou psychologové nebo terapeuti.*

Ukazatel 19.2: Děti bez doprovodu mají přístup k aktivitám, které zvyšují povědomí o rizicích užívání drog a alkoholu, a to s ohledem na jejich věk a zralost.

- **Doplňující poznámky:** *Tyto aktivity může organizovat přijímací zařízení nebo externí organizace, a to v přijímacím zařízení nebo mimo něj. V případě potřeby se zapojí i zdravotnický personál.*

Ukazatel 19.3: Děti bez doprovodu mají přístup k aktivitám, které zvyšují povědomí o sexuálním a reprodukčním zdraví, a to s ohledem na různé sexuální orientace a genderovou identitu i věk a zralost dítěte.

Ukazatel 19.4: Dětem bez doprovodu jsou poskytovány nezbytné informace a rady zaměřené na posilování proti všem formám duševního a sexuálního týrání i jiným formám fyzického zneužívání a zanedbávání.

- **Doplňující poznámky:** *Cílem je prevence rizikových situací a učení, jak jednat, pokud k nim dojde.*

Správná praxe v každodenní péči, pokud jde o blaho

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytnout přístup k psychoedukačním aktivitám pro děti bez doprovodu, které zahrnují širokou škálu činností, jako jsou relaxační a dýchací cvičení, diskusní skupiny, kineziologie, informační schůzky o psychosomatických problémech atd. Tyto činnosti organizuje přijímací zařízení nebo externí organizace v přijímacím zařízení nebo mimo něj. Mohou se zapojit specializovaní činitelé, jako například psychologové nebo terapeuti,
- ✓ zorganizovat volný čas mimo přijímací zařízení, pokud děti bez doprovodu mají problémy s chováním anebo psychologické problémy (záškoláctví, potíže při zařazení do skupiny, nepřátelství, šikana apod.). Aby měly čas na zvážení své situace, jsou děti bez doprovodu dočasně ubytovány ve vhodných zařízeních, kde jsou poskytovány zvláštní psychoedukační a volnočasové aktivity. Speciální místa pro malé skupiny dětí bez doprovodu (2 až 10) a další vzdělávací podpora jsou k dispozici. Délka pobytu se mění podle potřeb dítěte (od 5 do 15 dnů, 1 měsíc v případě mimořádných okolností),
- ✓ zajistit, aby zaměstnanci jedli společně s dětmi bez doprovodu v ubytovacích střediscích, aby mohli dohlížet na stravovací návyky, vytvářeli pocit sounáležitosti během jídla a předcházeli možným konfliktům.

NORMA 20: Podporovat a sledovat duševní a společenský vývoj dětí bez doprovodu prostřednictvím standardizovaného plánu péče.

Ukazatel 20.1: Posuzování prostředí, potřeb, dovedností a budoucích perspektiv dětí bez doprovodu ze strany zaměstnanců pro přijímání dětí je standardním prvkem plánu péče o děti bez doprovodu a probíhá za jejich účasti.

- **Doplňující poznámky:** *Plán zahrnuje následující prvky týkající se dítěte: administrativní procedurální situace, vzdělání, dovednosti, stupeň soběstačnosti a psychologické blaho.*
- *Hodnocení vychází z pohovorů kvalifikovaných zaměstnanců s dětmi bez doprovodu. První konzultace se uskuteční do jednoho týdne po příjezdu do přijímacího zařízení.*

- *Zástupce se zúčastní vypracování plánu péče a může konzultovat plán s předchozím souhlasem dětí bez doprovodu.*

Ukazatel 20.2: Duševní a sociální vývoj dětí bez doprovodu sledují a probírají příslušní opatrovatelé – zástupci různých disciplín (multidisciplinární přístup).

- **Doplňující poznámky:** *Jsou organizovány pravidelné výměny informací anebo schůzky mezi přijímacími pracovníky pracujícími s dětmi bez doprovodu (sociální pracovníci, pedagogové a popřípadě zdravotničtí pracovníci, psychologové, učitelé atd.), aby byla prodiskutována situace dětí bez doprovodu a aktualizován plán péče.*

Ukazatel 20.3: Informace o duševním a sociálním vývoji dětí bez doprovodu jsou pravidelně sdíleny se zástupcem.

Ukazatel 20.4: Mají-li být děti bez doprovodu přestěhovány do nového přijímacího zařízení, musí být plán péče přenesen nejpozději v den přestěhování, a to při zachování zásady důvěrnosti.

Správná praxe v oblasti každodenní péče

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ jednou měsíčně přezkoumat plán péče ze strany sociálního pracovníka, zástupce a dítěte bez doprovodu; předat plán péče dva nebo více dní před přestěhováním, aby se nové přijímací zařízení mohlo připravit na příjezd dětí bez doprovodu a péči o ně.

NORMA 21: Zajistit efektivní přístup k volnočasovým aktivitám, včetně her a rekreačních aktivit, přiměřených věku dětí bez doprovodu.

Ukazatel 21.1: Existuje každodenní přístup k různým rekreačním aktivitám, jak vnitřním, tak venkovním, podle věku a po konzultaci s dětmi bez doprovodu.

- **Doplňující poznámky:** *Volnočasové aktivity zahrnují širokou škálu sportovních a jiných aktivit (obecná relaxace uvnitř nebo venku, přístup k stolním hrám, kino, společenské akce, sportovní turnaje atd.). Tyto aktivity může organizovat zařízení nebo externí organizace. Speciální pozornost je věnována organizaci skupinových aktivit.*
- *V průběhu školních prázdnin a víkendů, a když děti bez doprovodu ještě nemají přístup ke škole, jsou k dispozici dodatečné aktivity.*

Ukazatel 21.2: Volnočasové aktivity organizují a dohlíží na ně zaměstnanci pro přijímání dětí anebo jiné odpovědné dospělé osoby zapojené do péče o děti.

Ukazatel 21.3 a): Děti bez doprovodu ve věku 0–12 let si mohou hrát na bezpečném místě přizpůsobeném jejich věku, a to pod dohledem, **A**

Ukazatel 21.3 b): Je pravidelně poskytován minimální rozsah sportovních aktivit vhodných pro věk dětí bez doprovodu (viz kapitola 9. Ubytování).

Ukazatel 21.4: Přístup k internetu a jeho délka jsou přiměřené věku a jsou regulovány a kontrolovány zaměstnanci.

Správná praxe v oblasti každodenní péče

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ organizovat společné aktivity pro děti bez doprovodu a místní mládež, a to jak v přijímacím zařízení, tak mimo něj, např. kriketové turnaje.

5. Zaměstnanci

Úvodní poznámky

Mezi hlavní úkoly zaměstnanců pracujících s dětmi bez doprovodu patří dohled, poradenství a sociální podpora dětí bez doprovodu. Jsou odpovědní za identifikaci a řešení potřeb dětí bez doprovodu, jak je popsáno výše (kapitola 2. Zvláštní potřeby a bezpečnostní rizika, a kapitola 4. Každodenní péče).

Existuje řada odborníků odpovědných za práci s dětmi bez doprovodu v rámci přijímacího procesu. To zahrnuje všechny osoby, které jsou v přímém kontaktu s dětmi bez doprovodu, bez ohledu na zaměstnavatele. Tuto oblast prací zajišťují zejména sociální pracovníci, zaměstnanci v oblasti vzdělávání a zdravotní péče, registrující pracovníci, tlumočníci, manažeři zařízení, zaměstnanci v oblasti správy a koordinace, jakož i zástupci.

V souvislosti s tím je nutno pokyny v tomto oddílu chápat jako pokyny, které se vztahují na všechny zaměstnance (tj. včetně středních a vyšších vedoucích pracovníků) pracujících s dětmi bez doprovodu v kontextu přijímání. Tento oddíl se nevztahuje přímo na zástupce, ačkoliv některé normy a ukazatele v tomto oddíle musí také monitorovat/zavádět oni. Tam, kde musí být splněny zvláštní požadavky na zaměstnance (např. odborná kvalifikace), je to v pokynech výslovně uvedeno.

Aby mohli plnit výše uvedené úkoly, musí být ti, kdo pracují s dětmi bez doprovodu, vhodně k dispozici, kvalifikováni, vyškoleni, podporováni a sledováni.

Odkazy na právní předpisy – zaměstnanci

- Čl. 24 odst. 4 směrnice RCD: Nezletilé osoby bez doprovodu
- Čl. 29 odst. 1 směrnice RCD: Personál a prostředky

Normy a ukazatele

NORMA 22: Zajistit, aby byli k dispozici dostatečně kvalifikovaní zaměstnanci pro každodenní péči o děti bez doprovodu.

Ukazatel 22.1: Přijímací zařízení musí poskytovat dostatečně kvalifikované zaměstnance pro zajištění každodenní péče o děti bez doprovodu.

- **Doplňující poznámky:** Aby bylo zajištěno, že každodenní péče o děti bez doprovodu je realizována přiměřeným způsobem a že jsou zohledněny zvláštní potřeby, měl by být k dispozici dostatečně kvalifikovaný personál zodpovědný za přijímání dětí bez doprovodu a péči o ně, aby se zabýval zvláštními potřebami při přijímání zmíněnými výše a jednal podle nich.

Správná praxe při zajištění zaměstnanců

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytovat kvalifikované zaměstnance pro přijímací zařízení nejen během dne, ale také v noci.

NORMA 23: Zajistit, aby zaměstnanci byli dostatečně kvalifikováni.

Ukazatel 23.1: Zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání mají jasnou působnost (popis pracovní náplně).

- **Doplňující poznámky:** Popis pracovní náplně by měl řešit potřebné kvalifikační předpoklady pro to, aby každodenní péče o děti bez doprovodu byla zajištěna odpovídajícím způsobem a zvláštní potřeby byly dostatečně zohledněny.

Ukazatel 23.2: Zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání jsou kvalifikováni pro svoji konkrétní působnost (popis pracovní náplně) v souladu s vnitrostátními právními předpisy.

- **Doplňující poznámky:** Aby byla zajištěna každodenní péče a ochrana dětí bez doprovodu, zaměstnanci odpovědní za přijímání dětí bez doprovodu a péči o ně by měli mít způsobilost řešit výše uvedené zvláštní potřeby při příjmu a reagovat na ně a mít potřebné školení a dovednosti týkající se následujících témat:

ochrana dětí a zabezpečení situace migrujících dětí bez doprovodu, vývoj dětí, role a odpovědnosti zapojených zaměstnanců, práva dítěte v souvislosti s ochranou dítěte, vývoj dětí, práva dítěte a komunikace s dětmi.

Ukazatel 23.3: Zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání nemají v trestním rejstříku záznam o trestných činech a přestupcích týkajících se dětí nebo o trestných činech a přestupcích, které vedou k vážným pochybnostem o jejich schopnosti převzít odpovědnost za děti.

NORMA 24: Zajistit, aby zaměstnanci byli náležitě a vhodně proškoleni.

Ukazatel 24.1: Aniž je dotčena potřeba specifického školení zaměstnanců pracujících s dětmi bez doprovodu v rámci přijímání, mělo by být veškeré školení v souladu s širším rámcem kodexu chování, který stanoví klíčové pojmy a zásady práce při přijímání.

Ukazatel 24.2: Zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání jsou důkladně a včas seznámeni se svojí úlohou.

- **Doplňující poznámky:** Úvodní školení by se mělo konat nejpozději bezprostředně poté, co byl zaměstnanec zaměstnán. V závislosti na úloze přidělené zaměstnanci by úvodní školení mělo zahrnovat normy platného přijímacího práva nebo předpisů a dostupné vnitrostátní nástroje a příslušné nástroje úřadu EASO ⁽²³⁾.

Ukazatel 24.3: Existují jasné osnovy školení včetně školicích požadavků pro každou funkční skupinu, aby bylo možné co nejrychlejší posuzování, stanovení, dokumentování a řešení zvláštních potřeb pro přijímání, a to co nejdříve a během celého přijímacího období.

- **Doplňující poznámky:** Základní školení zaměstnanců zapojených do přijímání může být poskytováno prostřednictvím modulu azylového kurikula úřadu EASO o přijímání žadatelů o mezinárodní ochranu ⁽²⁴⁾.

Ukazatel 24.4: Školení se poskytuje pravidelně a podle potřeb zaměstnanců.

- **Doplňující poznámky:** Měl by být vypracován dlouhodobý školicí program, jehož součástí jsou pravidelné opakovací školicí kurzy. Školení by mělo být poskytováno také v případech, kdy nastanou významné změny v platných právních předpisech a praxi.

Ukazatel 24.5: Poskytované školení zahrnují otázky týkající se pohlaví a věku, kulturní školení, řízení konfliktů, počáteční a specializované školení zaměřené na identifikaci osob se zvláštními potřebami, povědomí o otázkách duševního zdraví, rozpoznání příznaků radikalizace a identifikace obětí obchodování s lidmi, první pomoc a požární bezpečnost.

- **Doplňující poznámky:** V závislosti na rozdělení úkolů týkajících se práce s dětmi bez doprovodu je školení poskytováno podle profese / funkce. Zaměstnanci pracující na noční směny by také měli absolvovat minimální školení o výše uvedených tématech, jakož i školení o konkrétních problematických situacích, ke kterým by mohlo dojít během tohoto období.
- Moduly vnitrostátního kurikula mohou dále zahrnovat témata od počítačových dovedností a cizích jazyků po kurz o infekčních nemocech nebo o identifikaci obětí obchodování s lidmi, radikalizaci, ale také dovednosti, jak komunikovat s dětmi.

Správná praxe při školení zaměstnanců

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ identifikovat příležitosti ke školení zaměstnanců pracujících s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání, např. speciální školení o následcích traumat, o práci s dětmi trpícími úzkostí nebo s oběťmi obchodování s lidmi nebo truchlící děti, o podpoře odolnosti, o nezávislém životě, přístupu ke vzdělání / odborné přípravě / na trh práce, anebo
- ✓ organizovat školení na základě dohod s příslušnými subjekty (univerzitami, právníky, psychology, nevládními organizacemi, mezivládními organizacemi atd.),
- ✓ identifikovat školicí metody, které zaměstnancům umožní plnit pracovní povinnosti jednotným a konzistentním způsobem a povzbudí je v tom,
- ✓ poskytovat sociálním pracovníkům a v širším rozsahu všem zaměstnancům přijímacích středisek školení o prevenci a odhalování radikalizace.

⁽²³⁾ Podrobný seznam podpůrných nástrojů úřadu EASO viz Jak vykládat tyto pokyny, s. 15.

⁽²⁴⁾ EASO, Modul azylového kurikula, k dispozici na adrese <https://training.easo.europa.eu/lms/>.

NORMA 25: Zajistit a podporovat efektivní spolupráci, sdílení informací a povědomí.

Ukazatel 25.1: Zaznamenané zvláštní potřeby by měly být oznámeny příslušným zúčastněným stranám s cílem poskytnout potřebné záruky a podporu.

Ukazatel 25.2: Pravidelná spolupráce, sdílení informací a osvětové přednášky anebo alternativní opatření jsou zavedeny pro osoby, které jsou v souvislosti se svým povoláním anebo funkcí v kontaktu s dětmi bez doprovodu, včetně sociálních pracovníků, zaměstnanců v oblasti vzdělávání a zdravotní péče, registračních pracovníků, tlumočnicků, manažerů zařízení, administrativních/koordinačních pracovníků a také zástupců.

- **Doplňující poznámky:** Pravidelná spolupráce, sdílení informací a osvětové přednášky anebo alternativní opatření by mohly být podpořeny interními postupy podávání zpráv.
- Spolupráce, sdílení informací a osvětové přednášky se mohou zaměřovat na aspekty související s migrací obecně a také na kulturní aspekty, zejména pokud jde o děti bez doprovodu (zvláštní potřeby). Mohly by být pořádány například pedagogickými pracovníky, externími poskytovateli zdravotnických služeb, bezpečnostními pracovníky v zařízeních nebo pracovníky, kteří zajišťují úklid.

Ukazatel 25.3: Zástupci si pravidelně vyměňují informace o duševním a sociálním vývoji dětí bez doprovodu s ostatními příslušnými činiteli pracujícími s dětmi bez doprovodu.

Ukazatel 25.4: Jsou respektována pravidla důvěrnosti stanovená ve vnitrostátním a mezinárodním právu ve vztahu k veškerým informacím získaným těmi, kdo pracují s dětmi bez doprovodu v rámci své práce.

Správná praxe, pokud jde o pravidelnou spolupráci, sdílení informací a zvyšování povědomí

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytovat školení tlumočnickům, pokud jde o překlad nebo komunikaci s dětmi, která respektuje zvláštní potřeby dětí bez doprovodu.

NORMA 26: Poskytovat podporu zaměstnancům pracujícím s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání.

Ukazatel 26.1: Jsou zavedena různá opatření na pomoc při řešení obtížných situací při přijímání žadatelů.

- **Doplňující poznámky:** Opatření na podporu zaměstnanců mohou mít formu intervize (výměny zkušeností s kolegy), technik zvládnání stresu, psychologické podpory, krizových týmů nebo externí supervize.

Správná praxe při podpoře zaměstnanců

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ organizovat každodenní schůzky zaměstnanců pro efektivní předávání informací,
- ✓ zorganizovat pro všechny zaměstnance dva nebo tři dny na neformální rozvoj,
- ✓ organizovat vysvětlovací nebo informační schůzky v případě potřeby,
- ✓ podporovat výměny rovnocenných zaměstnanců přijímajících děti mezi různými zařízeními.

NORMA 27: Zajistit řízení, dohled a odpovědnost prostřednictvím pravidelného monitoringu (alespoň jednou ročně) a zohlednit odpovídající podporu zaměstnancům.

Ukazatel 27.1: Přijímací zařízení musí vytvořit mechanismus pro pravidelné monitorování výkonnosti zaměstnanců tak, aby byla zajištěna každodenní péče o děti bez doprovodu.

- **Doplňující poznámky:** Aby bylo zajištěno, že každodenní péče o děti bez doprovodu je realizována adekvátním způsobem a že zvláštní potřeby jsou dostatečně zohledněny, je pravidelně monitorována výkonnost zaměstnanců a je zohledněna odpovídající podpora.

Správná praxe při monitorování

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zavést pravidelné vzájemné hodnocení, pokud jde o poskytování každodenní péče dětem bez doprovodu.

6. Zdravotní péče

Úvodní poznámky

Článek 24 úmluvy CRC zdůrazňuje, že děti mají právo požívat nejvyšší dosažitelné úroveň zdraví a přístupu k zařízení pro léčbu nemocí a rehabilitaci zdraví. Státy se musí snažit zajistit, aby žádnému dítěti nebylo odepřeno právo na přístup k takovým službám zdravotní péče. Kromě toho by děti bez doprovodu měly mít stejný přístup ke službám zdravotní péče jako děti, které jsou státními příslušníky. Zvláštní pozornost by měla být věnována také zranitelnosti dětí bez doprovodu a dopadu těchto zranitelných míst na zdraví dítěte ⁽²⁵⁾.

Děti bez doprovodu by tedy měly mít přístup ke stejným zdravotnickým službám jako děti, které jsou státními příslušníky, a pro některé děti by měly být poskytovány další služby zdravotní péče vzhledem k jejich zranitelným místům. U dětí bez doprovodu je třeba věnovat zvláštní pozornost tomu, že nemají rodiče, kteří by vysvětlili anamnézu dítěte. Děti bez doprovodu proto potřebují zvláštní pomoc při získání přístupu k potřebným zdravotním službám.

Pod pojmem „zdravotní péče“ se v tomto oddílu rozumí jak péče o duševní, tak o fyzické zdraví poskytovaná dětem bez doprovodu. Zahrnuje také poradenství pro děti bez doprovodu trpící závažnou nemocí a rovněž nezbytná opatření na podporu rehabilitace obětí násilí a mučení. V tomto ohledu může lékařské vyšetření, které se v některých členských státech provádí na začátku přijímacího procesu, představovat důležitý výchozí bod, jelikož umožňuje získat podrobnější informace o potřebách dětí, pokud jde o zdravotní péči, které je potřeba během přijímacího procesu zohlednit. „Zdravotnickým personálem“ se pro účely tohoto oddílu rozumí kvalifikovaní zdravotničtí pracovníci (např. lékaři, zubaři, zdravotní sestry) i psychologové.

Tyto pokyny by měly být vykládány v souladu s obecnými zásadami souhlasu a zachování důvěrnosti, které platí pro všechny pracovníky v přijímacím řízení a zdravotnický personál poskytující zdravotní péči i pro tlumočníky. V žádném stadiu by informace neměly být sdíleny bez předchozího souhlasu pacienta. Aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy upravující přístup ke zdravotní dokumentaci, měly by mít děti bez doprovodu v případě potřeby nárok na přístup ke své zdravotní dokumentaci. V každém případě je třeba také posoudit, zda by kvalifikovaní zaměstnanci nebo zástupci neměli doprovázet děti bez doprovodu při návštěvě lékaře.

Při plánování služeb zdravotní péče a určitých preventivních programů pro děti bez doprovodu je třeba zvážit vzdělávací programy a další vzdělávací opatření, aby tyto služby byly dětem zpřístupněny. To je zvláště důležité, pokud jsou zdravotní služby poskytovány uvnitř ubytování.

Odkazy na právní předpisy – zaměstnanci

- Článek 13 směrnice RCD: Lékařské vyšetření
- Článek 17 směrnice RCD: Obecná ustanovení o materiálních podmínkách přijetí a zdravotní péči
- Článek 19 směrnice RCD: Zdravotní péče
- Článek 24 úmluvy CRC: Zdraví a zdravotní služby

Normy a ukazatele

NORMA 28: Zajistit přístup k lékařskému vyšetření a hodnocení zdravotního stavu a prevenci zdravotních problémů v rané fázi přijímacího procesu.

Ukazatel 28.1: Informace o právu na zdravotní péči, účelu a významu lékařského vyšetření, hodnocení zdravotního stavu a programů očkování by měly být poskytnuty dětem bez doprovodu bezprostředně po příjezdu do přijímacího střediska.

- **Doplňující poznámky:** Informace by měly být poskytovány v souladu s normami uvedenými v kapitole 1. Informace, zapojení a zastupování dětí bez doprovodu (viz norma 2).

Ukazatel 28.2: Lékařské vyšetření a hodnocení zdravotního stavu by měly být provedeny, na základě souhlasu dětí bez doprovodu, co nejdříve po jejich příjezdu do přijímacího střediska.

⁽²⁵⁾ Výbor OSN pro práva dítěte, Obecný komentář č. 6 (2005) o zacházení s dětmi bez doprovodu a odloučenými dětmi mimo jejich zemi původu, odst. 46-49.

- **Doplňující poznámky:** *Doporučuje se, aby lékařské vyšetření a hodnocení zdravotního stavu byly provedeny nejpozději sedm dní po příjezdu.*
- *Hodnocení zdravotního stavu zahrnuje jak fyzické, tak psychologické hodnocení.*

Ukazatel 28.3: Pokud programy očkování nejsou součástí všeobecně závazných programů v oblasti zdraví, mělo by být dětem bez doprovodu poskytnuto potřebné očkování.

- **Doplňující poznámky:** *Potřebné očkování by mělo být rovněž poskytnuto, pokud je pravděpodobné, že očkování dětí bylo přerušeno, nebo pokud není v souladu s národními normami.*

Ukazatel 28.4: Dětem bez doprovodu jsou poskytnuty informace a služby týkající se sexuálního a reprodukčního zdraví, a to v dostatečné míře a přiměřeně jejich věku.

Ukazatel 28.5: Dětem bez doprovodu je poskytována antikoncepce.

Správná praxe, pokud jde o prevenci zdravotních problémů v rané fázi přijímacího procesu

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytovat dětem bez doprovodu antikoncepci zdarma.

NORMA 29: Zajistit přístup k potřebné zdravotní péči, která je rovnocenná zdravotní péči o místní státní příslušníky, včetně preventivní, duševní, tělesné a psychosociální péče.

Ukazatel 29.1: Děti bez doprovodu mají přístup ke všem potřebným zdravotnickým službám.

- **Doplňující poznámky:** *Je-li to možné, mělo by být při poskytování zdravotní péče zohledněno pohlaví (tj. zajistit služby zdravotnických pracovníků, je-li to požadováno a jsou-li k dispozici).*

Ukazatel 29.2: Služby zdravotní péče poskytuje kvalifikovaný zdravotnický personál.

- **Doplňující poznámky:** *To zahrnuje služby zdravotní péče poskytované v přijímacích zařízeních.*

Ukazatel 29.3: Zdravotní péče je k dispozici v přijímacích zařízeních nebo v přiměřené vzdálenosti dosažitelné pěšky nebo veřejnou dopravou a v případě potřeby k ní zaměstnanci nebo zástupce doprovázejí děti bez doprovodu.

- **Doplňující poznámky:** *Podrobnější vysvětlení „přiměřené vzdálenosti“ (viz kapitola 9. Ubytování, dílčí oddíl 9.1. Místo).*
- *Při posouzení, zda dítě potřebuje doprovod, je třeba se poradit s dítětem a jeho zástupcem. Pokud mají děti ve vnitrostátních právních předpisech právo rozhodnout se, že budou podrobeny určitým postupům bez souhlasu zástupce, musí se to také zvážit.*

Ukazatel 29.4: Nutná zdravotní péče, včetně předepsaných léků, je poskytována zdarma nebo kompenzována formou denních příspěvků.

- **Doplňující poznámky:** *To znamená, že zdarma je jak doprava k nutné zdravotní péči, tak poskytnutí léků (viz kapitola 9. Ubytování, dílčí oddíl 9.1. Místo a kapitola 8. Strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby, příspěvky, dílčí oddíl 8.3. Denní příspěvky).*

Ukazatel 29.5: V přijímacím zařízení jsou zavedena opatření pro bezpečné skladování a distribuci předepsaných léků.

Ukazatel 29.6: Jsou zavedena vhodná opatření, aby děti bez doprovodu mohly efektivně komunikovat se zdravotnickým personálem.

- **Doplňující poznámky:** *Zejména to znamená, že je v případě potřeby poskytován vyškolený tlumočnick (bezplatně) a, pokud možno, muž nebo žena podle volby dítěte.*

Ukazatel 29.7: Jsou přijata opatření, aby byla v naléhavých případech k dispozici první pomoc.

- **Doplňující poznámky:** *K dispozici by vždy měla být lékárníčka.*

Ukazatel 29.8: Dětem bez doprovodu je poskytnut přístup k jejich zdravotnické dokumentaci, aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy.

- **Doplňující poznámky:** Pokud děti bez doprovodu vyjádří svůj souhlas, může být zdravotnická dokumentace přeposlána od jednoho zdravotnického pracovníka jinému. Patří sem také situace, kdy se děti stěhují do jiného zařízení nebo se na ně vztahuje přemístění podle dublinského nařízení.

Ukazatel 29.9: Jsou zavedena zvláštní opatření pro žadatele se zvláštními léčebnými potřebami.

- **Doplňující poznámky:** To by zahrnovalo například přístup ke službám pediatra, gynekologa nebo perinatální zdravotní péče nebo zajištění, aby pro děti bez doprovodu s postižením byla zajištěna nezbytná opatření.

Správná praxe, pokud jde o zdravotní péči

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ vyškolit všechny zaměstnance v první pomoci.

NORMA 30: Zajistit přístup k péči o duševní zdraví, rehabilitačním službám a kvalifikovanému poradenství pro ty děti bez doprovodu, které trpí psychickými obtížemi anebo byly obětmi jakékoli formy zneužívání, zanedbávání, vykořisťování, mučení nebo krutého, nelidského a ponižujícího zacházení nebo ozbrojeného konfliktu, a to vývojem a zavedením SOP o duševním zdraví a psychosociální podpoře (MHPSS).

Ukazatel 30.1: Dětem bez doprovodu, které potřebují duševní zdravotní péči, rehabilitační služby anebo kvalifikované poradenství, jsou tyto služby poskytovány prostřednictvím přítomnosti klinického psychologa v přijímacím zařízení nebo přístupu k němu mimo středisko.

- **Doplňující poznámky:** To zahrnuje služby poskytované obětem jakékoli formy zneužívání, zanedbávání, vykořisťování nebo dětem - obětem ozbrojených konfliktů. Dále zahrnuje služby poskytované obětem obchodování s lidmi a (genderově podmíněné) násilí i obětem mučení nebo jiných forem psychického a fyzického násilí. Dále by měly být služby poskytovány dětem s psychickými obtížemi kvůli dlouhým čekacím lhůtám a nejistotě azylového procesu. Potřeba může být výsledkem toho, co se stalo v domovské zemi, v tranzitu nebo v hostitelské zemi.

Ukazatel 30.2: Kvalifikovaný zdravotnický personál zajišťuje péči o duševní zdraví, rehabilitační služby anebo kvalifikované poradenství.

- **Doplňující poznámky:** Zaměstnanci by měli být vyškoleni v tom, jak pracovat se zvláštními potřebami dětí bez doprovodu.

Správná praxe, pokud jde o duševní zdravotní péči, rehabilitační a poradenské služby

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zvážit ochranné faktory, jako je sociální podpora, kontakt s rodinou, malý počet stěhování mezi různými ubytovacími zařízeními, malá ubytovací zařízení a volnočasové aktivity, aby se zabránilo duševním chorobám.

7. Vzdělání – přípravné třídy a odborné vzdělávání

Úvodní poznámky

Přístup k vzdělání co nejdříve představuje klíčový prvek během přijímací fáze, aby děti bez doprovodu mohly pokračovat v životě v nové zemi. Přípravné třídy a odborné vzdělávání vytvářejí možnosti pro společenské interakce a rituály, které děti potřebují pro svůj rozvoj.

Mezi hlavní výzvy, pokud jde o přístup ke vzdělání, patří dlouhé čekací lhůty, segregované vzdělání, jazykové bariéry, nedostatek upravených učebních osnov a vyškolených pracovníků, kulturní rozdíly, otázky přístupnosti z hlediska vzdálenosti, nedostatek informací o těchto příležitostech, nedostatečná podpora traumatizovaných dětí a nedostatek příležitostí pro přístup k odbornému vzdělávání dospívajících.

Mohou existovat výjimečné situace, kdy jsou přístup k vzdělávacímu systému a účast na něm dočasně nemožné kvůli konkrétním místním nebo národním příčinám. Dobrovolníci a další zúčastněné strany (učitelé, nevládní organizace, odborní pracovníci) v rámci ubytovacích zařízení někdy poskytují jediné dostupné vzdělání. Mohou navíc existovat situace, kdy zvláštní potřeby dětí bez doprovodu neumožňují jejich vzdělání v normálních školách (např. negramotné děti) a pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami musí být připravena zvláštní opatření.

Děti bez doprovodu před příjezdem pravděpodobně nenavštěvovaly pravidelně školu. Potřebují čas a kvalifikovanou podporu, aby se usadily v novém prostředí. Mohou být starší než věk povinné školní docházky nebo kvůli svým školním nedostatkům jsou často zařazovány do nižších tříd, než odpovídá jejich věkové skupině. Děti bez doprovodu by také mohly být traumatizovány po zkušenostech s nuceným vyhnanstvím. Přípravné třídy jsou navrženy tak, aby usnadňovaly přístup ke vzdělávacímu systému a účast na něm, a to prostřednictvím seznámení dětí se vzdělávacím systémem, kulturou a jazykem hostitelských zemí. Přípravné třídy by měly být přizpůsobeny úrovni znalostí, předchozímu vzdělání a specifickým potřebám dětí. Přípravné třídy mohou zajišťovat přijímací střediska nebo širší síť zapojených subjektů, včetně nevládních organizací.

Existují potíže, pokud jde o vzdělávání dětí bez doprovodu, které jsou nad věkovou povinnou školní docházkou, zejména tam, kde dosud nedosáhly úrovně dovedností požadované střední školou. Mezi takové potíže patří nedostatek dostatečných jazykových dovedností, nucení dětí bez doprovodu, aby se účastnily výuky pro mladší věkové skupiny, a absence programů poskytujících přístup k odbornému vzdělávání.

Odborné vzdělávání a učňovská příprava mohou poskytovat vhodné prostředí pro děti bez doprovodu, aby rozvinuly své dovednosti a mohly vstoupit na trh práce. Odborné vzdělávání umožňuje posílit znalost jazyka a kultury hostitelské společnosti a umožňuje dětem bez doprovodu převzít odpovědnost za svůj život. Odborné vzdělávání by mělo být přizpůsobeno úrovni znalostí a specifickým potřebám dětí bez doprovodu a prováděno společně s dětmi, které jsou státními příslušníky, aby se usnadnil integrační proces. Hlavní překážky se týkají obecných požadavků na přístup k odbornému vzdělávání (např. doklady osvědčující vzdělání anebo odbornou kvalifikaci v zemi původu) a znalosti místního jazyka.

Tento oddíl je členěn na jednotlivé dílčí oddíly, které se zabývají následujícími aspekty školní docházky, vzdělání dětí bez doprovodu a odbornému vzdělávání:

- přístup k vzdělávacímu systému a jiným vzdělávacím zařízením,
- přípravné třídy,
- přístup k odbornému vzdělávání.

Každý z těchto dílčích oddílů se zabývá základními aspekty tématu, které se vzájemně doplňují.

Odkazy na právní předpisy – vzdělávání

- Článek 14 směrnice RCD: Školní docházka a vzdělávání nezletilých osob
- Článek 16 směrnice RCD: Odborné vzdělávání

7.1 Přístup k vzdělávacímu systému a jiným vzdělávacím zařízením

Normy a ukazatele

NORMA 31: Zajistit účinný přístup ke vzdělávacímu systému za stejných podmínek jako pro místní státní příslušníky a nejpozději tři měsíce po podání žádosti o mezinárodní ochranu.

Ukazatel 31.1: Všechny děti bez doprovodu by měly mít přístup ke vzdělávacímu systému za stejných podmínek jako místní státní příslušníci.

- **Doplňující poznámky:** Směrnice RCD stanoví, že členské státy zaručí žadatelům o mezinárodní ochranu, kteří jsou dětmi, přístup ke vzdělávacímu systému za podobných podmínek jako svým vlastním státním příslušníkům, až do okamžiku výkonu rozhodnutí o jejich vyhoštění. Po zapsání do školy by děti bez doprovodu měly mít nárok na stejné služby jako děti, které jsou státními příslušníky, a to s ohledem na jejich zvláštní potřeby.

Ukazatel 31.2: Všechny děti bez doprovodu, které dosáhly věku zletilosti, by měly mít možnost pokračovat v sekundárním vzdělávání.

- **Doplňující poznámky:** Podle čl. 2 odst. 1 směrnice RCD „Členský stát však nesmí odepřít přístup k sekundárnímu vzdělání pouze proto, že nezletilá osoba dosáhla zletilosti“. Tedy, děti bez doprovodu, které dosáhly zletilosti, musí dostat příležitost pokračovat ve vzdělávání nad rámec povinného období stanoveného ve vnitrostátních právních předpisech členských států.

Ukazatel 31.3: Vzdělání je k dispozici mimo přijímací zařízení v přiměřené vzdálenosti nebo v přijímacím zařízení a v případě potřeby na něj doprovází děti bez doprovodu zaměstnanci nebo zástupci.

- **Doplňující poznámky:** Náklady na dopravu by měly být pokryty denními příspěvky nebo by měla být zajištěna organizovaná doprava.

Ukazatel 31.4: Dětem bez doprovodu, které navštěvují školu nebo jiné vzdělávací zařízení, je umožněno zúčastnit se povinných školních výletů.

- **Doplňující poznámky:** To by mohlo znamenat umožnit dětem bez doprovodu, aby se účastnili aktivit, aniž by jim v tom zabránil zákaz vycházení.

NORMA 32: Zajistit přístup k jiným vzdělávacím opatřením, když přístup k vzdělávacímu systému je dočasně nemožný kvůli zvláštním okolnostem ve státech EU+ nebo specifické situaci dětí bez doprovodu.

Ukazatel 32.1: Jsou zavedena zvláštní opatření tam, kde jsou vzdělávací služby poskytovány v ubytovacích zařízeních nebo na jiných vhodných místech.

- **Doplňující poznámky:** K dispozici je dostatečná a přiměřená infrastruktura, učební osnovy a vyškolený personál pro vzdělávací činnost.

Ukazatel 32.2: Jsou zavedena specifická opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními potřebami.

- **Doplňující poznámky:** Například od dětí bez doprovodu s podstatně omezenou schopností pohybu a orientace by se nemělo očekávat, že budou chodit pěšky do veřejných škol. V takových případech by měla být poskytnuta alternativní forma vzdělávání (např. domácí škola, doprava a doprovod) nebo přístup ke specializovaným vzdělávacím strukturám.

Správná praxe v oblasti přístupu k vzdělávacímu systému a jiným vzdělávacím zařízením

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ připravit školy, včetně školních osnov a učitelů, na přijetí dětí bez doprovodu. Rovné zacházení jako s vlastními státními příslušníky může někdy vést k situaci, kdy nejsou zohledněny specifické potřeby dětí bez doprovodu,
- ✓ rozvíjet mechanismy pro monitorování přístupu ke vzdělávání, sběru dat a zajištění zapojení do běžného systému v politikách a praxi na národní úrovni,
- ✓ rozdělit děti bez doprovodu do místních škol s cílem vyhnout se segregaci,
- ✓ zapojit občanskou společnost, včetně nevládních organizací jako poskytovatelů neformálního vzdělávání, aby se usnadnila interakce s místními komunitami a porozumění místní kultuře a zvykům,
- ✓ zvýšit povědomí příslušných orgánů o povinnosti poskytnout přístup ke vzdělání,
- ✓ upravit systém pro děti se zvláštními potřebami podle situace a specifických potřeb dětí bez doprovodu,
- ✓ poskytovat zvláštní pokyny a školení pro učitele a pedagogické pracovníky o identifikaci dětí bez doprovodu s traumatem,
- ✓ poskytovat podporu, která bere do úvahy kombinace zranitelností jednotlivých dětí,
- ✓ rozvíjet možnosti vzdělávacích aktivit v jejich vlastním jazyce,
- ✓ umožnit účast dětí bez doprovodu, které navštěvují školu nebo jiné vzdělávací zařízení, na akcích konaných mimo rámec školních osnov,
- ✓ poskytovat poradenství a psychologickou podporu traumatizovaným dětem bez doprovodu v rámci školního systému specializovanými pracovníky.

7.2 Přípravné třídy

Normy a ukazatele

NORMA 33: Zajistit přístup ke vzdělávacímu systému a k účasti na něm.

Ukazatel 33.1: Všechny děti bez doprovodu by měly mít v případě potřeby přístup k interním nebo externím přípravným třídám, včetně jazykových tříd, aby se usnadnil jejich přístup k vzdělávacímu systému a jejich účast na něm.

- **Doplňující poznámky:** Děti bez doprovodu potřebují podporu, někdy trvale, aby se seznámily se vzdělávacím systémem a aby získaly dovednosti a znalosti potřebné k aktivní výuce v běžných třídách.

Ukazatel 33.2: Interní nebo externí opatření, včetně infrastruktury, učebních osnov a vyškoleného personálu, jsou zavedena pro zajištění účinných přípravných tříd v souladu s potřebami dětí.

- **Doplňující poznámky:** Zvláštní pozornost by se měla věnovat zdrojům potřebným pro efektivní zavádění přípravných tříd.

Správná praxe, pokud jde o přípravné třídy

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zajistit intenzivní jazykové kurzy v souladu s potřebami, úrovní zralosti a kulturním prostředím dětí bez doprovodu,
- ✓ stanovit pokyny a kritéria pro hodnocení dovedností a předchozího vzdělávání dětí bez doprovodu pro zápis do školy,
- ✓ zvýšit povědomí učitelů a pedagogů, a to jak uvnitř, tak i vně, o specifických potřebách a prostředí dětí bez doprovodu.

7.3 Přístup k odbornému vzdělávání

Normy a ukazatele

NORMA 34: Zajistit přístup k odbornému vzdělávání, pokud běžná škola není v nejlepším zájmu dítěte.

Ukazatel 34.1: Děti bez doprovodu by měly mít přístup k odbornému vzdělávání bez ohledu na uznání předchozího vzdělání.

- **Doplňující poznámky:** Směrnice RCD stanoví, že „členský stát může žadatelům umožnit přístup k odbornému vzdělávání bez ohledu na to, zda mají přístup na trh práce“. Tuto možnost je třeba vzít v úvahu, pokud je na základě rozhovoru s dětmi bez doprovodu a zástupcem určeno, že zájmy dětí se liší od toho, co se dříve učily.

Ukazatel 34.2: Jsou zavedena specifická opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními potřebami.

- **Doplňující poznámky:** Například od dětí bez doprovodu s podstatně omezenou schopností pohybu a orientace by se nemělo očekávat, že budou chodit pěšky na odborné vzdělávání. V takových případech by měla být přijata alternativní opatření pro odborné vzdělávání.

Správná praxe, pokud jde o odborné vzdělávání

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zajistit pružné odborné vzdělávání zahrnující jazykové kurzy a kulturní orientaci, přizpůsobenou specifickým potřebám dětí bez doprovodu,
- ✓ zajistit instruktorské programy se studenty/zaměstnanci z různých oborů, aby pomohli dětem bez doprovodu získat specifické dovednosti,
- ✓ nabízet učňovské stáže v různých oblastech, které pomohou dětem bez doprovodu při rozhodování, čím se chtějí stát,
- ✓ zapojit specializované nevládní organizace.

8. Strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby, příspěvky

Úvodní poznámky

Strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby a také denní příspěvky tvoří nezbytnou část materiálních podmínek přijetí.

Normy zahrnuté v této části by měly být zváženy bez ohledu na to, zda jsou děti bez doprovodu vybaveny potravinami, ošacením a jinými nepotravinovými potřebami ve formě věcného nebo finančního příspěvku nebo poukázek. To znamená, že pokud se státy EU+ rozhodly poskytovat dětem bez doprovodu peněžité dávky na úhradu nákladů na stavu, ošacení a další nepotravinové potřeby, musejí být dostatečné na to, aby si děti bez doprovodu mohly koupit stravu, ošacení a jiné nepotravinové potřeby, které splňují normy uvedené v tomto oddílu. Tím nejsou dotčeny situace, kdy děti bez doprovodu již mají dostatek ošacení nebo jiných nepotravinových potřeb v souladu s normami uvedenými v tomto oddílu, a proto další nepotřebují.

Výrazem „strava“ se v tomto oddílu rozumí jídlo i nealkoholické nápoje. Výrazem ošacení se v tomto oddílu rozumí oblečení i obuv. Výrazem „nepotravinové potřeby“ se rozumí základní domácí potřeby mimo potravin, včetně například potřeb pro osobní hygienu, úklidových a pracích prostředků, ložního prádla a ručníků. Nepotravinové potřeby rovněž zahrnují školní pomůcky.

Při poskytování nepotravinových potřeb by vždy měla být zohledněna osobní situace dětí bez doprovodu. Konkrétně složení nepotravinových potřeb a také jejich množství by mělo zohledňovat osobní potřeby dotyčného dítěte.

Směrnice RCD se nezabývá přímo podrobnostmi a účelem denních příspěvků. Tento koncept je však zásadní z hlediska uspokojení potřeb dětí bez doprovodu. Denní příspěvky pokrývají další zásadní potřeby dětí bez doprovodu uvedené ve směrnici RCD nad rámec stravy a ošacení (potřeby, na které se poskytují peněžité dávky, pokud nejsou uspokojovány formou věcného plnění nebo poukázek).

Pojem „denní příspěvky“ by v tomto dokumentu měl označovat tři různé účely, a to:

- umožnit dětem bez doprovodu dosáhnout minimální výše životního minima mimo základní potřeby, jako je ubytování, strava nebo ošacení,
- zajistit minimální standard zapojení dětí bez doprovodu do společenského a kulturního života ve státě EU+, v němž žijí,
- poskytnout dětem bez doprovodu určitou míru nezávislosti.

„Denními příspěvky“ se v těchto pokynech rozumí minimální peněžité dávky poskytované dětem bez doprovodu bez udání konkrétního účelu, s nimiž mohou nakládat podle svého uvážení („kapesné“). Dále, pokud nejsou specifické nepotravinové potřeby nebo jiné doplňkové potřeby poskytované formou věcného plnění nebo poukázek, náklady na ně by rovněž mohly být zohledněny při výpočtu výše denních příspěvků poskytovaných dětem bez doprovodu.

Poskytování příspěvku („kapesného“) vychází z úvahy, že důstojné úroveň života lze dosáhnout pouze tehdy, mají-li děti bez doprovodu určitou míru finanční nezávislosti. Jinak řečeno, alespoň část příspěvků, které jsou jim poskytovány, by neměla být účelově vázána, ale měla by být volně k dispozici pro použití podle jejich osobních potřeb a preferencí. Věk a zralost dítěte bez doprovodu může být určující pro to, jak mnoho dohledu a pomoci dítě potřebuje při hospodaření s příspěvkem (viz kapitola 4. Každodenní péče).

Vzhledem k rozdílným normám a životním nákladům ve státech EU+ se normy pro denní příspěvky nesnaží stanovit přesnou výši denních příspěvků, které by měly být poskytovány dětem bez doprovodu. Bez ohledu na způsob výpočtu výše zmíněných denních příspěvků, by všechny tři účely uvedené výše měly být vždy splněny.

Odkazy na právní předpisy – strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby, příspěvky

- Čl. 2 písm. g) směrnice RCD: Definice materiálních podmínek přijetí
- Článek 18 směrnice RCD: Další ustanovení o materiálních podmínkách přijetí

Normy a ukazatele

8.1. Strava

NORMA 35: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly přístup k dostatečné a odpovídající stravě.

Ukazatel 35.1: Jsou dodržovány normy pro bezpečnost potravin.

- **Doplňující poznámky:** Co se týče hygieny v ubytovacím zařízení, zejména v kuchyních, měl by být uplatňován preventivní spíše než nápravný přístup v souladu s analýzou rizik a kritickými kontrolními body (HACCP) ⁽²⁶⁾ pro přístup k zajišťování bezpečnosti potravin, který vypracovala Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO). V souladu s touto normou by měla být zajištěna čistota kuchyní, jelikož v opačném případě by mohlo být celkově ohroženo zdraví v ubytovacím zařízení.
- Normy bezpečnosti potravin týkající se infrastruktury hygieny a obecných standardů čistoty kuchyňských prostorů by měly být dodržovány i tehdy, když děti bez doprovodu připravují jídlo pro sebe.

Ukazatel 35.2: Podává se nejméně pět jídel denně, z toho alespoň jedno je vařené a podávané teplé.

- **Doplňující poznámky:** Jídlo je definováno jako vařené, studené nebo teplé pokrmy i jako menší svačina nebo ovoce. Jídlo není nutně podáváno v pěti různých časech během dne.

Ukazatel 35.3: Denní program dětí bez doprovodu by měl být zohledněn při podávání jídel.

- **Doplňující poznámky:** To by mohlo znamenat, že dětem bez doprovodu je poskytnuta možnost konzumovat odděleně uvařené nebo znovu ohřátá jídla, jestliže například děti chodí do školy, pracují anebo se účastní volnočasových aktivit, a proto zmeškají pravidelný čas jídla.

Ukazatel 35.4: Jídla zajišťují vyváženou a pestrou stravu.

- **Doplňující poznámky:** Složení pokrmů je rozmanité, například pokrmy z obilovin, chléb a rýže, ovoce a zelenina, mléko, mléčné výrobky, maso, vejce, ryby.

Ukazatel 35.5: Děti bez doprovodu jsou o složení jídla informovány.

- **Doplňující poznámky:** Informace by mohly být poskytovány obecně (prostřednictvím štítků atp.) nebo na požádání.

Ukazatel 35.6: Jsou zavedena zvláštní opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními výživovými požadavky.

- **Doplňující poznámky:** Měly by být zohledňovány děti bez doprovodu s určitým onemocněním a potravinovými alergiemi.

Ukazatel 35.7: Jsou zohledňovány stravovací preference a dietní omezení specifických skupin.

- **Doplňující poznámky:** „Specifickými skupinami“ se rozumí děti bez doprovodu z určitého náboženského nebo kulturního prostředí i vegetariáni/vegani.
- Státy EU+, které se rozhodly poskytovat dětem bez doprovodu finanční příspěvek nebo poukázky na pokrytí nákladů na stravu, musí zajistit, aby dětem bez doprovodu se stravovacími preferencemi stravování a dietními omezeními byly poskytovány dodatečné příspěvky nebo poukázky na pokrytí zvláštní potřeby dítěte.

Správná praxe při poskytování stravy

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ umožnit dětem bez doprovodu, aby si vařily samy, je-li to možné a vhodné, pokud jsou děti dost staré a dokážou si vařit, což podporuje jejich soběstačnost a zvyšuje pocit normalnosti / pocitu jako doma,
- ✓ konzultovat s dětmi bez doprovodu jídelní lístek a přípravu stravy.

⁽²⁶⁾ Organizace pro výživu a zemědělství, Analýza rizik a systém kritických kontrolních bodů (HACCP), 1997.

NORMA 36: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly nepřetržitý přístup k pitné vodě.

Ukazatel 36.1: Každému dítěti je denně poskytnuto nejméně 2,5 litru vody, přičemž je zohledněna jeho osobní fyziologie a klimatické podmínky.

- **Doplňující poznámky:** Podrobnější informace o minimálním množství pitné vody na den jsou k dispozici v normách vypracovaných v rámci projektu Sphere ⁽²⁷⁾.

Alternativní ukazatele pro přístup k pitné vodě:

Ukazatel 36.2 a): infrastruktura ubytovacího zařízení je vhodná pro pitnou vodu, **NEBO**

Ukazatel 36.2 b): v případě absence vhodné infrastruktury je pitná voda distribuována.

- **Doplňující poznámky:** Děti bez doprovodu by měly být v příslušných případech informovány o tom, zda je voda z kohoutku pitná.

Správná praxe při poskytování nápojů

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytovat kromě pitné vody také teplé nápoje.

8.2. Ošacení a jiné nepotravinové potřeby**NORMA 37: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly dostatek ošacení.**

Ukazatel 37.1: Dětem bez doprovodu se poskytuje ošacení, co nejdříve je to možné.

- **Doplňující poznámky:** Do několika hodin po přidělení ubytovacího zařízení musí být děti bez doprovodu oblečeny alespoň do základního (provizorního) ošacení tak, aby se mohly volně pohybovat po všech přístupných prostorech (vevnitř i venku), které jsou pro ně určeny.

Ukazatel 37.2: Děti bez doprovodu mají dostatek spodního prádla na týden, aniž by bylo potřeba je prát.

- **Doplňující poznámky:** Výše uvedeným by se mělo rozumět minimálně osm kusů spodního prádla.

Ukazatel 37.3: Děti bez doprovodu mají alespoň minimální počet oděvů.

- **Doplňující poznámky:** Výše uvedeným by se mělo rozumět minimálně pět kusů ošacení na horní část těla, které se nosí jako druhá vrstva (jako je triko, košile, halenka), nejméně tři kusy ošacení na nohy (kalhoty, sukně, šortky), nejméně tři kusy ošacení, jako je mikina, svetr nebo bunda, a dvě sady nočního prádla.

Ukazatel 37.4: Děti bez doprovodu mají nejméně dva páry bot.

- **Doplňující poznámky:** To by mohlo zahrnovat jeden pár bot na doma a jeden pár na ven.

Ukazatel 37.5: Pokud jakýkoli oděv není možné již dále nosit kvůli opotřebení, existuje standardizovaný způsob, jak si jej vyměnit za jiný.

Ukazatel 37.6: Děti bez doprovodu s dětmi nebo malými dětmi mají pro své děti dostatek oblečení po dobu jednoho týdne, aniž by musely prát.

Správná praxe při poskytování dostatečného ošacení

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ vyvarovat se vytváření „unifomního vzhledu“ všech dětí bez doprovodu (pokud se ošacení poskytuje formou věcného plnění), jelikož to pomáhá zabraňovat stigmatizaci,
- ✓ zřídit „dárcovský sklad“ a navázat spojení s humanitárními nevládními organizacemi za účelem získávání a distribuce obnošeného ošacení,
- ✓ umožnit dětem bez doprovodu, aby si nakupovaly oblečení samy v rámci nácviku hospodaření.

⁽²⁷⁾ Viz Světová zdravotnická organizace, *How much water is needed in emergencies? (Kolik vody je potřeba při mimořádných situacích?)* 2013.

NORMA 38: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly vhodné ošacení.

Ukazatel 38.1: Ošacení rozumně padne dětem bez doprovodu, pokud jde o velikost.

- **Doplňující poznámky:** *To také znamená, že musí existovat standardizovaná metoda pro děti bez doprovodu, aby dostaly nové oblečení, když vyrostou ze staršího oblečení.*

Ukazatel 38.2: Ošacení je v dobrém stavu a vhodné s ohledem na převládající standard v hostitelské společnosti a prostředí dítěte.

- **Doplňující poznámky:** *Ošacení (kromě prádla) nemusí být nové, ale mělo by být v dobrém stavu.*

Ukazatel 38.3: Je k dispozici vhodné sezónní ošacení.

- **Doplňující poznámky:** *To znamená například, že by děti bez doprovodu měly mít zimní kabát/bundu, rukavice, zimní klobouk, čepici, šálu a zimní boty, je-li to potřeba.*

Ukazatel 38.4: Je poskytnuto dostatečné ošacení nezbytné pro účast na školních výletech a akcích konaných mimo rámec školních osnov.

Správná praxe při poskytování vhodného ošacení

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ na základě žádosti nabídnout dívkám alespoň jeden závoj navíc v rámci poskytovaného ošacení.

NORMA 39: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly přístup k dostatečným a vhodným potřebám pro osobní hygienu.

Ukazatel 39.1: Existuje seznam, který stanoví, na jaký typ a množství potřeb pro osobní hygienu mají nárok děti určitého věku a pohlaví.

- **Doplňující poznámky:** *Tento seznam je dětem bez doprovodu sdělen srozumitelným způsobem.*

Ukazatel 39.2: Děti mají k dispozici nezbytné potřeby pro osobní hygienu, a to buď prostřednictvím pravidelného přidělování potřeb na hlavu formou věcného plnění, nebo prostřednictvím peněžitých dávek.

- **Doplňující poznámky:** *Aby bylo možné zachovávat osobní čistotu, hygienu a zajistit prevenci infekčních onemocnění, měly by mít děti k dispozici základní hygienické potřeby. Ty by měly zahrnovat například: kartáček na zuby, zubní pastu, toaletní papír, mýdlo, šampon, holicí strojek / pěnu na holení a hygienické vložky. Pro děti s dětmi by měly být zahrnuty i plenky a další hygienické potřeby potřebné pro péči o děti.*

NORMA 40: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly přístup k dalším základním nepotravinovým potřebám

Ukazatel 40.1: Je poskytováno dostatečné ložní prádlo a ručníky.

- **Doplňující poznámky:** *Pokud si děti bez doprovodu mají prát ložní prádlo samy, jsou jim poskytnuty alespoň dvě soupravy.*

Ukazatel 40.2: Pokud si děti bez doprovodu mají prát prádlo sami, je k dispozici prací prášek.

Ukazatel 40.3: Jsou zavedena zvláštní opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními potřebami při přijetí.

- **Doplňující poznámky:** *Například, dítěti s tělesným postižením nebo osobě, která se zotavuje po zranění nebo lékařském zákroku, mohou být poskytnuty berle, invalidní vozík nebo jiné zdravotnické prostředky, pokud je nelze získat jinak (od jiných poskytovatelů, jako je veřejné zdravotnictví). Děti bez doprovodu, které potřebují korekci zraku, by měly mít přístup k brýlím nebo kontaktním čočkám. Děti bez doprovodu s dětmi mají přístup k funkčnímu kočárku. Malé děti mají přístup k hračkám v dobrém stavu a přizpůsobeným věku dítěte.*

Správná praxe při poskytování jiných základních nepotravinových potřeb

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytnout starším dětem přístup k žehličce a vysoušeči vlasů, pokud je to nutné.

NORMA 41: Zajistit, aby děti bez doprovodu zapsané do školy nebo jiného vzdělávacího zařízení měly vhodné ošacení a školní potřeby, které jim umožní plně se zapojit do všech vzdělávacích aktivit.

Ukazatel 41.1: Dětem bez doprovodu, které navštěvují školu nebo jiné vzdělávací zařízení, je poskytnuto vhodné ošacení pro školní aktivity.

- **Doplňující poznámky:** To by mohlo zahrnovat školní uniformu, je-li povinná, i oblečení a boty na sport.

Ukazatel 41.2: Děti bez doprovodu, které navštěvují školu nebo jiné vzdělávací zařízení, dostanou zdarma školní tašku (batoh nebo jiné) a všechny pomůcky, které škola vyžaduje.

- **Doplňující poznámky:** Vedle učebnic a dalších položek požadovaných v rámci běžných učebních osnov by školní potřeby mohly znamenat také nezbytné položky pro odborné vzdělávání.

Ukazatel 41.3: Je poskytnuto dostatečné ošacení nezbytné pro účast na školních výletech a akcích konaných mimo rámec školních osnov.

8.3. Denní příspěvky

NORMA 42: Zajistit, aby byly poskytovány odpovídající denní příspěvky.

Ukazatel 42.1: Rozsah denních příspěvků je jasně vymezen.

Ukazatel 42.2: Způsob výpočtu výše denních příspěvků je jasně stanoven.

- **Doplňující poznámky:** Výrazem „stanoven“ se rozumí, že jsou popsány prvky, k nimž se přihlíží při stanovování výše denních příspěvků, a faktory, k nimž se přihlíží při posuzování výše u každého z nich.

Ukazatel 42.3: Denní příspěvky jsou poskytovány jako „volně k dispozici“ („kapesné“).

- **Doplňující poznámky:** Denní příspěvky, které jsou „volně k dispozici“, nemohou být nikdy poskytovány formou věcného plnění. Skutečná výše by měla být stanovena s ohledem na vnitrostátní situaci. Měly by být zohledněny doplňkové potřeby nad rámec základních potřeb, jako jsou výrobky nebo služby dle vlastní volby (např. kulturní aktivity, sladkosti, hry, trávení času venku).
- **Způsoby poskytování peněz dětem bez doprovodu by měly být posuzovány v každém případě, s přihlédnutím k potřebě dozoru nad dětmi bez doprovodu a pomoci při utrácení nebo úspoře kapesného (viz kapitola 4. Každodenní péče).**

Ukazatel 42.4: Výše denních příspěvků také odráží minimálně tyto výdaje (pokud se nezajišťují formou věcného plnění): komunikace a informace, školní potřeby, osobní hygiena a péče o tělo, volnočasové aktivity a náklady na dopravu v souvislosti se zdravotní péčí nebo získáním léků, azylové řízení a právní pomoc a vzděláváním dětí navštěvujících školu nebo jiné vzdělávací zařízení.

- **Doplňující poznámky:** Pokud jde o poskytování školních potřeb a prostředků pro osobní hygienu a péče o tělo (viz normy 39 a 41 a také kapitola 6. Zdravotní péče, norma 29).

Ukazatel 42.5: Denní příspěvky se poskytují pravidelně, a to nejméně jednou měsíčně.

- **Doplňující poznámky:** Pravidelnost poskytování by měla být stanovena podle účelu (je-li specifikován), výše a formy zvolené pro poskytování příspěvků. Vždy by měla být zajištěna transparentnost.

Správná praxe při poskytování denních příspěvků

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ při výpočtu výše poskytovaných denních příspěvků se zohledňuje individuální situace dětí bez doprovodu (např. věk / složení rodiny),
- ✓ poskytovat denní příspěvky před započatím období, na které jsou určeny,
- ✓ poskytovat denní příspěvky odpovídající sazbě, kterou dostávají děti v běžných službách,
- ✓ poskytovat denní příspěvky na kartě, aby děti neměly u sebe velké množství hotovosti.

9. Ubytování

Úvodní poznámky

Tento oddíl je členěn na jednotlivé dílčí oddíly zabývající se těmito aspekty ubytování:

- místo,
- infrastruktura ubytovacích zařízení,
- zabezpečení ubytovacích zařízení,
- společné prostory,
- hygiena,
- údržba,
- komunikační vybavení a služby.

Každý z těchto dílčích oddílů se zabývá základními aspekty ubytovacích zařízení, které se vzájemně doplňují.

Státy EU+ si mohou svobodně volit z různých typů ubytování poskytovaného dětem bez doprovodu, pokud při tom zohlední zvláštní potřeby dětí bez doprovodu při přijímání. Různé druhy ubytování se pohybují od ubytovacích středisek až po alternativní ubytování, včetně pěstounské péče, soukromých domů, bytů nebo jiných prostor přizpůsobených pro ubytování dětí ⁽²⁸⁾.

Z praxe států EU+ je zároveň patrné využívání různých druhů ubytování v závislosti na fázi azylového řízení, například včetně tranzitních středisek, prvních přijímacích středisek nebo zvláštních zařízení pro žadatele, na které se vztahuje dublinské řízení. Tedy, funkce prostor se může lišit podle toho, jak dlouho v nich mají žadatelé o mezinárodní ochranu pobývat. Některé normy a ukazatele v tomto oddílu lze proto uplatnit podle toho, o jaký druh ubytování se jedná a jaký je jeho účel (např. dlouhodobé vs. krátkodobé ubytování pro děti bez doprovodu). Pokud se norma vztahuje jen na specifický druh ubytování, bude to uvedeno.

Odkazy na právní předpisy – ubytování

- Článek 17 směrnice RCD: Obecná ustanovení o materiálních podmínkách přijetí a zdravotní péči
- Čl. 18 odst. 1 směrnice RCD: Pravidla pro materiální podmínky přijetí

9.1. Místo

Úvodní poznámky

Normy a ukazatele v tomto oddílu se týkají umístění prostor ve vztahu k prostředí. Místo ubytování má velký vliv na další aspekty přijímacího systému, včetně dostupnosti příslušných služeb (např. vzdělávací služby, zdravotnické služby, právní pomoc nebo služby související s různými instancemi azylového řízení) a ještě větší vliv na možnosti a perspektivu integrace. Normy a ukazatele uvedené v tomto oddílu proto úzce souvisejí s normami a ukazateli v následujících oddílech. To znamená, že rozhodnutí, kde zřídit ubytovací zařízení, by mělo být přijato na základě zohlednění všech ostatních aspektů podmínek přijetí, jimiž se zabývají různé oddíly tohoto dokumentu.

Definice některých ukazatelů použitých v tomto oddílu (např. na základě posouzení úrovně zralosti, co se rozumí „přiměřenou docházkovou vzdáleností“, „odpovídající délkou cesty“ nebo „pravidelností organizované dopravy“) by zároveň závisela na typu služby, která má být dostupná, a tomu, jak často je daná služba potřeba. Například pokud děti bez doprovodu musí chodit do školy, musí mít možnost se tam dostat každý den a cesta by měla být krátká. Délka cesty žadatele o mezinárodní ochranu na osobní pohovor by zároveň mohla být větší, zejména pokud dopravu zajišťuje odpovědný orgán.

Obecně se má za to, že ubytovací zařízení by měla být umístěna v oblastech, které jsou určeny k bydlení.

⁽²⁸⁾ Viz Evropská síť orgánů pro opatrovnictví (ENGI), *Alternative Family Care* (Alternativní péče o rodinu) (ALFACA).

Normy a ukazatele

NORMA 43: Zajistit z hlediska lokality účinný přístup k příslušným službám, jako jsou veřejné služby, škola, zdravotní péče, sociální a právní pomoc, obchod pro každodenní potřeby, prádelna a volnočasové aktivity.

Ukazatel 43.1: Jsou zavedena specifická opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními potřebami.

- **Doplňující poznámky:** *Například od dětí bez doprovodu s podstatně omezenou schopností pohybu a orientace by se nemělo očekávat, že budou chodit pěšky, aby mohly využít příslušné služby. Je třeba vzít ohled rovněž na věk a zralost dětí bez doprovodu. V takových případech by měla být přijata alternativní opatření.*

Alternativní ukazatele týkající se zajištění fyzické dostupnosti služeb:

Ukazatel 43.1 a): příslušné služby jsou poskytovány v ubytovacím zařízení, **NEBO**

Ukazatel 43.1 b): zařízení se nachází v přiměřené docházkové vzdálenosti od příslušných služeb a dostupná infrastruktura je bezpečná pro pěší, **NEBO**

- **Doplňující poznámky:** *Tento ukazatel by měl být stanoven ve vztahu k maximální konkrétní vzdálenosti s přihlédnutím k vnitrostátní situaci a prostředí (zda je k dispozici cesta pro pěší, zda je oblast velmi kopcovitá atd.) – např. veřejné služby se musí obecně nacházet do vzdálenosti 3 km a zdravotnické zařízení a škola do 2 km.*

Ukazatel 43.1 c): Příslušné služby jsou dostupné hromadnou dopravou a délka cesty je přiměřená.

- **Doplňující poznámky:** *Posouzení, zda je délka cesty přiměřená, by bylo provedeno ve vztahu k typu služby, k níž mají mít děti bez doprovodu přístup, a pravidelnosti, s jakou mají děti bez doprovodu danou službu využívat (např. čas potřebný k tomu, aby se dítě bez doprovodu dostalo do školy hromadnou dopravou, čas potřebný k tomu, aby se dostavilo na osobní pohovor). Dále by měly být zohledněny intervaly hromadné dopravy a to, zda děti bez doprovodu mohou danou službu skutečně využít a poté se dostat zpět. Dostupností hromadnou dopravou by se mělo rozumět to, že náklady na dopravu se proplácení nebo že doprava je poskytována zdarma v případě potřeby, a to minimálně v těchto situacích: zdravotní péče a získání léků, azylové řízení a právní pomoc a školní docházka dětí, které jsou zapsané ve škole a odborném vzdělávání.*

NEBO

Ukazatel 43.1 d): Příslušné služby jsou dostupné prostřednictvím organizované dopravy zajišťované státem EU+.

- **Doplňující poznámky:** *Poskytování dopravy by mělo být vysvětleno upřesněním pravidelnosti dopravy zajišťované státem EU+.*

Správná praxe, pokud jde o vymezení místa ubytování

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ vymežit místo dlouhodobějšího ubytování dětí bez doprovodu tak, aby byla možná interakce mezi nimi a místními obyvateli, aby děti bez doprovodu nebyly izolovány a usnadnila se jejich integrace v dlouhodobém horizontu,
- ✓ omezit dobu trvání cesty (jedním směrem) veřejnou dopravou na maximálně 45 minut pro školní výuku nebo odborné vzdělávání,
- ✓ zapojit místní obyvatele do vymezení místa pro ubytovací zařízení.

9.2. Infrastruktura

Úvodní poznámky

Pokud jde o normy a ukazatele uvedené v tomto oddílu, použijí se tyto definice:

- „pokojem“ se rozumí samostatná místnost, tedy čtyři stěny a dveře, které lze zavřít, okno, které lze otevřít, a strop. V ubytovacích střediscích nebo jiném společném ubytování by se „pokoji“ vždy měly rozumět místnosti, které lze zamknout a ke kterým mají zaměstnanci přístup.
- „rodinní příslušníci“ by měli být definováni v souladu s čl. 2 písm. c) směrnice RCD.

Normy a ukazatele

NORMA 44: Zajistit dostatečný prostor v pokoji v kolektivním ubytování.

Ukazatel 44.1: Pro každé dítě bez doprovodu je zajištěn minimální prostor 4 m² na osobu.

- **Doplňující poznámky:** Tento ukazatel lze dále upřesnit podle toho, zda jsou v pokoji ubytované děti bez doprovodu, které nejsou příbuzní ani rodinní příslušníci. Mohl by být zohledněn také věk, např. ubytování nezletilé matky s jejími malými dětmi. Bylo by též možné odkázat na vnitrostátní právní předpis, který stanoví minimální životní prostor na osobu, pokud takový předpis existuje.

Ukazatel 44.2: Nad minimálním prostorem 4 m² na osobu je zaručena minimální výška místnosti 2,10 m.

Ukazatel 44.3: V pokoji je dostatek prostoru, aby bylo možné tam umístit jednu postel a jednu skříň.

NORMA 45: Zajistit respektování soukromí a bezpečnost dětí v kolektivním ubytování.

Ukazatel 45.1: V jednom pokoji jsou ubytovány maximálně čtyři děti.

Ukazatel 45.2: Pro svobodné chlapce a dívky bez doprovodu existují samostatné pokoje a do pokojů nemají přístup děti opačného pohlaví.

Ukazatel 45.3: Omezení přístupu by mělo být zajištěno oddělenými zařízeními od dospělých.

- **Doplňující poznámky:** Dospělí mohou navštěvovat jednotky, ve kterých jsou ubytovány děti bez doprovodu, a to během návštěvních hodin a pokud byla návštěva nejprve dohodnuta se zaměstnanci a dotyčnými dětmi bez doprovodu.

Ukazatel 45.4: Zařízení počítá s místnostmi, kde je dostatek soukromí (uvnitř nebo mimo prostory zařízení), pro setkání se zástupcem, pracovníky poskytujícími právní pomoc, se sociálními pracovníky nebo dalšími příslušnými činiteli, a tato místnost je v případě potřeby k dispozici dětem bez doprovodu.

Správná praxe, pokud jde o soukromí dětí bez doprovodu

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ zajistit šířku minimálního průchodu mezi postelemi nejméně 90 cm pro zachování soukromí,
- ✓ dát dětem vlastní klíč od jejich pokoje. To zvyšuje bezpečnost pro děti, které mohou být ohroženy genderově podmíněným násilím, aniž by byla dotčena bezpečnost přijímacího zařízení.

NORMA 46: Zajistit, aby ubytování bylo dostatečně zařízené nábytkem.

Ukazatel 46.1: Nábytek v každém pokoji zahrnuje minimálně následující položky:

46.1.1: jedno jednolůžko **A**

46.1.2: psací stůl a jedna židle na osobu v pokoji nebo ve společných prostorech **A**

46.1.3: jedna zamykatelná skříň na dítě, dostatečně velká, aby se do ní vešly osobní věci (jako je ošacení, léky nebo dokumenty).

Ukazatel 46.2: Ve sdílených pokojích je skříň zamykatelná.

Ukazatel 46.3: Společné/obytné prostory by měly být zařízené domácky a přátelsky, včetně dostatečného počtu stolů, židlí, pohovek a křesel. Musí být k dispozici společný obývací pokoj.

Ukazatel 46.4: V zařízeních, kde si děti bez doprovodu samy vaří, je v kuchyni k dispozici toto vybavení:

46.4.1: dostatečně velká lednice s ohledem na počet osob **A**

46.4.2: dostatečné úložné prostory na osobu **A**

46.4.3: minimální přístup ke sporáku na osobu **A**

46.4.4: minimální počet kusů nádobí, hrnků, kuchyňského náčiní a příborů na osobu.

- **Doplňující poznámky:** Dostatečný prostor v lednici by mohl být upřesněn stanovením počtu litrů nebo polic na osobu.

Ukazatel 46.5: V zařízeních, kde jsou poskytovány stravovací služby, musí být pro děti bez doprovodu dostupné školení pro přípravu jídla pod dohledem a v kuchyni musí být k dispozici a dostupné následující položky:

46.5.1: dostatečné chladicí zařízení, trouba/sporák, dostatečná kapacita polic **A**

46.5.2: dostatečný počet kusů nádobí, hrnků, kuchyňského náčiní a příborů.

NORMA 47: Zajistit v ubytovacím zařízení dostatečné, vhodné a fungující sociální zařízení.

Ukazatel 47.1: Všechny děti by měly mít bezpečný a efektivní přístup ke sprše/vaně, umyvadlu s teplou a studenou vodou a uzamykatelné, funkční toaletě, kterou mohou zaměstnanci otevřít zvenku.

Ukazatel 47.2: Nejméně jedna funkční a zamykatelná toaleta na osm dětí je k dispozici nepřetržitě.

Ukazatel 47.3: Nejméně jedna funkční sprcha nebo vana s teplou a studenou vodou existuje na osm dětí.

- **Doplňující poznámky:** Poměr sprch na děti lze upravit, pokud jsou denně přístupné delší dobu.

Ukazatel 47.4: Nejméně jedno fungující umyvadlo s teplou a studenou vodou na deset dětí je k dispozici nepřetržitě.

Ukazatel 47.5: Pokud se v koupelně nachází více sprch, je zajištěno vizuální oddělení.

Ukazatel 47.6: Jsou k dispozici samostatné toalety, umyvadla a sprchy podle pohlaví (viditelně a srozumitelně označené) vyjma malých ubytovacích zařízení.

- **Doplňující poznámky:** Výjimkou by mohly být byty, garsonky a jiné ubytování pro méně než osm osob.

Ukazatel 47.7: Jsou zavedena opatření, která zajistí, aby děti měly bezpečný přístup do zařízení a aby bylo vždy respektováno soukromí dětí bez doprovodu.

Ukazatel 47.8: Jsou zavedena opatření zajišťující, aby ošacení a ručníky zůstaly suché během doby, kdy se děti bez doprovodu sprchují.

Ukazatel 47.9: Jsou zavedena specifická opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními potřebami.

- **Doplňující poznámky:** Neomezený přístup k sociálním zařízením by měl být dostupný pro děti bez doprovodu, které jsou rodiči, aby mohly pečovat o své děti.

Správná praxe, pokud jde o sociální zařízení

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ umístit toaletu ve stejné budově jako pokoj a společné prostory, nikoli venku,
- ✓ zajistit, že sprchy jsou zamykatelné a kdykoli přístupné,
- ✓ věnovat pozornost bezpečnosti dětí, jako je například umístění sociálního zařízení blízko nebo v bezpečné vzdálenosti s dobře osvětleným přístupem.

NORMA 48: Zajistit, aby ubytování splňovalo příslušné vnitrostátní a místní předpisy.

Ukazatel 48.1: Ubytovací zařízení bylo vybudované v souladu s platnými místními a vnitrostátními předpisy.

Ukazatel 48.2: Údržba a provoz ubytovacího zařízení probíhá v souladu s příslušnými místními a vnitrostátními předpisy s přihlédnutím k veškerým potenciálním nebezpečím.

- **Doplňující poznámky:** Dále uvádíme příklady posuzování pokroku při plnění normy v ubytovacím středisku: evakuační plán ubytovacího střediska je k dispozici a vždy na viditelném místě, únikové cesty jsou volné a hasicí přístroje jsou přístupné.

Ukazatel 48.3: Do pokojů a společných prostor / obývacího pokoje proudí dostatek přirozeného světla a čistého vzduchu a k dispozici jsou závěsy nebo žaluzie, jimiž lze místnost zatemnit.

Ukazatel 48.4: Pro všechny ubytovací prostory je k dispozici vhodný systém pro regulaci teploty.

- **Doplňující poznámky:** *Vhodné teplotní rozpětí by bylo určeno s ohledem na klimatické podmínky daného místa a obecné normy platné pro místní obyvatele. Minimální vnitřní teplota v zimě musí být 18 stupňů a v létě musí být maximální vnitřní teplota 28 stupňů.*

Ukazatel 48.5: Pokoje a společné prostory jsou chráněné před nadměrným okolním hlukem.

- **Doplňující poznámky:** *Okolní hluk by mohly generovat například stroje, letadla, vlaky atd.*

NORMA 49: *Zajistit, aby vnitřní i venkovní infrastruktura ubytovacího zařízení navrženého pro ubytování dětí bez doprovodu s omezenou schopností pohybu a orientace byla přizpůsobena podle jejich potřeb.*

Alternativní ukazatele o zajištění vnitřní i venkovní infrastruktury přizpůsobené zvláštním potřebám:

Ukazatel 49.1: Ubytovaní se nachází:

49.1 a): v přízemí, **NEBO**

49.1 b): k dispozici je výtah uzpůsobený pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace, **NEBO**

49.1 c): počet schodů nepřekračuje maximum podle stupně omezené schopnosti pohybu a orientace.

Ukazatel 49.2: Vnější přístupové cesty, jako jsou chodníky nebo silnice, mají pevný a rovný povrch.

Ukazatel 49.3: Vstup je navržen tak, aby umožnil přístup dětem bez doprovodu s omezenou schopností pohybu a orientace.

Ukazatel 49.4: Dveře a chodby uvnitř budovy jsou dostatečně široké pro vozíčkáře.

Ukazatel 49.5: V pokojích a na místech používaných dětmi bez doprovodu s omezenou schopností pohybu a orientace jsou namontována madla.

Ukazatel 49.6: K dispozici je uzpůsobené sociální zařízení, včetně například bezbariérových sprch, madel, umyvadel a toalet ve vhodné výšce pro vozíčkáře i podlahy v koupelnách a na toaletách vhodné pro vozíčkáře.

9.3. Bezpečnost

Úvodní poznámky

Přiměřené zabezpečení ubytování a zařízení: nábytek a vybavení by měly být zajištěny v souladu s platnými vnitrostátními právními předpisy a celkovým cílem zajistit bezpečné prostředí pro děti bez doprovodu i personál pracující v ubytovacích zařízeních.

Normy a ukazatele

NORMA 50: *Zajistit dostatečná bezpečnostní opatření.*

Ukazatel 50.1: Pravidelně se provádí hodnocení rizik ubytování a zařízení, které zohledňuje externí a interní faktory.

- **Doplňující poznámky:** *Mezi faktory, které je při hodnocení rizik třeba zohlednit, patří bezpečnostní problémy nahlášené dětmi bez doprovodu, stav a umístění ubytovacího zařízení, postoje místních obyvatel, počet ubytovaných osob, národnostní složení obyvatel ubytovacího zařízení, věk a pohlaví, rodinný stav dětí, ubytované děti se zvláštními potřebami a incidenty, k nimž došlo v minulosti.*

Ukazatel 50.2: Na základě výstupu z hodnocení rizik jsou zavedena vhodná bezpečnostní opatření.

- **Doplňující poznámky:** *Tato opatření by mohla zahrnovat například: kontrolu přístupu prostřednictvím oplocení budovy, zajištění dostatečného osvětlení venkovních prostor budovy, zákaz přístupu veřejnosti, je-li to potřeba pro bezpečí dětí, a zahrnutí bezpečnostních aspektů do „domovního řádu“.*
- *Děti bez doprovodu by měly být poučeny, jak používat hasicí roušky a hasicí přístroje v případě požáru.*

Ukazatel 50.3: Přístup do areálu je monitorován.

- **Doplňující poznámky:** Když jsou prostory monitorovány prostřednictvím kamerového systému, měly by být sledovány pouze vstupní a společné prostory. Kromě toho by děti bez doprovodu měly být informovány o jeho existenci a účelu.

Ukazatel 50.4: Protipožární bezpečnost zařízení je zajištěna podle vnitrostátních právních předpisů.

- **Doplňující poznámky:** Může existovat požární plán specifický pro daný objekt zahrnující například pravidelná protipožární cvičení, počet a umístění detektorů kouře a hasicích přístrojů.

Ukazatel 50.5: Bezpečnostní problémy (např. krádež, násilí, hrozby, nepřátelství ze strany externí komunity) lze bezpečně oznámit odpovědným zaměstnancům.

- **Doplňující poznámky:** Děti bez doprovodu by měly být informovány o tom, jak oznamovat bezpečnostní incidenty.

Ukazatel 50.6: Čísla tísňových volání jsou zobrazena na viditelném místě a telefon je k dispozici.

- **Doplňující poznámky:** Telefonní číslo zařízení (k dispozici nepřetržitě) je zobrazeno na viditelném místě, aby si ho děti bez doprovodu mohly uložit na vlastní telefony nebo si ho poznačit, aby se v případě potřeby vždy mohly s někým kontaktovat.

Ukazatel 50.7: Bezpečnostní opatření se zaměřují také na detekci a prevenci sexuálního násilí a genderově podmíněného násilí.

- **Doplňující poznámky:** Příklady takových opatření zahrnují dostatečné osvětlení prostor, omezení nutnosti, aby děti bez doprovodu chodily samy přes odlehlá místa nebo na ně, omezení přístupu dospělých osob, dveře by měly být vybaveny zámky apod.

Ukazatel 50.8: Byla zavedena zvláštní opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními potřebami.

- **Doplňující poznámky:** Měla by být zavedena zvláštní opatření tak, aby byla zajištěna bezpečnost všech dětí bez doprovodu, zejména těch se zvláštními potřebami v souvislosti s jejich věkem, rodinným stavem, pohlavím, genderovou identitou nebo sexuální orientací a fyzickými nebo duševními zdravotními problémy. Měla by být zavedena také zvláštní bezpečnostní opatření pro oběti obchodování s lidmi, sexuálního násilí a genderově podmíněného násilí, mučení nebo jiných forem psychického a fyzického násilí (viz kapitola 3. Přidělení, norma 15 (Změna) přidělení dětí vzhledem k jejich zvláštním potřebám).

Ukazatel 50.9: Zajištění chráněného bezpečného prostoru, kde si děti bez doprovodu mohou hrát.

Správná praxe, pokud jde o bezpečnostní opatření

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytnout prostor, kde mohou konkrétní skupiny v soukromí vyjádřit obavy ohledně bezpečnosti, a tudíž je povzbuzovat, aby oznamovaly násilné činy,
- ✓ využívat systém pro zaznamenávání nebo registraci bezpečnostních incidentů.

9.4. Společné prostory

Úvodní poznámky

Výrazem „společné prostory“ se v těchto pokynech rozumí prostory, kde děti bez doprovodu jedí a tráví volný čas. Velikost a uspořádání společných prostor stejně tak jako jejich funkce závisí na typu ubytování, v němž se děti bez doprovodu nacházejí. Společné prostory pro děti bez doprovodu musí být vybaveny způsobem vhodným pro děti. To by mělo zahrnovat poskytnutí pohodlného sezení (pohovky a křesla). Měly by být rovněž odolné proti ohni. Kromě toho, obecné dekorace například koberce, polštáře, květináče a záclony. To znamená, že „společnými prostory“ může být označena jedna místnost nebo více místností, které mohou děti bez doprovodu využívat.

V případě větších ubytovacích zařízení by se „společnými prostory“ mohla rozumět řada různých místností sloužících k různým účelům, tj. k jídlu, k provádění volnočasových aktivit nebo k zapojení se do kolektivních aktivit (např. příprava do školy, jazykové lekce, poskytování informací atd.). Menší zařízení by zároveň mohla mít jednu víceúčelovou místnost, která by se podle potřeby a denní doby dala využívat jako jídelna / obývací pokoj nebo pokoj pro studium nebo volnočasové aktivity. To vychází z důležité vazby mezi možnostmi dětí bez doprovodu provozovat volnočasové aktivity a jejich duševním zdravím. Existence prostoru pro volnočasové aktivity nebo možnost dětí bez doprovodu, aby se zapojily do kolektivních aktivit (např. hraní her uvnitř, provádění domácích prací, účast na jazykových kurzech,

skupinových informačních schůzkách nebo sportovních aktivitách) slouží důležitému účelu, neboť pomáhá přinést více pravidelnosti do jejich dne a může tak pomoci snížit napětí vznikající z nudy.

Normy a ukazatele

NORMA 51: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly dostatečný prostor, kde mohou jíst.

Ukazatel 51.1: Všechny děti mají možnost jíst na místě, které je k tomu určeno.

- **Doplňující poznámky:** Všechny děti bez doprovodu mohou jíst v jídelně (ve větším zařízení) nebo v místnosti, kde je stůl a dostatečný počet židlí. Místo pro jídlo by mohlo plnit i další funkce, pokud je v určité časy k dispozici pro jídlo.

NORMA 52: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly dostatečný prostor, kde mohou provozovat volnočasové a skupinové aktivity.

Ukazatel 52.1: V ubytovacím zařízení nebo v jeho blízkosti ve veřejném prostoru je k dispozici místo, které je vhodné pro volnočasové aktivity.

- **Doplňující poznámky:** Pohlaví, věk a také kulturní prostředí dětí bez doprovodu by měly být zohledněny při vytváření místností pro volnočasové aktivity v kolektivním ubytování (například pro šatny). To by mělo, pokud možno, zahrnovat samostatné místnosti nebo vymezený čas, kdy lze místnosti využívat pro volnočasové aktivity.

Ukazatel 52.2: Pokud jsou skupinové aktivity organizované státem EU+, jsou k dispozici dostatečné a vhodné prostory, například v podobě samostatné místnosti.

- **Doplňující poznámky:** Výrazem „skupinová aktivita“ se rozumí například jazykové kurzy, skupinové informační schůzky, sportovní aktivity atd.

Ukazatel 52.3: Pro děti bez doprovodu je k dispozici bezpečné místo, kde si mohou hrát a zapojit se do aktivit na volném prostranství i v ubytování samotném.

Ukazatel 52.4 a): Minimální volnočasové aktivity se nacházejí v rozumné pěší vzdálenosti a vzdálenost je bezpečná pro pěší A

Ukazatel 52.4 b): v kolektivních zařízeních jsou minimální volnočasové aktivity odpovídající věku dětí k dispozici uvnitř ubytování A

Ukazatel 52.4 c): další aktivity mohou být dostupné veřejnou dopravou nebo organizovanou dopravou poskytovanou státem EU+.

Ukazatel 52.5 a): Děti bez doprovodu ve věku 0-12 let mají *každý den* přístup na hřiště a do heren odpovídajících jejich věku A

Ukazatel 52.5 b): děti bez doprovodu ve věku 13-17 let mají *každý týden* přístup do vnitřních i venkovních sportovních zařízení.

Správná praxe, pokud jde o společné prostory

a správnou praxi se považuje:

- ✓ zařídit oddělenou studovnu nebo vyčlenit konkrétní hodiny ve víceúčelové místnosti, aby bylo možné v klidu vypracovat školní úkoly.

9.5. Hygiena

Úvodní poznámky

Výrazem „hygiena“ se rozumí úklid a svoz odpadu s cílem zajistit, aby prostory byly čisté, bez infekcí, choroboplodných zárodků atd. Výrazem „čistý“ se v této souvislosti rozumí absence škůdců, hmyzu, choroboplodných zárodků a jiných nebezpečí. Platné hygienické normy stanovené v tomto oddílu se použijí pro celé ubytovací zařízení včetně soukromých

i společných prostor nacházejících se uvnitř zařízení nebo (případně) venku. V závislosti na vnitrostátní situaci by vypracování a sledování těchto norem mohlo spadat do působnosti jiných příslušných orgánů (např. hygienické stanice).

Ve větších zařízeních se „soukromými prostory“ rozumí pouze pokoje, zatímco všechny zbývající místnosti by spadaly do kategorie společných prostor. Hygienické normy se však liší podle typu společných prostor, jako je kuchyň, sociální zařízení a další místnosti, jako jsou kanceláře a místnosti pro různé aktivity. Naproti tomu v menších zařízeních by se kuchyň, koupelna a další místnosti měly považovat také za soukromé prostory.

Přestože dodržování vhodných hygienických norem spadá pod celkovou odpovědnost příslušných orgánů v členských státech, je možné zapojit i děti bez doprovodu, a to v závislosti na jejich věku a úrovni vývoje. V praxi žadatelé zpravidla odpovídají za úklid soukromých prostor. Navíc, v závislosti na vnitrostátních právních předpisech a nařízeních, mohou další místa uklízet děti z výchovných důvodů, a to s přihlédnutím k věku dětí bez doprovodu. Úklid musí probíhat podle pokynů zaměstnanců a pod jejich dohledem. V některých případech by za to dostávali odměnu v rámci drobných zaměstnání v kolektivním ubytování. V takových případech by na úklid měl dohlížet odpovědný orgán nebo specializovaná úklidová firma.

Podrobný popis povinností spojených se zajišťováním čistoty ubytovacího zařízení by měl být stanoven v domovním řádu.

Normy a ukazatele

NORMA 53: Zajistit, aby byla udržována čistota v soukromých a společných prostorech.

Ukazatel 53.1: Ubytovací zařízení dodržuje harmonogram úklidu.

- **Doplňující poznámky:** U všech prostor je uvedeno, jak často a jak důkladně se musí uklízet.

Ukazatel 53.2: Čistota soukromých a společných prostor ubytovacího zařízení se pravidelně kontroluje.

- **Doplňující poznámky:** Při kontrolách se zohledňuje soukromí dětí bez doprovodu.

Ukazatel 53.3: Čistota se kontroluje, když se lidé přesunou do jiné místnosti nebo do jiného ubytovacího zařízení.

Ukazatel 53.4: Pokud se děti bez doprovodu podílejí na úklidových povinnostech (z výchovných důvodů), je důležité, aby zaměstnanci zohlednili jejich věk a úroveň vývoje a poskytli jim nezbytnou úroveň podpory. Je také nutné, aby měly přístup k nezbytným úklidovým prostředkům a pomůckám i ochranným pomůckám, jako jsou rukavice a masky.

NORMA 54: Zajistit, aby kuchyň a sociální zařízení byly dobře udržovány.

Ukazatel 54.1: Čistota uvedených prostor splňuje místní a vnitrostátní předpisy a normy.

- **Doplňující poznámky:** Tyto předpisy by mohly například stanovit pravidelný úklid, aby nepořádek nelákal hlodavce a škůdce.

Ukazatel 54.2: Prostory se uklízejí nejméně jednou denně (v ubytovacích střediscích) nebo tak často, jak je potřeba.

Ukazatel 54.3: Pravidelně se provádí generální úklid prostor.

- **Doplňující poznámky:** V ubytovacích střediscích by takový generální úklid měl probíhat minimálně čtyřikrát ročně. Normy čistoty kuchyní používaných dětmi bez doprovodu se liší od norem čistoty profesionálních kuchyní.

Správná praxe, pokud jde o zajištění čistoty zařízení

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ stanovit harmonogram úklidu, který je napsán srozumitelně a do něhož mohou děti nahlédnout,
- ✓ personál aktivně kontroluje, že úklidové povinnosti byly splněny.

NORMA 55: Zajistit, aby si děti bez doprovodu mohly pravidelně samy prát nebo nechat prádlo vyprat v prádelně.

Ukazatel 55.1: Pokud ubytovací zařízení poskytuje ložní prádlo a zajišťuje jeho praní, mělo by se prát alespoň jednou za dva týdny.

Alternativní ukazatele:

Ukazatel 55.1 a): Děti bez doprovodu by měly mít možnost si prát prádlo (včetně ručníků) nejméně jednou týdně, což mohou provádět nezávisle nebo s nezbytným dohledem **NEBO**

- *Doplňující poznámky: Tento ukazatel by mohl být v jednotlivých státech upřesněn stanovením počtu praček a odpovídající možnosti pro sušení prádla na určitý počet osob.*

Ukazatel 55.1 b): Pokud je k dispozici prádelna, měla by být dostatečně dostupná nejméně pět dní v týdnu (včetně víkendu).

9.6. Údržba

Úvodní poznámky

Výrazem „údržba“ se v tomto oddílu rozumí činnosti, které jsou zapotřebí pro udržování ubytovacího zařízení co možná nejvíce a nejdéle v původním stavu.

Přestože za údržbu přijímacího zařízení odpovídají příslušné orgány ve státech EU+, děti bez doprovodu mohou být také zapojeny, pokud mají zájem a pokud to umožňují vnitrostátní právní předpisy. Pokud jde o zapojení dětí bez doprovodu, musí se jednat o výchovné důvody s přihlédnutím k věku dítěte bez doprovodu. Práce musí probíhat podle pokynů zaměstnanců a pod jejich dohledem. V některých případech by za to dostávali odměnu v rámci drobných zaměstnání v kolektivním ubytování. V takových případech by na danou činnost měl dohlížet odpovědný orgán nebo specializovaná firma zajišťující údržbářské práce.

Normy a ukazatele

NORMA 56: Zajistit bezpečnost a správné fungování ubytovacího zařízení prostřednictvím pravidelné údržby.

Ukazatel 56.1: Správné fungování ubytovacího zařízení a nábytku a vybavení v něm se pravidelně kontroluje.

- *Doplňující poznámky: Tyto kontroly by měly probíhat nejméně jednou ročně. Při provádění kontrol může pomoci kontrolní seznam.*

Ukazatel 56.2: Děti bez doprovodu mohou oznamovat případy, kdy je potřeba údržba nebo opravy.

Ukazatel 56.3: Nezbytné opravy a výměny v ubytovacím zařízení jsou prováděny bezodkladně a v odpovídající kvalitě.

- *Doplňující poznámky: Aniž je dotčena skutečnost, že celkovou odpovědnost za údržbu ubytování nese přijímací orgán pro přijímání, mohou některé úkoly v rámci údržby provádět děti bez doprovodu dobrovolně a z výchovných důvodů to s přihlédnutím k věku dítěte a vždy na základě pokynů zaměstnanců a pod jejich dohledem. Celkový dohled by v každém případě měl zajišťovat odpovědný orgán.*

9.7. Komunikační vybavení a služby

Úvodní poznámky

Komunikace hraje pro děti bez doprovodu během celého přijímacího řízení důležitou úlohu. Výrazem „komunikace“ se rozumí jak komunikace týkající se procesního postavení dětí bez doprovodu, tak soukromá komunikace například s rodinnými příslušníky. Dostatečná možnost komunikovat může navíc přispět k duševnímu zdraví dětí, jelikož může pomoci předcházet strachu v důsledku chybějícího kontaktu s rodinnými příslušníky a přáteli, kteří zůstali v zemi

původu nebo tranzitu, nebo nedostatečné možnosti komunikovat se zástupcem, organizacemi poskytujícími právní pomoc či jinými důležitými službami.

Normy a ukazatele

NORMA 57: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly odpovídající přístup k telefonu, aby mohly udržovat kontakt s rodinou, vyřizovat hovory týkající se procesních, právních, lékařských a vzdělávacích záležitostí.

Ukazatel 57.1: Je k dispozici přístup k telefonu alespoň pro hovory související s kontaktem s rodinou, procesními, právními, lékařskými nebo vzdělávacími záležitostmi.

Ukazatel 57.2: Děti bez doprovodu mají celodenní přístup alespoň k jednomu telefonu na zařízení.

- **Doplňující poznámky:** Počet telefonů instalovaných v zařízení záleží na počtu ubytovaných dětí.

Ukazatel 57.3: Děti bez doprovodu mohou telefonovat v soukromí, tj. ostatní děti bez doprovodu nemohou hovor poslouchat.

NORMA 58: Zajistit, aby děti bez doprovodu měly odpovídající přístup k internetu.

Ukazatel 58.1: Děti bez doprovodu mají denní a bezplatný přístup k internetu v ubytování samotném kvůli přípravě do školy a kontaktu s rodinou.

- **Doplňující poznámky:** Přístup k internetu a jeho délka by měly být přiměřené věku a regulovány zaměstnanci. Přístup k internetu v ubytovacím zařízení může být zajištěn prostřednictvím bezdrátové sítě (wi-fi) pro děti bez doprovodu s vlastními komunikačními zařízeními (např. chytrými telefony) a dostupnosti dostatečného počtu počítačů na určitý počet osob.

NORMA 59: Zajistit, aby si děti bez doprovodu měly kde nabíjet komunikační zařízení.

Ukazatel 59.1: V každém pokoji je k dispozici minimálně jedna zásuvka pro nabíjení elektronických zařízení.

- **Doplňující poznámky:** Aby se předešlo konfliktům při nabíjení, každá místnost by měla mít více zásuvek.

Správná praxe při zajišťování přístupu ke komunikačnímu vybavení a službám

Za správnou praxi se považuje:

- ✓ poskytnout dětem bez doprovodu možnost bezplatně kopírovat nebo tisknout dokumenty týkající se školní výuky, azylového řízení nebo zdravotních problémů,
- ✓ poskytnout přístup k televizi s kanály alespoň ve dvou jazycích, které jsou mezi dětmi bez doprovodu v konkrétním ubytování nejrozšířenější.

Příloha – Souhrnná tabulka

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
1. Informace, zapojení a zastupování dětí bez doprovodu	1.1 Informace	1. Zajistit, aby děti bez doprovodu obdržely příslušné informace.	<p>1.1 Informace musí být poskytnuty v přiměřené lhůtě nepřesahující 15 dní po podání žádosti o mezinárodní ochranu alespoň o stanovených dávkách a o povinnostech, které musí splňovat v souvislosti s podmínkami přijímání.</p> <p>1.2 Informace by měly být poskytovány zdarma.</p> <p>1.3 Poskytnuté informace by měly řešit otázky dítěte bez doprovodu nebo jeho zástupce.</p> <p>1.4 Informace zahrnují všechny aspekty podmínek přijetí týkající se dětí bez doprovodu a přinejmenším práva na příjem, způsobu poskytování hmotných podmínek příjmu (ubytování, stravy, ošacení a denních příspěvků), přístupu ke zdravotní péči, vzdělání, volnočasovým aktivitám a zvláštních opatření pro žadatele o mezinárodní ochranu se zvláštními potřebami, je-li to relevantní.</p> <p>1.5 Informace jsou poskytovány podle zvláštních potřeb a individuální situace dětí bez doprovodu.</p> <p>1.6 Informace zahrnují úlohu pracovníků pracujících s dětmi bez doprovodu.</p> <p>1.7 Informace by měly vysvětlovat povinnost jmenovat zástupce, aby pomáhal dětem bez doprovodu v procesních otázkách i v jejich každodenním životě.</p> <p>1.8 Informace se týkají hlavních aspektů postupu mezinárodní ochrany, včetně přístupu k azylovému řízení, dostupné právní pomoci a přístupu k ní, možnosti vyhledávání rodinných příslušníků, sloučení rodiny, dobrovolného návratu a postupů při odvolání, které jsou pro jejich případ relevantní.</p>
		2. Zajistit, aby děti bez doprovodu pochopily příslušné informace.	<p>2.1 Informace jsou poskytovány způsobem vhodným pro děti, přiměřeně věku a kulturně citlivým způsobem.</p> <p>2.2 Informace musí být poskytovány systematicky během procesu a musí být zdokumentovány důkazy o poskytnutí těchto informací (kdy byly poskytnuty, kým atd.).</p> <p>2.3 Tlumočníci anebo jazykoví mediátoři musí být k dispozici v přijímacích zařízeních, aby umožnili komunikaci s dětmi bez doprovodu v jejich rodném jazyce.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
1. Informace, zapojení a zastupování dětí bez doprovodu (pokračování)	1.2 Zapojení	3. Zajistit, aby byly názory / stanoviska dětí zohledněny a respektovány, a to s ohledem na jejich věk a zralost.	<p>3.1 Děti bez doprovodu mají bezpečné a dostupné příležitosti pro vyjádření svých názorů / postojů a právo na to, aby jejich názory byly zohledněny s ohledem na jejich věk a zralost.</p> <p>3.2 Pro děti bez doprovodu v přijímacím zařízení je stanoven dobře zveřejněný, důvěrný a přístupný postup pro interní stížnosti.</p> <p>3.3 Dětem bez doprovodu je poskytnuta zpětná vazba, která vysvětluje, jak byly jejich vstupy zohledněny a jak ovlivnily přijaté kroky, a to alespoň jednou měsíčně.</p>
	1.3 Zastupování	4. Zajistit jmenování zástupce co nejdříve, nejpozději však do 15 pracovních dnů po podání žádosti o mezinárodní ochranu, a umožnit zástupci poskytnout pomoc dítěti bez doprovodu v souvislosti s jeho právními závazky.	<p>4.1 Zajistit, že zástupce je schopen ověřit, zda jsou opatření pro ubytování dětí a péči o ně přiměřené pro tělesný, duševní, duchovní, morální a sociální rozvoj dítěte.</p> <p>4.2 Umožnit zástupci, aby hlásil případné problémy přijímacím zaměstnancům, kteří zajišťují ubytování dítěte; zapojení a konzultace s interkulturními mediátory, je-li to vhodné.</p> <p>4.3 Umožnit zástupci, aby poskytl dítěti informace o jeho právech a povinnostech v souvislosti s ubytováním a materiální pomocí a v této souvislosti pomáhat dítěti při podání stížnosti podle potřeby.</p> <p>4.4 Umožnit zástupci, aby ověřil, zda je dítě informováno o úloze a odpovědnosti personálu a opatrovníků v ubytovacích zařízeních.</p> <p>4.5 Umožnit zástupci, aby ověřil, že dítě má účinný přístup ke vzdělávacímu systému a že dítě pravidelně navštěvuje vyučování.</p> <p>4.6 Umožnit zástupci, aby podporoval přístup dítěte k volnočasovým aktivitám, včetně her a rekreačních aktivit odpovídajících jeho věku, zralosti a zájmům.</p>
			5. Zajistit, aby právní poradci nebo poradci, osoby zastupující mezinárodní organizace a příslušné nevládní organizace uznané dotčeným státem EU+ měli odpovídající přístup k přijímacím strukturám, aby mohli pomáhat dětem bez doprovodu.

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
1. Informace, zapojení a zastupování dětí bez doprovodu (pokračování)	1.3 Zastupování (pokračování)	6. Zajistit, že je zaveden postup, který umožňuje zahájit vyhledávání příslušníků rodiny dítěte bez doprovodu co nejdříve po příjezdu a identifikaci, v případě potřeby za pomoci mezinárodních nebo jiných příslušných organizací, a to s ohledem na zásadu ochrany nejlepšího zájmu dítěte.	6.1 Přijímací orgány anebo jiní odpovědní zaměstnanci včetně zástupce iniciují nebo zahájí vyhledávání rodinných příslušníků na základě informací poskytnutých dítětem a v souladu s nejlepším zájmem dítěte bez doprovodu.
2. Posouzení a zohlednění zvláštních potřeb a rizik.	2.1 Zvláštní potřeby	7. Zajistit, aby byl zaveden počáteční postup k určení a vyhodnocení zvláštních potřeb dětí bez doprovodu.	7.1 Je zaveden standardizovaný mechanismus / postup pro systematické zjišťování a hodnocení zvláštních potřeb dětí bez doprovodu. 7.2 Mechanismus jasně stanoví, kdo odpovídá za identifikaci a posouzení zvláštních potřeb. 7.3 Mechanismus jasně stanoví, jak se identifikace a posouzení potřeb zaznamenají a sdělí dítěti bez doprovodu a příslušným subjektům.
		8. Zajistit, aby byl mechanismus / postup pro identifikaci a hodnocení zvláštních potřeb účinně použit co nejdříve po příjezdu.	8.1 Jsou přiděleny dostatečné zdroje pro systematické zjišťování a vyhodnocení zvláštních potřeb každého dítěte bez doprovodu. 8.2 Počáteční identifikace a posouzení zjevné zranitelnosti za účelem určení zvláštních potřeb se provádí při přijetí v první den po příjezdu, nejpozději do 24 hodin. 8.3 Zvláštní potřeby, které vyjdou najevo až v pozdějším stadiu, jsou vhodným způsobem identifikovány a posuzovány, řešeny a zdokumentovány. 8.4 V příslušných případech se do posuzování zvláštních potřeb zapojí specializované subjekty. 8.5 Komunikační kanály a spolupráce mezi přijímacím orgánem a rozhodujícím orgánem jsou zavedeny a používány v mezích zachování důvěrnosti. 8.6 Identifikace a posuzování zvláštních potřeb probíhá, aniž je tím dotčeno zkoumání žádosti dítěte bez doprovodu o mezinárodní ochranu.
		9. Zajistit, aby zjištěné zvláštní potřeby byly včas zohledněny.	9.1 Je přijato odpovídající opatření, aby byly zohledněny zjištěné a posouzené zvláštní potřeby. Naléhavost reakce bude záviset na zjištěné potřebě. 9.2 Pokud byly zjištěny zvláštní potřeby, existuje mechanismus, který zajistí jejich pravidelné monitorování.

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
2. Posouzení a zohlednění zvláštních potřeb a rizik. (pokračování)	2.2 Hodnocení rizik	10. Zajistit, aby zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu v přijímacím zařízení identifikovali včas bezpečnostní rizika a rizika pro blaho dětí.	<p>10.1 Je zavedeno standardní hodnocení rizik pro určení bezpečnostních rizik pro děti bez doprovodu.</p> <p>10.2 Bezpečnostní rizika dětí bez doprovodu jsou posuzována během prvního týdne po příjezdu a posouzení se opakuje pravidelně nejméně jednou za 6 měsíců.</p> <p>10.3 Bezpečnostní rizika jsou systematicky hodnocena.</p> <p>10.4 Výstup z hodnocení rizik je projednáván v multidisciplinárním kontextu.</p>
		11. Zaměstnanci pro přijímání dětí zajistí snížení bezpečnostních rizik na absolutní minimum.	<p>11.1 Potřebná péče a odpovídající přijímací zařízení na základě hodnocení rizik jsou poskytnuty do jednoho týdne po příjezdu.</p> <p>11.2 Okamžité kroky ve velmi nebezpečných situacích uskutečňují přijímací úřady s cílem odstranit nebezpečnou situaci.</p> <p>11.3 Přijímací zařízení má vytvořen varovný nástroj a zajišťuje systematické hlášení a okamžitou reakci na chybějící děti bez doprovodu.</p>
		12. Zajistit, aby děti bez doprovodu věděly o (de) radikalizaci a aby pracovníci sdíleli signály týkající se (potenciální) radikalizace dětí bez doprovodu se zodpovědnými orgány.	<p>12.1 O tématu radikalizace diskutují s dětmi bez doprovodu, je-li to nezbytné, zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu.</p> <p>12.2 Přístupové zařízení má vytvořen varovný nástroj, který hlásí signály radikalizace odpovědným osobám a orgánům.</p>
3. Přidělení		13. Zvláštní a objektivní důvody (např. věk, zralost a zvláštní potřeby) související s individuální situací dětí bez doprovodu, specifická péče nabízená přijímacím zařízením a druhem zařízení a možnosti neinstitutionalizovaných forem péče jsou vzaty v úvahu při přidělování dítěte bez doprovodu.	<p>13.1 Je zaveden mechanismus umožňující zvážit, zda existují specifické a objektivní důvody pro přidělení konkrétního ubytování.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
3. Přidělení (pokračování)		14. Zajistit, aby byla respektována celistvost rodiny v souladu se zásadou nejlepšího zájmu dítěte.	<p>14.1 Děti bez doprovodu, které jsou sourozenci (v souladu s definicí uvedenou v čl. 2 odst. 2 směrnice RCD), jsou ubytováni společně, pokud s tím souhlasí.</p> <p>14.2 Děti bez doprovodu, jejich manželé/ manželky a jejich děti mohou být ubytováni společně, pokud je to v souladu s nejlepším zájmem dítěte bez doprovodu a v souladu s příslušnými vnitrostátními právními předpisy.</p> <p>14.3 Je-li to možné a vhodné, měla by být respektována celistvost rodiny, pokud jde o členy širší rodiny.</p>
		15. Zajistit, aby byly zohledněny zvláštní potřeby při (opětovném) přidělení konkrétního ubytování dítěti bez doprovodu.	<p>15.1 Přidělení konkrétního ubytování dětem bez doprovodu vychází z posouzení jejich zvláštních potřeb při přijetí.</p> <p>15.2 V případě zjištění zvláštních potřeb při přijetí je možné dítě přestěhovat.</p> <p>15.3 Stěhování dětí bez doprovodu by mělo být omezeno na minimum a mělo by k němu docházet pouze tehdy, pokud slouží nejlepšímu zájmu dítěte, například lepšímu přístupu k rodinným příslušníkům nebo k vzdělávacím službám.</p> <p>15.4 Děti bez doprovodu, které dosáhly věku 18 let, by měly mít možnost zůstat na stejném místě, pokud je to možné. Zvláštní opatření by měla být přijata při stěhování dítěte bez doprovodu, které dosáhlo věku 18 let, do přijímacího zařízení pro dospělé. Stěhování by mělo být pečlivě zorganizováno společně oběma přijímacími zařízeními i dítětem bez doprovodu.</p>
4. Každodenní péče		16. Zajistit každodenní péči o dítě bez doprovodu v ubytovacím středisku (a) nebo v individuálním ubytování (b).	<p>16.1.a) Zaměstnanci pro přijímání (dětí) jsou přítomni v ubytovacím středisku nepřetržitě.</p> <p>16.1.b) Zaměstnanci pro přijímání dětí jsou přítomni zejména tehdy, když se dítě bez doprovodu nachází v ubytovacím středisku, tedy před školní výukou a po ní, během víkendů a školních prázdnin.</p> <p>16.1.c) Pokud zaměstnanci přítomní v noci nejsou zaměstnanci pro přijímání dětí, musí být minimálně proškoleni v oblasti ochrany dětí a práv dítěte a mít potřebné informace o konkrétní situaci dětí bez doprovodu v ubytovacím středisku.</p> <p>16.1.d) Přítomnost dítěte bez doprovodu v ubytovacím středisku je kontrolována alespoň jednou denně, aby bylo zaručeno, že dítě neuteklo.</p> <p>NEBO</p> <p>16.2.a) Když dítě bez doprovodu bydlí v individuálním ubytování, je možné nepřetržitě kontaktovat zaměstnance pro přijímání dětí.</p> <p>16.2.b) Zaměstnanci pro přijímání dětí navštěvují dítě bez doprovodu bydlící v individuálním ubytování alespoň dvakrát týdně.</p> <p>16.2.c) Přítomnost dítěte bez doprovodu v individuálním ubytování je kontrolována při návštěvách, aby bylo zaručeno, že dítě neuteklo.</p> <p>16.3 Dítě bez doprovodu je podporováno v jeho každodenním životě a aktivitách.</p> <p>16.4 Dítěti bez doprovodu je poskytována pomoc s domácími úkoly a učením.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
4. Každodenní péče (pokračování)	17. Každodenní péče je organizována podle speciální metodiky pro péči o děti bez doprovodu.	17.1	Metodika péče o děti bez doprovodu je sepsaná v příručce, kterou znají a používají zaměstnanci pro přijímání dětí odpovědní za každodenní péči v přijímajícím zařízení.
		17.2	Tato příručka obsahuje alespoň popis cílů každodenní péče a frekvenci debat, v jejichž průběhu jsou tyto cíle a výsledky pro dítě bez doprovodu diskutovány s dítětem, a také jeho bezpečnost, budoucí perspektivy, dovednosti a zvláštní potřeby.
	17.3	Zaměstnanci pro přijímání dětí diskutují o cílech každodenní péče a výstupech pravidelně se zástupcem a dítětem bez doprovodu.	
	18. Dítě bez doprovodu je připravováno, aby se stalo soběstačným a později žilo samostatný život.	18.1	Dovednosti, pokud jde o soběstačnost, jsou pravidelně posuzovány.
		18.2	Dítěti bez doprovodu je poskytována podpora a instruktáž v oblastech řízení domácího rozpočtu a zodpovědné spotřeby energií.
		18.3	Dítěti bez doprovodu je poskytována podpora a instruktáž v oblasti úklidu a praní prádla.
		18.4	Dítěti bez doprovodu je poskytována podpora a instruktáž v oblasti vaření.
19. Zabezpečit a podporovat zdraví a blahobyt dítěte bez doprovodu a posilovat jeho odolnost.		19.1	Psychologická pohoda a duševní zdraví dítěte bez doprovodu jsou zohledněny a chráněny v rámci každodenní péče.
		19.2	Dítě bez doprovodu má přístup k aktivitám, které zvyšují povědomí o rizicích užívání drog a alkoholu, a to podle jeho věku a zralosti.
		19.3	Dítě bez doprovodu má přístup k aktivitám, které zvyšují povědomí o sexuálním a reprodukčním zdraví a roli pohlaví, a to podle jeho věku a zralosti.
		19.4	Dítěti bez doprovodu jsou poskytovány nezbytné informace a rady zaměřené na posilování proti všem formám duševního a sexuálního týrání i jiným formám fyzického zneužívání a zanedbávání.
20. Podporovat a sledovat duševní a společenský vývoj dítěte bez doprovodu prostřednictvím standardizovaného plánu péče.		20.1	Posuzování prostředí, potřeb, dovedností a budoucích perspektiv dítěte bez doprovodu ze strany zaměstnanců pro přijímání dětí je standardním prvkem plánu péče o dítě bez doprovodu a probíhá za jeho účasti.
		20.2	Duševní a sociální vývoj dítěte bez doprovodu sledují a probírají příslušní opatrovatelé – zástupci různých disciplín (multidisciplinární přístup).
		20.3	Informace o duševním a sociálním vývoji dítěte bez doprovodu jsou vyměňovány se zástupcem pravidelně.
		20.4	Má-li být dítě bez doprovodu přestěhováno do nového přijímacího zařízení, musí být plán péče přenesen nejpozději v den přestěhování, a to při zachování zásady důvěrnosti.

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu				
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele	
4. Každodenní péče (pokračování)		21. Zajistit efektivní přístup k volnočasovým aktivitám, včetně her a rekreačních aktivit, přiměřených věku dětí bez doprovodu.	<p>21.1 Existuje každodenní přístup k různým rekreačním aktivitám, jak vnitřním, tak venkovním, podle věku a po konzultaci s dětmi bez doprovodu.</p> <p>21.2 Volnočasové aktivity organizují a dohlíží na ně zaměstnanci pro přijímání dětí anebo jiné odpovědné dospělé osoby zapojené do péče o děti.</p> <p>21.3.a) Děti bez doprovodu ve věku 0-12 let si mohou hrát na bezpečném místě přizpůsobeném jejich věku, a to pod dohledem A</p> <p>21.3.b) je pravidelně poskytován minimální rozsah sportovních aktivit vhodných pro věk dítěte bez doprovodu.</p> <p>21.4 Přístup k internetu a jeho délka jsou přiměřené věku a jsou regulovány a kontrolovány zaměstnanci.</p>	
5. Zaměstnanci		22. Zajistit, aby byl k dispozici dostatečný počet kvalifikovaných zaměstnanců pro každodenní péči o děti bez doprovodu.	<p>22.1 Přijímací zařízení musí poskytovat dostatek kvalifikovaných zaměstnanců poskytujících každodenní péči dětem bez doprovodu.</p>	
			23. Zajistit, aby zaměstnanci byli dostatečně kvalifikováni.	<p>23.1 Zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání mají jasnou působnost (popis pracovní náplně).</p> <p>23.2 Zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání jsou kvalifikováni pro svoji konkrétní působnost (popis pracovní náplně) v souladu s vnitrostátními právními předpisy.</p> <p>23.3 Zaměstnanci pracující s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání nemají v trestním rejstříku záznam o trestných činech a přestupcích týkajících se dětí nebo o trestných činech a přestupcích, které vedou k vážným pochybnostem o jejich schopnosti převzít odpovědnost za děti.</p>
				24. Zajistit, aby zaměstnanci byli náležitě a vhodně proškoleni.

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
5. Zaměstnanci (pokračování)		25. Zajistit a podporovat efektivní spolupráci, sdílení informací a povědomí	<p>25.1 Zaznamenané zvláštní potřeby by měly být oznámeny příslušným zúčastněným stranám s cílem poskytnout potřebné záruky (zvláštní potřeby) a podporu.</p> <p>25.2 Pravidelná spolupráce, sdílení informací a osvětové přednášky anebo alternativní opatření jsou zavedeny pro osoby, které jsou v souvislosti se svým povoláním anebo funkcí v kontaktu s dětmi bez doprovodu, včetně sociálních pracovníků, zaměstnanců v oblasti vzdělávání a zdravotní péče, registračních pracovníků, tlumočnicků, manažerů zařízení, administrativních/koordinačních pracovníků a také zástupců.</p> <p>25.3 Zástupci si pravidelně vyměňují informace o duševním a sociálním vývoji dítěte bez doprovodu s ostatními příslušnými činiteli pracujícími s dětmi bez doprovodu.</p> <p>25.4 Jsou respektována pravidla důvěrnosti stanovená ve vnitrostátním a mezinárodním právu ve vztahu k veškerým informacím získaným těmi, kdo pracují s dětmi bez doprovodu v rámci své práce.</p>
		26. Poskytovat podporu zaměstnancům pracujícím s dětmi bez doprovodu při jejich přijímání.	<p>26.1 Jsou zavedena různá opatření na pomoc při řešení obtížných situací při přijímání žadatelů.</p>
		27. Zajistit řízení, dohled a odpovědnost prostřednictvím pravidelného monitoringu (alespoň jednou ročně) a zohlednit odpovídající podporu zaměstnancům.	<p>27.1 Přijímací zařízení musí vytvořit mechanismus pro pravidelné monitorování výkonnosti zaměstnanců tak, aby byla zajištěna každodenní péče o děti bez doprovodu.</p>
6. Zdravotní péče		28. Zajistit přístup k lékařskému vyšetření a hodnocení zdravotního stavu a prevenci zdravotních problémů v rané fázi přijímacího procesu.	<p>28.1 Informace o právu na zdravotní péči, účelu a významu lékařského vyšetření, hodnocení zdravotního stavu a programů očkování by měly být poskytnuty dětem bez doprovodu bezprostředně po příjezdu do přijímacího střediska.</p> <p>28.2 Lékařské vyšetření a hodnocení zdravotního stavu by měly být provedeny, na základě souhlasu dítěte bez doprovodu, co nejdříve po jeho příjezdu do přijímacího střediska.</p> <p>28.3 Pokud programy očkování nejsou součástí všeobecně závazných programů v oblasti zdraví, mělo by být dětem bez doprovodu poskytnuto potřebné očkování.</p> <p>28.4 Dětem bez doprovodu jsou poskytnuty informace a služby týkající se sexuálního a reprodukčního zdraví, a to v dostatečné míře a přiměřeně jejich věku.</p> <p>28.5 Dětem bez doprovodu je poskytována antikoncepce.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
6. Zdravotní péče (pokračování)		29. Zajistit přístup k potřebné zdravotní péči, která je rovnocenná zdravotní péči o místní státní příslušníky, včetně preventivní, duševní, tělesné a psychosociální péče.	<p>29.1 Děti bez doprovodu mají přístup ke všem potřebným zdravotnickým službám.</p> <p>29.2 Kvalifikovaný zdravotnický personál poskytuje služby zdravotní péče.</p> <p>29.3 Zdravotní péče je k dispozici v <i>přijímacích zařízeních</i> nebo v přiměřené vzdálenosti dosažitelné pěšky nebo veřejnou dopravou a v případě potřeby k ní doprovází děti bez doprovodu zaměstnanci nebo zástupci.</p> <p>29.4 Nutná zdravotní péče, včetně předepsaných léků, je poskytována zdarma nebo kompenzována formou denních příspěvků.</p> <p>29.5 V přijímacím zařízení jsou zavedena opatření pro bezpečné skladování a distribuci předepsaných léků.</p> <p>29.6 Jsou zavedena vhodná opatření, aby děti bez doprovodu mohly efektivně komunikovat se zdravotnickým personálem.</p> <p>29.7 Jsou přijata opatření, aby byla v naléhavých případech k dispozici první pomoc.</p> <p>29.8 Dětem bez doprovodu je poskytnut přístup k jejich zdravotnické dokumentaci, aniž jsou dotčeny vnitrostátní právní předpisy.</p> <p>29.9 Jsou zavedena zvláštní opatření pro žadatele se zvláštními léčebnými potřebami.</p>
		30. Zajistit přístup k péči o duševní zdraví, rehabilitačním službám a kvalifikovanému poradenství pro ty děti bez doprovodu, které trpí psychickými obtížemi anebo byly obětmi jakékoli formy zneužívání, zanedbávání, vykořisťování, mučení nebo krutého, nelidského a ponižujícího zacházení nebo ozbrojeného konfliktu, a to vývojem a zavedením SOP o duševním zdraví a psychosociální podpoře (MHPSS).	<p>30.1 Dětem bez doprovodu, které potřebují duševní zdravotní péči, rehabilitační služby anebo kvalifikované poradenství, jsou tyto služby poskytovány prostřednictvím přítomnosti klinického psychologa v přijímacím zařízení nebo přístupu k němu mimo středisko.</p> <p>30.2 Kvalifikovaný zdravotnický personál zajišťuje péči o duševní zdraví, rehabilitační služby anebo kvalifikované poradenství.</p>
7. Vzdělání – přípravné třídy a odborné vzdělávání	7.1 Přístup k vzdělávacímu systému a jiným vzdělávacím zařízením	31. Zajistit účinný přístup ke vzdělávacímu systému za stejných podmínek jako pro místní státní příslušníky a nejpozději tři měsíce od data, kdy byla podána žádost o mezinárodní ochranu.	<p>31.1 Všechny děti bez doprovodu by měly mít přístup ke vzdělávacímu systému za stejných podmínek jako místní státní příslušníci.</p> <p>31.2 Všechny děti bez doprovodu, které dosáhly věku zletilosti, by měly mít možnost pokračovat v sekundárním vzdělávání.</p> <p>31.3 Vzdělání je k dispozici mimo přijímací zařízení v přiměřené vzdálenosti nebo v přijímacím zařízení a v případě potřeby doprovází dítě bez doprovodu zaměstnanci pro přijímání dětí nebo zástupci.</p> <p>31.4 Dětem bez doprovodu, které navštěvují školu nebo jiné vzdělávací zařízení, je umožněno zúčastnit se povinných školních výletů.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
7. Vzdělání - přípravné třídy a odborné vzdělávání (pokračování)	7.1 Přístup k vzdělávacímu systému a jiným vzdělávacím zařízením (pokračování)	32. Zajistit přístup k jiným vzdělávacím opatřením, když přístup k vzdělávacímu systému je dočasně nemožný kvůli zvláštním okolnostem ve státech EU nebo specifické situaci dítěte.	<p>32.1 Jsou zavedena zvláštní opatření tam, kde jsou vzdělávací služby poskytovány v ubytovacích zařízeních nebo na jiných vhodných místech.</p> <p>32.2 Jsou zavedena zvláštní opatření pro žadatele o mezinárodní ochranu se zvláštními potřebami.</p>
	7.2 Přípravné třídy	33. Zajistit přístup ke vzdělávacímu systému a k účasti na něm.	<p>33.1 Všechny děti bez doprovodu by měly mít v případě potřeby přístup k interním nebo externím přípravným třídám, včetně jazykových tříd, aby se usnadnil jejich přístup k vzdělávacímu systému a jejich účast na něm.</p> <p>33.2 interní nebo externí opatření, včetně infrastruktury, učebních osnov a vyškoleného personálu, jsou zavedena pro zajištění účinných přípravných tříd v souladu s potřebami dětí.</p>
	7.3 Přístup k odbornému vzdělávání	34. Zajistit přístup k odbornému vzdělávání, pokud běžná škola není v nejlepším zájmu dítěte.	<p>34.1 Děti bez doprovodu by měly mít přístup k odbornému vzdělávání bez ohledu na uznání předchozího vzdělání.</p> <p>34.2 Jsou zavedena specifická opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními potřebami.</p>
8. Strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby a příspěvky	8.1 Strava	35. Zajistit, aby děti bez doprovodu měly přístup k dostatečné a odpovídající stravě.	<p>35.1 Jsou dodržovány normy pro bezpečnost potravin.</p> <p>35.2 Podává se nejméně pět jídel denně, z toho alespoň jedno je vařené a podávané teplé.</p> <p>35.3 Při podávání jídel by měl být zohledněn denní program dětí bez doprovodu.</p> <p>35.4 Jídla zajišťují vyváženou a pestrou stravu.</p> <p>35.5 Děti bez doprovodu jsou o složení jídla informovány.</p> <p>35.6 Jsou zavedena zvláštní opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními výživovými požadavky.</p> <p>35.7 Jsou zohledňovány stravovací preference a dietní omezení specifických skupin.</p>
		36. Zajistit, aby děti bez doprovodu měly nepřetržitý přístup k pitné vodě.	<p>36.1 Každému dítěti je denně poskytnuto nejméně 2,5 litru vody, přičemž je zohledněna jeho osobní fyziologie a klimatické podmínky.</p> <p>36.2.a. Infrastruktura ubytovacího zařízení je vhodná pro pitnou vodu NEBO</p> <p>36.2.b. v případě absence vhodné infrastruktury je pitná voda distribuována.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
8. Strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby, příspěvky (pokračování)	8.2 Ošacení a jiné nepotravinové potřeby	37. Zajistit, aby děti bez doprovodu měly dostatek ošacení.	<p>37.1 Dětem bez doprovodu se poskytuje ošacení, co nejdříve je to možné.</p> <p>37.2 Děti bez doprovodu mají dostatek spodního prádla na týden, aniž by bylo potřeba je prát.</p> <p>37.3 Děti bez doprovodu mají alespoň minimální počet oděvů.</p> <p>37.4 Děti bez doprovodu mají nejméně dva páry bot.</p> <p>37.5 Pokud jakýkoli oděv není možné již dále nosit kvůli opotřebení, existuje standardizovaný způsob, jak si jej vyměnit za jiný.</p> <p>37.6 Děti bez doprovodu s dětmi nebo malými dětmi mají pro své děti dostatek oblečení po dobu jednoho týdne, aniž by musely prát.</p>
		38. Zajistit, aby děti bez doprovodu měly vhodné ošacení.	<p>38.1 Ošacení rozumně padne dětem bez doprovodu, pokud jde o velikost.</p> <p>38.2 Ošacení je v dobrém stavu a vhodné s ohledem na převládající standard v hostitelské společnosti a prostředí dítěte.</p> <p>38.3 Je k dispozici vhodné sezónní ošacení.</p> <p>38.4 Je poskytnuto dostatečné ošacení nezbytné pro účast na školních výletech a akcích konaných mimo rámec školních osnov.</p>
		39. Zajistit, aby děti bez doprovodu měly přístup k dostatečným a vhodným potřebám pro osobní hygienu.	<p>39.1 Existuje seznam, který stanoví, na jaký typ a množství potřeb pro osobní hygienu mají nárok děti určitého věku a pohlaví.</p> <p>39.2 Dítě má k dispozici nezbytné potřeby pro osobní hygienu, a to buď prostřednictvím pravidelného přidělování potřeb na hlavu formou věcného plnění, nebo prostřednictvím peněžitých dávek.</p>
		40. Zajistit, aby děti bez doprovodu měly přístup k dalším základním nepotravinovým potřebám	<p>40.1 Je poskytováno dostatečné ložní prádlo a ručníky.</p> <p>40.2 Pokud si děti bez doprovodu mají prát prádlo sami, je k dispozici prací prášek.</p> <p>40.3 Jsou zavedena zvláštní opatření pro děti bez doprovodu se zvláštními potřebami při přijetí.</p>
		41. Zajistit, aby děti bez doprovodu zapsané do školy nebo jiného vzdělávacího zařízení měly vhodné ošacení a školní potřeby, které jim umožní plně se zapojit do všech vzdělávacích aktivit.	<p>41.1 Dětem bez doprovodu, které navštěvují školu nebo jiné vzdělávací zařízení, je poskytnuto vhodné ošacení pro školní aktivity.</p> <p>41.2 Děti bez doprovodu, které navštěvují školu nebo jiné vzdělávací zařízení, dostanou zdarma školní tašku (batoh nebo jiné) a všechny pomůcky, které škola vyžaduje.</p> <p>41.3 Je poskytnuto dostatečné ošacení nezbytné pro účast na školních výletech a akcích konaných mimo rámec školních osnov.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
8. Strava, ošacení a jiné nepotravinové potřeby, příspěvky (pokračování)	8.3 Denní příspěvky	42. Zajistit, aby byly poskytovány odpovídající denní příspěvky.	<p>42.1 Rozsah denních příspěvků je jasně vymezen.</p> <p>42.2 Způsob výpočtu výše denních příspěvků je jasně stanoven.</p> <p>42.3 Denní příspěvky jsou poskytovány jako „volně k dispozici“ („kapesné“)</p> <p>42.4 Výše denních příspěvků také odráží minimálně tyto výdaje (pokud se nezajišťují formou věcného plnění): komunikace a informace, školní potřeby, osobní hygiena a péče o tělo, volnočasové aktivity a náklady na dopravu v souvislosti se zdravotní péčí nebo získáním léků, azylové řízení a právní pomoc a vzdělávání dětí navštěvujících školu nebo jiné vzdělávací zařízení.</p> <p>42.5 Denní příspěvky se poskytují pravidelně, a to nejméně jednou měsíčně.</p>
9. Ubytování	9.1 Místo	43. Zajistit z hlediska lokality účinný přístup k příslušným službám, jako jsou veřejné služby, škola, zdravotní péče, sociální a právní pomoc, obchod pro každodenní potřeby, prádelna a volnočasové aktivity.	<p>43.1 Jsou zavedena zvláštní opatření pro děti se zvláštními potřebami.</p> <p>43.2.a) Příslušné služby jsou poskytovány v ubytovacím zařízení, NEBO</p> <p>43.2.b) zařízení se nachází v přiměřené docházkové vzdálenosti od příslušných služeb a dostupná infrastruktura je bezpečná pro pěší, NEBO</p> <p>43.2.c) příslušné služby jsou dostupné hromadnou dopravou a délka cesty je přiměřená, NEBO</p> <p>43.2.d) příslušné služby jsou dostupné prostřednictvím organizované dopravy zajišťované členským státem.</p>
	45. Zajistit respektování soukromí a bezpečnost dětí v kolektivním ubytování.	<p>45.1 V jednom pokoji jsou ubytovány maximálně 4 děti.</p> <p>45.2 Pro svobodné chlapce a dívky existují samostatné pokoje a do pokojů nemají přístup děti opačného pohlaví.</p> <p>45.3 Omezení přístupu by mělo být zajištěno oddělenými zařízeními od dospělých.</p> <p>45.4 Zařízení počítá s místností, kde je dostatek soukromí (uvnitř nebo mimo prostory zařízení), pro setkání se zástupcem, pracovníky poskytujícími právní pomoc, se sociálními pracovníky nebo dalšími příslušnými činiteli, a tato místnost je v případě potřeby dětem bez doprovodu k dispozici.</p>	

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
9. Ubytování (pokračování)	9.2 Infrastruktura (pokračování)	46. Zajistit, aby ubytování bylo dostatečně zařízené nábytkem.	<p>46.1 Nábytek v každém pokoji zahrnuje minimálně následující položky:</p> <p>46.1.1 jedno jednolůžko A</p> <p>46.1.2 psací stůl a jedna židle na osobu v pokoji nebo ve společných prostorech A</p> <p>46.1.3 jedna zamykatelná skříň na dítě, dostatečně velká, aby se do ní vešly osobní věci (jako je ošacení, léky nebo dokumenty).</p> <p>46.2 Ve sdílených pokojích je skříň zamykatelná.</p> <p>46.3 Společné / obytné prostory by měly být zařízené domácky a přátelsky, včetně dostatečného počtu stolů, židlí, pohovek a křesel. Musí být k dispozici společný obývací pokoj.</p> <p>46.4 V zařízeních, kde si děti bez doprovodu samy vaří, je v kuchyni k dispozici toto vybavení:</p> <p>46.4.1 dostatečně velká lednice s ohledem na počet osob A</p> <p>46.4.2 dostatečné úložné prostory na osobu A</p> <p>46.4.3 minimální přístup ke sporáku na osobu A</p> <p>46.4.4 minimální počet kusů nádobí, hrnků, kuchyňského náčiní a příborů na osobu.</p> <p>46.5 V zařízeních, kde jsou poskytovány stravovací služby, musí být pro děti dostupná školní kuchyň pro přípravu jídla pod dohledem a v kuchyni musí být k dispozici následující položky:</p> <p>46.5.1 dostatečné chladicí zařízení, trouba/sporák, dostatečná kapacita polic</p> <p>46.5.2 dostatečný počet kusů nádobí, hrnků, kuchyňského náčiní.</p>
		47. Zajistit v ubytovacím zařízení dostatečné, vhodné a fungující sociální zařízení.	<p>47.1 Všechny děti by měly mít bezpečný a efektivní přístup ke sprše/vaně, umyvadlu s teplou a studenou vodou a uzamykatelné, funkční toaletě, kterou mohou zaměstnanci otevřít zvenku.</p> <p>47.2 Nejméně jedna funkční a zamykatelná toaleta na osm dětí je k dispozici nepřetržitě.</p> <p>47.3 Nejméně jedna funkční sprcha nebo vana s teplou a studenou vodou existuje na osm dětí.</p> <p>47.4 Nejméně jedno fungující umyvadlo s teplou a studenou vodou na deset dětí je k dispozici nepřetržitě.</p> <p>47.5 Pokud se v koupelně nachází více sprch, je zajištěno vizuální oddělení.</p> <p>47.6 Jsou k dispozici samostatné toalety, umyvadla a sprchy podle pohlaví (viditelně a srozumitelně označené) vyjma malých ubytovacích zařízení.</p> <p>47.7 Jsou zavedena opatření, která zajistí, aby děti měly bezpečný přístup do zařízení a aby bylo vždy respektováno soukromí dětí.</p> <p>47.8 Jsou zavedena opatření zajišťující, aby ošacení a ručníky zůstaly suché během doby, kdy se děti sprchují.</p> <p>47.9 Jsou zavedena zvláštní opatření pro děti se zvláštními potřebami.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
9. Ubytování (pokračování)	9.2 Infrastruktura (pokračování)	48. Zajistit, aby ubytování splňovalo příslušné vnitrostátní a místní předpisy.	<p>48.1 Ubytovací zařízení bylo vybudované v souladu s platnými místními a vnitrostátními předpisy.</p> <p>48.2 Údržba a provoz ubytovacího zařízení probíhá v souladu s příslušnými místními a vnitrostátními předpisy s přihlédnutím k veškerým potenciálním nebezpečím.</p> <p>48.3 Do pokojů a společných prostor / obývacího pokoje proudí dostatek přirozeného světla a čistého vzduchu a k dispozici jsou závěsy nebo žaluzie, jimiž lze místnost zatemnit.</p> <p>48.4 Pro všechny ubytovací prostory je k dispozici vhodný systém pro regulaci teploty.</p> <p>48.5 Pokoje a společné prostory jsou chráněné před nadměrným okolním hlukem.</p>
		49. Zajistit, aby vnitřní i venkovní infrastruktura ubytovacího zařízení navrženého pro ubytování žadatelů o mezinárodní ochranu s omezenou schopností pohybu a orientace byla přizpůsobena podle jejich potřeb.	<p>49.1 Ubytování se nachází:</p> <p>49.1 a) v přízemí, NEBO</p> <p>49.1 b) k dispozici je výtah uzpůsobený pro osoby s omezenou schopností pohybu a orientace, NEBO</p> <p>49.1 c) počet schodů nepřekračuje maximum podle stupně omezené schopnosti pohybu a orientace.</p> <p>49.2 Vnější přístupové cesty, jako jsou chodníky nebo silnice, mají pevný a rovný povrch.</p> <p>49.3 Vstup je navržen tak, aby umožnil přístup dětem bez doprovodu s omezenou schopností pohybu a orientace.</p> <p>49.4 Dveře a chodby uvnitř budovy jsou dostatečně široké pro vozíčkáře.</p> <p>49.5 V pokojích a na místech používaných dětmi s omezenou schopností pohybu a orientace jsou namontována madla.</p> <p>49.6 K dispozici je uzpůsobené sociální zařízení, včetně například bezbariérových sprch, madel, umyvadel a toalet ve vhodné výšce pro vozíčkáře i podlahy v koupelnách a na toaletách vhodné pro vozíčkáře.</p>
	9.3 Bezpečnost	50. Zajistit dostatečná bezpečnostní opatření.	<p>50.1 Pravidelně se provádí hodnocení rizik ubytování a zařízení, které zohledňuje externí a interní faktory.</p> <p>50.2 Na základě výstupu z hodnocení rizik jsou zavedena vhodná bezpečnostní opatření.</p> <p>50.3 Přístup do areálu je monitorován.</p> <p>50.4 Protipožární bezpečnost zařízení je zajištěna podle vnitrostátních právních předpisů.</p> <p>50.5 Bezpečnostní problémy (např. krádež, násilí, hrozby, nepřátelství ze strany externí komunity) lze bezpečně oznámit odpovědným zaměstnancům.</p> <p>50.6 Čísla tísňových volání jsou zobrazena na viditelném místě a telefon je k dispozici.</p> <p>50.7 Bezpečnostní opatření se zaměřují také na detekci a prevenci sexuálního a genderové podmíněného násilí.</p> <p>50.8 Byla zavedena zvláštní opatření pro děti se zvláštními potřebami.</p> <p>50.9 Je zajištěn prostor, kde si děti mohou hrát a kde jim nehrozí žádné nebezpečí.</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
9. Ubytování (pokračování)	9.4 Společné prostory	51. Zajistit, aby žadatelé měli dostatečný prostor, kde mohou jíst.	51.1 Všechny děti mají možnost jíst na místě, které je k tomu určené.
		52. Zajistit, aby děti měly dostatečný prostor, kde mohou provozovat volnočasové a skupinové aktivity.	<p>52.1 V ubytovacím zařízení nebo v jeho blízkosti ve veřejném prostoru je k dispozici místo, které je vhodné pro volnočasové aktivity.</p> <p>52.2 Pokud jsou skupinové aktivity organizované státem EU+, jsou k dispozici dostatečné a vhodné prostory, například v podobě samostatné místnosti.</p> <p>52.3 Pro děti je k dispozici bezpečné místo, kde si mohou hrát a zapojit se do aktivit na volném prostranství i v ubytování samotném.</p> <p>52.4 a) Minimální volnočasové aktivity se nacházejí v rozumné pěší vzdálenosti a vzdálenost je bezpečná pro pěší A</p> <p>52.4 b) v kolektivních zařízeních jsou minimální volnočasové aktivity odpovídající věku dětí k dispozici uvnitř ubytování A</p> <p>52.4. c) další aktivity mohou být dostupné veřejnou dopravou nebo organizovanou dopravou poskytovanou členským státem.</p> <p>52.5 a) Děti ve věku 0-12 let mají každý den přístup na hřiště a do heren odpovídajících jejich věku A</p> <p>52.5 b) děti bez doprovodu ve věku 13-17 let mají každý týden přístup do vnitřních i venkovních sportovních zařízení.</p>
	9.5 Hygiena	53. Zajistit, aby byla udržována čistota v soukromých a společných prostorech.	<p>53.1 Ubytovací zařízení dodržuje harmonogram úklidu.</p> <p>53.2 Čistota soukromých a společných prostor ubytovacího zařízení se pravidelně kontroluje.</p> <p>53.3 Čistota se kontroluje, když se lidé přesunou do jiné místnosti nebo do jiného ubytovacího zařízení.</p> <p>53.4 Pokud se děti podílejí na úklidových povinnostech, je důležité, aby zaměstnanci zohlednili jejich věk a úroveň vývoje a poskytli jim nezbytnou úroveň podpory. Je také nutné, aby měly přístup k nezbytným úklidovým prostředkům a pomůckám i ochranným pomůckám, jako jsou rukavice a masky.</p>
		54. Zajistit, aby kuchyně a sociální zařízení byly dobře udržovány.	<p>54.1 Čistota uvedených prostor splňuje místní a vnitrostátní předpisy a normy.</p> <p>54.2 Prostory se uklízí nejméně jednou denně (v ubytovacích střediscích) nebo tak často, jak je potřeba.</p> <p>54.3 Pravidelně se provádí generální úklid prostor.</p>
		55. Zajistit, aby si děti mohly pravidelně samy prát nebo nechat prádlo vyprat v prádelně.	<p>55.1 Pokud ubytovací zařízení poskytuje ložní prádlo a zajišťuje jeho praní, mělo by se prát alespoň jednou za dva týdny.</p> <p>55.2 a) Děti by měly mít možnost si prát prádlo (včetně ručníků) nejméně jednou týdně, což mohou provádět nezávisle nebo s nezbytným dohledem.</p> <p>55.2 b) Pokud je k dispozici prádelna, měla by být dostatečně dostupná nejméně pět dní v týdnu (včetně víkendu).</p>

Operativní normy a ukazatele pro podmínky přijetí nezletilých osob bez doprovodu			
Kapitola	Podkapitola	Norma	Ukazatele
9. Ubytování (pokračování)	9.6 Údržba	56. Zajistit bezpečnost a správné fungování ubytovacího zařízení prostřednictvím pravidelné údržby.	56.1 Správné fungování ubytovacího zařízení a nábytku a vybavení v něm se pravidelně kontroluje.
			56.2 Žadatelé o mezinárodní ochranu mohou oznamovat případy, kdy je potřeba údržba nebo opravy.
			56.3 Nezbytné opravy a výměny v ubytovacím zařízení jsou prováděny bezodkladně a v odpovídající kvalitě.
	9.7 Komunikační vybavení a služby	57. Zajistit, aby děti měly odpovídající přístup k telefonu, aby mohly udržovat kontakt s rodinou, vyřizovat hovory týkající se procesních, právních, lékařských a vzdělávacích záležitostí.	57.1 Je k dispozici přístup k telefonu alespoň pro hovory související s kontaktem s rodinou, procesními, právními, lékařskými nebo vzdělávacími záležitostmi.
57.2 Děti mají celodenní přístup alespoň k jednomu telefonu na zařízení.			
57.3 Děti mohou telefonovat v soukromí, tj. ostatní děti nemohou hovor poslouchat.			
	58. Zajistit, aby děti měly odpovídající přístup k internetu.	58.1 Děti mají denní a bezplatný přístup k internetu v ubytování samotném kvůli přípravě do školy a kontaktu s rodinou.	
	59. Zajistit, aby si děti měly kde nabíjet komunikační zařízení.	59.1 V každém pokoji je k dispozici minimálně jedna zásuvka pro nabíjení elektronických zařízení.	

Jak kontaktovat EU

Osobně

V celé Evropské unii jsou stovky informačních center Europe Direct. Adresu vašeho nejbližšího střediska můžete nalézt zde: https://europa.eu/european-union/contact_en

Telefonicky nebo e-mailem

Europe Direct je služba, která vám odpoví na vaše otázky týkající se Evropské unie. Tuto službu můžete kontaktovat:

- telefonicky: 00 800 6 7 8 9 10 11 (někteří operátoři mohou tyto hovory zpoplatňovat),
- na následujícím standardním čísle: +32 22999696 nebo
- e-mailem na adresu: https://europa.eu/european-union/contact_en

Vyhledání informací o EU

On-line

Informace o Evropské unii ve všech úředních jazycích EU jsou k dispozici na internetové stránce na adrese: https://europa.eu/european-union/index_en

Publikace EU

Můžete si stáhnout nebo objednat bezplatné i placené publikace o EU na adrese: <https://publications.europa.eu/en/publications>. Více kopií bezplatných publikací můžete získat, když budete kontaktovat Europe Direct nebo své místní informační středisko (viz https://europa.eu/european-union/contact_en).

Právo EU a související dokumenty

Pro přístup k právním informacím z EU, včetně všech právních předpisů EU od roku 1952 ve všech úředních jazykových verzích, použijte EUR-Lex na adrese: <http://eur-lex.europa.eu>

Veřejně dostupná data z EU

Portál veřejně přístupných dat EU (<http://data.europa.eu/euodp/cs>) poskytuje přístup k veřejným datům z EU. Data lze stáhnout a znovu použít zdarma, a to jak pro komerční, tak i nekomerční účely.

Úřad pro publikace
Evropské unie